

ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Εμπορικό & Βιομηχανικό Επιμελητήριο Αθηνών

Τεύχος 11 | Δεκέμβριος 2023

Έτος 98^ο

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ

ΜΑΙΡΗ ΧΑΤΖΑΚΟΥ:

**«Στη δουλειά μου σκέφτομαι
και πράττω σαν να πρόκειται για
την προσωπική μου οικογένεια»**

10.000
ΔΡΑΣΕΙΣ
ΕΞΩΣΤΡΕΦΕΙΑΣ

100.000
ΜΕΛΗ

1.000.000
ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ
ΣΤΗΝ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΗΓΕΣΙΑ

Εμπορικό & Βιομηχανικό Επιμελητήριο Αθηνών

EDITORIAL

Θετικές προοπτικές για τη νέα χρονιά

Το 2024 ξεκινά με θετικές προοπτικές για την ελληνική οικονομία, παρά τις συνθήκες αβεβαιότητας στο διεθνές περιβάλλον. Η χώρα θα συνεχίσει να έχει ρυθμό ανάπτυξης υψηλότερο του μέσου όρου της ευρωζώνης μέχρι και το 2025, με κινητήριο δύναμη τις επενδύσεις και την αξιοποίηση των πόρων του Ταμείου Ανάκαμψης. Η ανάκτηση της επενδυτικής βαθμίδας βελτιώνει τις συνθήκες χρηματοδότησης του δημοσίου και του ιδιωτικού τομέα, διευρύνοντας τις δυνατότητες για την προσέλκυση περισσότερων επενδύσεων.

Η πρόκληση για τις ελληνικές επιχειρήσεις είναι να διατηρήσουν την ανθεκτικότητά τους και να επιταχύνουν τον βηματισμό τους. Τώρα είναι η στιγμή να αξιοποιήσουν κάθε νέα ευκαιρία, προκειμένου να αναβαθμίσουν την παραγωγικότητά τους, να ενισχύσουν τη διεθνή ανταγωνιστικότητά τους, να επιταχύνουν τον πράσινο και ψηφιακό τους μετασχηματισμό.

Ο επιχειρηματικός κόσμος αναγνωρίζει την πρόοδο που έχει σημειωθεί στην ελληνική οικονομία τα τελευταία χρόνια. Ζητά, ωστόσο, να προχωρήσουν ακόμη ταχύτερα και πιο αποφασιστικά οι μεγάλες διαρθρωτικές αλλαγές, για την αναβάθμιση της λειτουργίας του κράτους, των θεσμών, των αγορών και των επιχειρήσεων. Ζητά να συνεχιστούν τα βήματα για ένα περιβάλλον που ευνοεί την επιχειρηματικότητα, τις επενδύσεις, την καινοτομία, την εξωστρέφεια, τη δημιουργία ποιοτικών θέσεων εργασίας.

Το 2024 η Ελλάδα και οι επιχειρήσεις της μπορούν να συνεχίσουν να κινούνται θετικά, παρά το αρνητικό κλίμα στην ευρωπαϊκή και παγκόσμια οικονομία. Μπορούμε να παραμείνουμε σε τροχιά μετασχηματισμού και βιώσιμης ανάπτυξης, με συνένωση δυνάμεων, τολμηρές μεταρρυθμίσεις και πολιτικές, που απελευθερώνουν τις δημιουργικές δυνάμεις του τόπου.

Για το EBEA ξεκινά μια ακόμη χρονιά συνεπούς δραστηριότητας στο πλευρό των ελληνικών επιχειρήσεων, με νέες πρωτοβουλίες, με καινοτόμες υπηρεσίες και δράσεις, με εξωστρέφεια, μεθοδικότητα και όραμα. Συνεχίζουμε να στηρίζουμε τους πρωταγωνιστές της ανάπτυξης.

Σοφία Κουενάκη Εφραίμογλου

Πρόεδρος EBEA

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ Ε.Β.Ε.Α.

ΕΦΡΑΙΜΟΓΛΟΥ ΚΟΥΝΕΝΑΚΗ ΣΟΦΙΑ

Πρόεδρος

ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ

Α΄ Αντιπρόεδρος

ΚΑΦΟΥΝΗΣ ΣΤΑΥΡΟΣ

Β΄ Αντιπρόεδρος

ΣΙΑΜΙΔΗΣ ΜΙΧΑΗΛ

Γ΄ Αντιπρόεδρος

ΜΩΡΑΪΤΗΣ ΜΠΑΜΠΗΣ

Γενικός Γραμματέας

ΤΣΟΓΗΣ ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ

Οικονομικός Επίοπτης

ΓΕΩΡΓΑΚΗΣ ΣΤΑΥΡΟΣ

Υπεύθυνος Γ.Ε.ΜΗ. &

Εξυπηρέτησης Επιχειρήσεων

ΑΡΒΑΝΙΤΟΠΟΥΛΟΥ ΜΑΡΙΑ

Υπεύθυνη Συμβουλευτικής

Υποστήριξης Επιχειρήσεων

ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΝΙΚΟΛΑΟΣ

Υπεύθυνος Διεθνών Σχέσεων

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ Ε.Β.Ε.Α.

ΕΜΠΟΡΙΚΟ ΤΜΗΜΑ

ΚΟΛΛΙΑΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

Πρόεδρος

ΛΟΥΔΑΡΟΣ ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ

Αναπληρωτής Προέδρου

ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΝΙΚΟΛΑΟΣ

ΒΕΛΕΝΤΖΑΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ

ΚΑΝΔΑΡΑΚΗΣ ΜΙΧΑΗΛ

ΚΑΥΚΑΛΑΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ

ΚΑΦΟΥΝΗΣ ΣΤΑΥΡΟΣ

ΚΟΥΡΤΑΛΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ

ΚΩΣΤΟΠΟΥΛΟΣ ΚΑΡΟΛΟΣ

ΛΕΟΥΣΗΣ ΑΝΔΡΕΑΣ

ΜΠΕΚΥΡΑΣ ΑΝΔΡΕΑΣ

ΠΑΠΑΕΥΑΓΓΕΛΟΥ ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ

ΠΡΩΤΟΓΕΡΟΥ ΕΛΕΝΗ

ΣΟΦΙΑΝΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ

ΤΣΑΓΚΑΛΙΔΗΣ ΚΥΡΙΑΚΟΣ

ΤΣΙΑΚΑΤΑΡΑΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

ΦΙΛΙΩΤΗΣ ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ

ΕΞΑΓΩΓΙΚΟ ΤΜΗΜΑ

ΧΑΖΑΠΗ-ΠΙΤΤΑ ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ

Πρόεδρος

ΓΙΑΒΡΟΓΛΟΥ ΜΑΡΙΝΑ

Αναπληρώτρια Προέδρου

ΜΑΤΣΟΠΟΥΛΟΣ ΘΕΟΦΑΝΗΣ-

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ

ΜΕΤΑΠΟΙΗΤΙΚΟ ΤΜΗΜΑ

ΚΙΟΛΕΪΔΗΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ

Πρόεδρος

ΔΟΝΤΑΣ ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ

Αναπληρωτής Προέδρου

ΑΛΕΞΙΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

ΑΣΛΑΝΙΔΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ

ΒΕΝΤΟΥΡΗ-ΓΟΒΔΕΛΑ ΑΛΚΗΣΤΙΣ

ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ

ΕΦΡΑΙΜΟΓΛΟΥ ΚΟΥΝΕΝΑΚΗ ΣΟΦΙΑ

ΘΩΜΟΓΛΟΥ ΠΑΥΛΟΣ

ΚΟΥΡΤΑΛΗΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ

ΛΑΜΠΡΟΠΟΥΛΟΣ ΧΑΡΙΛΑΟΣ

ΜΙΧΑΛΟΣ ΧΡΙΣΤΟΣ

ΜΩΡΑΪΤΗΣ ΜΠΑΜΠΗΣ

ΠΑΝΑΓΟΠΟΥΛΟΣ ΑΝΤΩΝΙΟΣ

ΠΑΝΕΤΤΑΣ ΜΑΡΚΟΣ

ΡΩΜΟΣΙΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ

ΣΙΑΜΙΔΗΣ ΜΙΧΑΗΛ

ΤΜΗΜΑ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

STRUECKER MARCO-ERICH-THEO

Πρόεδρος

ΤΖΟΥΡΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ

Αναπληρωτής Προέδρου

ΑΡΒΑΝΙΤΟΠΟΥΛΟΥ ΜΑΡΙΑ

ΓΕΩΡΓΑΚΗΣ ΣΤΑΥΡΟΣ

ΔΕΡΙΖΙΩΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

ΙΩΣΗΦΙΔΗΣ ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ

ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΣ ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΣ

ΚΑΡΑΜΟΛΕΓΚΟΥ ΓΡΗΓΟΡΙΑ

ΚΕΣΤΣΟΓΛΟΥ ΝΙΚΟΛΑΟΣ

ΚΥΡΤΑΤΑ ΗΛΙΑΝΑ

ΜΙΝΕΤΑΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ

ΜΠΡΑΤΑΚΟΣ ΙΩΑΝΝΗΣ

ΡΟΥΛΙΑΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ

ΣΙΣΚΟΣ ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ

ΤΣΟΓΗΣ ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ

ΜΕΛΗ ΕΚ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ

ΕΜΠΟΡΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΑΘΗΝΩΝ

Αθανάσιος Τσαγγάρης, Γενικός Γραμματέας

ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΩΝ

ΒΙΟΤΕΧΝΩΝ ΕΜΠΟΡΩΝ

Τακτικός εκπρόσωπος:

Ιωάννης Δαβερώνης, Γεν. Γραμματέας

Αναπληρωτής εκπρόσωπος:

Ηλίας Μάνδρος, Πρόεδρος

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΑΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ

ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΩΝ

& ΔΙΑΝΟΜΕΩΝ ΑΘΗΝΩΝ

Τακτικός εκπρόσωπος:

Ιωάννης Παπαγεωργάκης, Πρόεδρος

Αναπληρωτής εκπρόσωπος:

Κωνσταντίνος Αναγνώστου

ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

& ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΩΝ

ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ

ΕΞΑΓΩΓΕΩΝ

Τακτικός εκπρόσωπος:

Χριστίνα Σακελλαρίδη, Πρόεδρος

Αναπληρωτής εκπρόσωπος:

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΩΣΗ

ΔΗΜΩΝ ΑΤΤΙΚΗΣ

Μαρία Αραβαντινού

Δημοτική Σύμβουλος

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΑΤΤΙΚΗΣ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΒΛΑΧΟΣ

Αντιπεριφερειάρχης ΠΕ Κεντρικού Τομέα

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΕΩΤΣΑΚΟΣ

Αντιπεριφερειάρχης ΠΕ Δυτικού Τομέα

ΧΡΗΣΤΟΣ ΘΕΟΔΩΡΟΠΟΥΛΟΣ

Αντιπεριφερειάρχης ΠΕ Νότιου Τομέα

ΛΟΥΚΙΑ ΚΕΦΑΛΟΓΙΑΝΝΗ

Αντιπεριφερειάρχης ΠΕ Βόρειου Τομέα

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΑΥΓΕΡΙΝΟΣ

Αντιπεριφερειάρχης ΠΕ Ανατολικής Αττικής

ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ ΚΟΣΜΟΠΟΥΛΟΣ

Αντιπεριφερειάρχης ΠΕ Δυτικής Αττικής

ΕΠΙΤΙΜΟΙ ΠΡΟΕΔΡΟΙ Ε.Β.Ε.Α.

ΠΑΠΑΘΑΝΑΣΙΟΥ ΓΙΑΝΝΗΣ

(πρ. Υπουργός Οικονομίας & Οικονομικών-

πρ. Πρόεδρος Ε.Β.Ε.Α.)

ΦΟΥΝΤΟΥΚΑΚΟΣ ΔΡΑΚΟΥΛΗΣ

(πρ. Πρόεδρος Ε.Β.Ε.Α.)

ΕΠΙΤΙΜΟΣ ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ Ε.Β.Ε.Α.

ΣΥΓΓΕΛΙΔΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ

(τ. Α΄ Αντιπρόεδρος Ε.Β.Ε.Α.)

ΕΠΙΤΙΜΑ ΜΕΛΗ

ΓΡΑΝΙΤΣΑΣ ΓΙΑΝΝΗΣ

ΔΑΝΗΛΑΤΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ

ΗΛΙΑΔΗΣ ΑΛΚΗΣ

ΚΑΡΑΓΙΑΝΝΗΣ ΑΝΔΡΕΑΣ

ΚΟΥΤΣΟΛΙΟΥΤΣΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ

ΚΩΣΤΟΠΟΥΛΟΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ

ΛΕΟΥΣΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ

ΜΠΑΤΗΣ ΜΑΚΗΣ

ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΑΚΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ

ΣΑΛΛΙΑΡΕΛΗΣ ΚΛΕΟΒΟΥΛΟΣ

ΣΩΤΗΡΟΠΟΥΛΟΣ ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ

ΤΑΝΕΣ ΜΗΝΑΣ

ΤΣΙΜΠΟΥΚΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ

Όλες οι υπηρεσίες του ΔΕΔΔΗΕ, στο χέρι σου!

Ανακάλυψε την ανανεωμένη εφαρμογή My DEDDiE App για να έχεις πρόσβαση εύκολα, όποτε θέλεις, από όπου θέλεις.

- Δήλωση/Ανάκληση βλάβης • Υφιστάμενες βλάβες • Δήλωση επικίνδυνης κατάστασης στο δίκτυο
- Καταχώριση ενδείξεων • Αιτήματα επικοινωνίας • Σύνδεση με το δίκτυο • Θέματα νυχτερινού
- Ανάκληση αιτήματος • Στατιστικά καταναλώσεων • Ρυθμίσεις ειδοποιήσεων
- Ρυθμίσεις συναίνεσης • Στοιχεία επικοινωνίας

Ένα δίκτυο ενέργειας για όλους

deddie.gr

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Τεύχος 11 | Δεκέβριος 2023 | Έτος 98^ο

- 06** - 2^ο Διεθνές Φόρουμ για τη Γυναικεία Επιχειρηματικότητα
- 10** - Η Υφυπουργός Μετανάστευσης και Ασύλου Σοφία Βούλτεψη στο Δ.Σ. του ΕΒΕΑ
- 12** - ΕΒΕΑ και ΕΥ: Οι ευρωπαϊκές χρηματοδοτικές ευκαιρίες για τις ελληνικές επιχειρήσεις το 2024
- 14** - Κοινή εκδήλωση του ΕΒΕΑ και του Ned Club για την Ισότιμη Εκπροσώπηση στα Διοικητικά Συμβούλια
- 16** - "Discover Uruguay": Εκδήλωση ΣΕΒ, ΕΒΕΑ, Enterprise Greece και ΣΕΒΕ για τις επιχειρηματικές ευκαιρίες στην Ουρουγουάη
- 17** - Συμμετοχή του Α' Αντιπροέδρου ΕΒΕΑ στο συνέδριο «Ελληνικός Τουρισμός, Μια εθνική υπόθεση»
- 18** - Ημέρα Πρόσβασης στην Αγορά - Market Access Day
- 19** - Συνάντηση στο ΕΒΕΑ με κινέζικη αντιπροσωπεία
- 20** - "SUCCEED": Έρευνα Επιχειρηματικών Προκλήσεων από το ΕΒΕΑ
- 22** - Εκδήλωση ΕΒΕΑ και CNN Greece για τα κριτήρια ESG, τη Βιωσιμότητα και την Αειφόρο Ανάπτυξη
- 23** - Συμμετοχή της Προέδρου του ΕΒΕΑ στην τρίτη συνεδρίαση του Συμβουλίου Εξωστρέφειας
Συμμετοχή του ΕΒΕΑ στο 13^ο Digital HealthCare
- 24** - Μια εορταστική στιγμή με έμπνευση για το μέλλον

ΘΕΑ

- 26** - Υπογραφή Μνημονίου Συνεργασίας της Θερμοκοιτίδας Νεοφυών Επιχειρήσεων - Θ.Ε.Α. του ΕΒΕΑ με την Περιφέρεια Κρήτης

ΑΠΟΨΗ

- 28** - 2024 ευκαιρίες για την επιχειρηματικότητα
Του Σταύρου Καφούνη, Β' Αντιπροέδρου ΕΒΕΑ
- 30** - Η πρόκληση της υλοποίησης των μεγάλων έργων υποδομών
Του Γεώργιου Ρωμοσιού, Μέλους Δ.Σ. ΕΒΕΑ

ΕΤΑΙΡΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΥΘΥΝΗ

- 32** - «Νέα γενιά. Νέα μυαλά (;)» - Τι «Δεν είναι ΟΚ» - *Της Βελίκας Καραβάτσου*

ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

- 34** - Χάρης Θεοχάρης: «Κάθε φορολογική μεταρρύθμιση δημιουργεί ένα νέο περιβάλλον και μεταβάλλει τα κίνητρα της οικονομικής δραστηριότητας»
Συνέντευξη του υφυπουργού Οικονομικών στον Δημήτρη Γιαννακόπουλο
- 38** - Χρήστος Γιαννούλης: «Ζητούμενο είναι οι παραγωγικές επενδύσεις και όχι επενδύσεις χαμηλής προστιθέμενης αξίας»
Συνέντευξη του Τομέαρχη Ανάπτυξης του ΣΥΡΙΖΑ-Προοδευτική Συμμαχία στην Εύη Παπαδοσηφάκη
- 42** - Μαίρη Χατζάκου: «Στη δουλειά μου σκέφτομαι και πράττω σαν να πρόκειται για την προσωπική μου οικογένεια»
Συνέντευξη της Προέδρου της γαλακτοβιομηχανίας ΜΕΒΓΑΛ στον Θοδωρή Βαμβακάρη
- 46** - Πώς θα φορολογηθούν 730.000 ελεύθεροι επαγγελματίες - *Του Δημήτρη Χριστούλια*
- 48** - Ακτινογραφία του προϋπολογισμού του 2024 - *Του Ντίνου Σιωμόπουλου*
- 50** - Η καινοτομία πυλώνας ανάπτυξης για την ελληνική οικονομία - *Της Δήμητρας Σκούφου*
- 52** - Αλλάζει το τοπίο στη λιανική αγορά ενέργειας - *Της Άννας Διανά*
- 54** - Σε εφαρμογή τίθενται από την 1η Ιανουαρίου 2024 τα χρωματιστά τιμολόγια ρεύματος - *Του Χρήστου Κολώνα*
- 56** - Υπεράκτια αιολικά πάρκα: ευκαιρία για την ελληνική βιομηχανία - *Του Κώστα Βουτσαδάκη*
- 58** - Τουρισμός: 7 στους 10 Ευρωπαίους σχεδιάζουν το χειμερινό τους ταξίδι - Ποια η θέση της Ελλάδας - *Της Αλεξάνδρας Γκίτση*

ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

- 60** - Νέα τιμολογιακή πολιτική στα εισιτήρια μουσείων και αρχαιολογικών χώρων από το ΥΠΠΟ - *Της Νικολέτας Μακρή*

ΟΔΗΓΟΣ

- 62** - Ειδικά θέματα αναπτυξιακής νομοθεσίας (Μέρος Β') - *Του Σταύρου Βαρδαλά*

ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Μηνιαία έκδοση των
παραγωγικών τάξεων

Ιδιοκτήτης Έκδοσης
Εμπορικό &
Βιομηχανικό
Επιμελητήριο Αθηνών
Ακαδημίας 7-9,
τηλ.: 210 3604 815
Κωδικός: 2669

Εκδότης
Σοφία
Κουνενάκη Εφραίμογλου
Πρόεδρος ΕΒΕΑ

Επιμέλεια Έκδοσης
Γραφείο Τύπου ΕΒΕΑ

Σύμβουλος Έκδοσης
Κωνσταντίνος Δεριζιώτης
Μέλος Δ.Σ. ΕΒΕΑ

Συντονισμός Έκδοσης -
Αρχισυνταξία
Θοδωρής Βαμβακάρης

Σχεδιασμός Εντύπου
Art Direction
Θοδωρής Πανάγου

Παραγωγή:
ΚΑΠΑ ΣΙΓΜΑ ΔΕΛΤΑ ΑΕ

*Τα επώνυμα άρθρα
εκφράζουν απόψεις των
συγγραφέων τους*

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

Η Πρόεδρος του ΕΒΕΑ και του ΕΕΔΕΓΕ, κα Σοφία Κουνενάκη Εφραίμογλου

2ο Διεθνές Φόρουμ για τη Γυναικεία Επιχειρηματικότητα

Με μεγάλη επιτυχία πραγματοποιήθηκε, στις 1, 2 και 3 Δεκεμβρίου, το 2^ο Διεθνές Φόρουμ Γυναικείας Επιχειρηματικότητας, από το Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο Αθηνών σε συνεργασία με το Εθνικό Επιμελητηριακό Δίκτυο Γυναικών Επιχειρηματιών, υπό την αιγίδα του Υπουργείου Εξωτερικών, του Υπουργείου Ανάπτυξης, της Περιφέρειας Αττικής, του Δήμου Αθηναίων και της Δημόσιας Υπηρεσίας Απασχόλησης.

Κατά τη διάρκεια του τριήμερου Διεθνούς Φόρουμ υπουργοί, υφυπουργοί και κυβερνητικοί αξιωματούχοι, υψηλόβαθμα στελέχη επιχειρήσεων και επιχειρηματίες από διάφορους χώρους είχαν την ευκαιρία να ανταλλάξουν προτάσεις και απόψεις, προάγοντας θέματα που άπτονται της γυναικείας επιχειρηματικότητας. Παράλληλα, γυναίκες επιχειρηματίες από όλο τον κόσμο συναντήθηκαν και μοιράστηκαν τις εμπειρίες τους, επέκτειναν το δίκτυό τους και παρουσίασαν τη δουλειά τους.

Η διοργάνωση αποτελούνταν από δύο μέρη, συζητήσεις-πάνελ για θέματα νέων τύπων ηγεσίας, ισότητας, επενδύσεων σε γυναικείες επιχειρήσεις, καθώς και μια έκθεση έργων και εταιρειών με επικεφαλής γυναίκες. **Συνολικά, σε 23 θεματικές ενότητες, fireside chats και keynote ομιλίες, workshops, mentoring συμμετείχαν:**

- 52 ομιλήτες και ομιλήτριες από όλο τον κόσμο
- 300 εγγεγραμμένοι συμμετέχοντες με φυσική παρουσία και πάνω από 1000 με διαδικτυακή.

Το 2ο Διεθνές Φόρουμ Γυναικείας Επιχειρηματικότητας πραγματοποιήθηκε στο Κέντρο Πολιτισμού «Ελληνικός Κόσμος» του Ιδρύματος Μείζονος Ελληνισμού την Παρασκευή 1 και το Σάββατο 2 Δεκεμβρίου και στο Κέντρο Επιχειρηματικότητας «Κωνσταντίνος Μίχαλος» του ΕΒΕΑ την Κυριακή 3 Δεκεμβρίου.

Ο Υπουργός Ανάπτυξης, κ. Κώστας Σκρέκας

Τις εργασίες του Διεθνούς Φόρουμ άνοιξε, την Παρασκευή, 1η Δεκεμβρίου, η **Πρόεδρος του ΕΒΕΑ και του ΕΕΔΕΓΕ, κα Σοφία Κουνενάκη Εφφραίμουλου**. Στην ομιλία της, μεταξύ άλλων, τόνισε: «Η Ελλάδα, με ποσοστό 37%, κατατάσσεται στην υψηλότερη θέση στην Ευρώπη ως προς τη συμμετοχή των γυναικών στο επιχειρείν. Όμως, η γυναικεία επιχειρηματικότητα τείνει να επικεντρώνεται σε δραστηριότητες με χαμηλή προστιθέμενη αξία και περιορισμένες προοπτικές δυναμικής ανάπτυξης. Προκειμένου να συμβάλουμε στην αντιμετώπιση αυτού του προβλήματος, το ΕΒΕΑ σε συνεργασία με το ΕΕΔΕΓΕ έχει προωθήσει μέσω της Θερμοκοιτίδας του προγράμματα που απευθύνονται ειδικά σε γυναικείες ομάδες και start-ups», είπε η κα Εφφραίμουλου.

Ακόμη, η Πρόεδρος του ΕΒΕΑ ανακοίνωσε ότι το επόμενο διάστημα το ΕΒΕΑ θα προχωρήσει στη διενέργεια μεγάλης πανελλαδικής έρευνας σε συνεργασία με τη Microsoft για τη γυναικεία επιχειρηματικότητα, ενώ πρόσθεσε ότι «αν και δυστυχώς η γυναικεία προσφορά είναι τουλάχιστον ισότιμη με εκείνη των ανδρών, εντούτοις, υπάρχει δυναμισμός και πρωτοτυπία στις γυναίκες, η οποία μένει ανεκμετάλλευτη».

«Υπάρχουν πολλά που πρέπει να γίνουν ακόμη. Αλλά, διατηρούμε την αισιοδοξία μας, παραμένουμε σταθεροί στις επιδιώξεις μας, είμαστε πιστοί στο όραμά μας. Γι' αυτό και θα πετύχουμε. Τα σημαντικά αποτελέσματα, που θα προκύψουν από τις εργασίες του Διεθνούς Φόρουμ σε συνδυασμό με την μεγάλη πανελλαδική έρευνα που θα διεξάγουμε με την Microsoft, θα δώσουν το έναυσμα για νέες δράσεις για τα μέλη μας για το 2024, μια χρονιά που σηματοδοτεί τα 105 χρόνια ΕΒΕΑ, τα 20 χρόνια ΕΕΔΕΓΕ και τα 10 χρόνια της Θερμοκοιτίδας Θ.Ε.Α. του ΕΒΕΑ. Εμείς υποσχόμαστε ότι θα συνεχίσουμε να προσφέρουμε στην επιχειρηματικότητα με αμείωτη ένταση», είπε κλείνοντας την ομιλία η κα Εφφραίμουλου.

Η Υπουργός Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας, κα Σοφία Ζαχαράκη

Τη συνεχή προσπάθεια της κυβέρνησης για την ουσιαστική ισότητα των φύλων υπογράμμισαν τόσο ο Υπουργός Ανάπτυξης, κ. **Κώστας Σκρέκας** όσο και η Υπουργός Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας, κα **Σοφία Ζαχαράκη**, στην έναρξη του Φόρουμ. Η κα Ζαχαράκη ανέφερε ότι η προσπάθεια για την ουσιαστική συμμετοχή των γυναικών στον επιχειρηματικό στίβο και την ανάδειξή τους ως ηγέτιδες στο στάδιο που επιλέγουν να πρωτοστατήσουν είναι πολυσύνθετη, καθώς, εκτός από το θέμα της επιχειρηματικότητας, αποτελεί και ένα ευρύτερο κοινωνικό θέμα. Σκοπός είναι, σημείωσε η κα Ζαχαράκη, το στάδιο στο οποίο μπορούν να πρωτοστατήσουν οι γυναίκες «να είναι λόγω επιλογής και όχι λόγω επιβολής». Από την πλευρά του, ο κ. Σκρέκας ανέφερε ότι η κυβέρνηση, με κάθε τρόπο και με οποιαδήποτε ευκαιρία στηρίζει τη γυναίκα, ώστε να σπάσει τα στερεότυπα και επιβεβαιώνεται από τα στοιχεία της ανεργίας ότι η γυναικεία ανεργία πέφτει. «Βέβαια μένουν πολλά να γίνουν ακόμη», υπογράμμισε, αναφέροντας ότι η γυναικεία ανεργία έχει πέσει στο 12% από το 21%, που ήταν πριν από πέντε χρόνια, αν και η συνολική ανεργία έχει πέσει στο 9,9%. Παράλληλα, σημείωσε, σημαντική προσπάθεια γίνεται και για το έμφυλο μισθολογικό χάσμα με στόχο να πέσει κάτω από 3% το 2030.

Ένα συνολικό πλέγμα μέτρων και δράσεων για τη γρηγορότερη απορρόφηση των γυναικών στην αγορά εργασίας επεξεργάζεται το υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης, δήλωσε στο fireside chat του Φόρουμ ο αρμόδιος Υπουργός, κ. **Άδωνις Γεωργιάδης**. Όπως σημείωσε ο κ. Γεωργιάδης, οι γυναίκες υποεκπροσωπούνται στην αγορά εργασίας και το μισθολογικό χάσμα μεταξύ ανδρών και γυναικών είναι υπαρκτό. Στόχος είναι η μείωση της ανεργίας των γυναικών και η συμμετοχή τους στην αγορά εργασίας να πλησιάσει τον ευρωπαϊκό μέσο όρο. Παράλληλα, ο κ. Γεωργιάδης υπογράμμισε ότι η μεγαλύτερη συμμετοχή των γυναικών στην αγορά εργασίας θα μπορούσε να αποτελέσει μέρος της λύσης του

Ο Υπουργός Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης, κ. Άδωνις Γεωργιάδης, στο fireside chat του Φόρουμ

προβλήματος για εξεύρεση εργαζομένων που αντιμετωπίζει μία σημαντική μερίδα των επιχειρήσεων, ένα ζήτημα που, όπως είπε, διογκώνεται, καθώς η ανάπτυξη της ελληνικής οικονομίας παράγει συνεχώς νέες θέσεις εργασίας, άρα η πίεση για την κάλυψή τους εντείνεται.

Στην παρέμβασή του, ο κ. **Νίκος Παπαθανάσης**, αναπληρωτής Υπουργός Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, τόνισε ότι από πλευράς θεσμικού πλαισίου στη χώρα μας έχει επιτευχθεί ο στόχος της ισότιμης συμμετοχής των γυναικών στην αγορά εργασίας, μένουν ακόμα αρκετά βήματα να γίνουν για την ουσιαστική ισότητα και τις ίσες ευκαιρίες. Αναφέρθηκε, επίσης, στην ώθηση που θα δώσουν προγράμματα γυναικείας επιχειρηματικότητας που συνδέονται με το πρόγραμμα ΕΣΠΑ 2021-2027 καθώς και το Ταμείο Ανάκαμψης, επισημαίνοντας ότι θα έχουν ουσιαστικά αποτελέσματα.

Ένας από τους βασικούς στόχους του νεότευκτου υπουργείου Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας είναι η εναρμόνιση της επαγγελματικής και οικογενειακής ζωής, τόνισε η Υφυπουργός, κα **Μαρία Κεφάλα**, απαντώντας σε σχετική ερώτηση. Η Υφυπουργός Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας αναφέρθηκε στις κυβερνητικές προσπάθειες της προηγούμενης τετραετίας να βγουν οι γυναίκες στην αγορά εργασίας χωρίς αυτό να αποτελεί τροχοπέδη για την οικογένειά τους και τη μητρότητα, ενώ στάθηκε στο μέτρο της άδειας πατρότητας.

Στην παρέμβασή της, η Υφυπουργός Τουρισμού, κα **Έλενα Ράπτη**, σημείωσε ότι το ελληνικό υπουργείο Τουρισμού πρωτοπορεί διεθνώς, αφού βρίσκεται μόλις στο 23% των αντίστοιχων διεθνών χαρτοφυλακίων που στις ηγεσίες τους έχουν γυναίκες. Από την πλευρά της, η Ευρωβουλευτής, κα **Ελίζα Βόζμπεργκ**, στάθηκε στα μεγάλα περιθώρια που υπάρχουν για τη βελτίωση των ζητημάτων ισότητας αλλά και

την αντιμετώπιση των ανισοτήτων που βιώνουν οι γυναίκες σε σχέση με τους άνδρες. Ενώ, η Βουλευτής και γραμματέας της Νέας Δημοκρατίας, κα **Μαρία Συρεγγέλα**, εστίασε στα πεπραγμένα της κυβέρνησης στο μέτωπο της ισότητας των δυο φύλων, αναφέροντας ότι πλέον είναι νόμος του κράτους η νομοθεσία για την προστασία των γυναικών από τη βία, την παρενόχληση και την ίδια στιγμή υπάρχουν προγράμματα που βοηθάνε τις γυναίκες στην καθημερινότητα τους.

Σε ειδικό πάνελ με συντονιστή και ομιλητή τον κυβερνητικό εκπρόσωπο, κ. **Παύλο Μαρινάκη**, οι συμμετέχουσες ομιλήτριες τρίτης γενιάς επιχειρηματίες, κα **Μαριάννα Χατζάκου**, Μέλος ΔΣ ΜΕΒΓΑΛ και κα **Νίκη Γιαβρόγλου**, CEO Ελληνικά Εκλεκτά Έλαια ΑΕ, κλήθηκαν να παρουσιάσουν τις προσωπικές τους εμπειρίες από τον επιχειρηματικό στίβο.

Στο πλαίσιο του Φόρουμ, πραγματοποιήθηκαν δύο keynote ομιλίες. Η κα **Chetna Gala Sinha**, Founder, Chair of Mann Deshi Bank & Mann Deshi Foundation, αναφέρθηκε στην ίδρυση και τον ρόλο της πρώτης συνεταιριστικής τράπεζας για γυναίκες αγροτικών περιοχών της Ινδίας. Ενώ, η κα **Manuela Doutel Haghighi**, Microsoft Global Customer Success Account Director, ανέλυσε την αναδυόμενη έννοια της SMART business woman.

Ακόμη, ομιλητές και ομιλήτριες, στις 1 και 2 Δεκεμβρίου, στο Φόρουμ ήταν: κα **Ξένια Κούρτογλου**, Founder/CEO Focus Bari, κα **Ναταλία Θεοδούλου**, Public Reforms Advisor, Growthfund, the National Fund of Greece, κα **Χριστίνα Κουλούρη**, Πρύτανης Παντείου Πανεπιστημίου, κα **Κίρκη Καλαντζή**, Διευθύντρια Εταιρικών Πωλήσεων της Coral A.E., κα **Αδαμαντία Πικράκη**, Υπεύθυνη Marketing & Ποιότητας, μέλος Δ.Σ. – Πικράκης Α.Ε. Βιομηχανία Αλουμινίου, κα **Δήμητρα Πορδαμλή**, Corporate Affairs της Prisma Electronics SA, κα **Λουκία Σαράντη**, Πρόεδρος Συνδέσμου Βιομηχανιών Ελλάδος, κα **Σοφία Καλομενίδου**, Εταίρος, Ελεγκτικές Υπηρεσίες ΕΥ Ελλάδος, κα **Βασιλική Λαζαράκου**, Πρόεδρος Επιτροπής Κεφαλαιογοράς, κα **Αλεξία Μάντζαρη**, Ιδρύτρια και Διευθύνουσα Σύμβουλος A.S. Marine Ltd., κα **Δωροθέα Ιωάννου**, Chief Executive Officer The American P&I Club, κα **Ελένη Βρεττού**, CEO Attica Bank, **Δρ. Χάρης Λαμπρόπουλος**, Πρόεδρος Ελληνικής Αναπτυξιακής Τράπεζας Επενδύσεων ΑΕ, κα **Λίτσα Παναγιωτοπούλου**, CEO E.V.I.A. Intelligent Performance, κα **Γιάννα Ανδρονόπουλου**, CEO Microsoft Greece, Cyprus and Malta, κα **Μάρα Νικολαΐδη**, Πρύτανης Χαροκοπέιου Πανεπιστημίου, κα **Μαριάννα Ναθανάηλ**, Υπεύθυνη Θεσμικών Σχέσεων Ελλάδας και Κύπρου της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων, κα **Barbara Clarke**, Founder and Board Chair of The Impact Seat Foundation, κ. **Γιώργος Ζαββός**, Πρόεδρος και Διευθύνων Σύμβουλος της Ελληνικής Αναπτυξιακής Τράπεζας, κα **Ρεβέκκα Πιτσίκια**, CEO People for Business, κ. **Γιάννης Μαστρογεωργίου**, Ειδικός Γραμματέας Μακροπρόθεσμου

Το πάνελ με τη συμμετοχή της Υφυπουργού Τουρισμού, κας Έλενας Ράπτη, της Ευρωβουλευτή, κας Ελίζας Βόζεμπεργκ και της Βουλευτή και γραμματέα της Νέας Δημοκρατίας, κας Μαρίας Συρεγγέλα

Σχεδιασμού, κα **Γάννα Χορμόβα**, Υποδιοικήτρια Δημόσιας Υπηρεσίας Απασχόλησης, κα **Susanna Terstal**, Πρέσβης της Ολλανδίας στην Ελλάδα, κα **Karine Asselin**, Πρέσβης Καναδά στην Ελλάδα, κα **Chaitra Vedullapalli**, Co-founder and President Women in Cloud, κα **Esra Talu**, GoGlobal Founder & CEO, κ. **Alfredo Coppola**, Co-CEO, US Market Access and Founder of Prospera Women, κα **Νίκη Μπουτάρη**, Just a Number, κα **Ναταλί Βαγιωνή**, CEO Freshline, κα **Ιωάννα Σαμπράκου**, Ιδρύτρια και Διευθύνουσα Σύμβουλος της Elite Global Consulting Services, κα **Sama El-Batrawy**, Owner and Editor in Chief of Prime Press Greece, κα **Anna Vinnychenko**, Official representative of Ukrainian Chamber of Commerce and Industry in Poland, **Dr. Christine Warnke**, Executive Of Global Affairs Bresatech, κα **Ελένη Μπέλση**, Πρόεδρος του Συνδέσμου Βιομηχανιών και Επιχειρήσεων Ανακύκλωσης και Ενεργειακής Αξιοποίησης, κα **Valbona**

Begolli, Ceo Albgroup Albania, κα **Φένια Σούρλα**, Co-Founder Dataphoria, κα **Βάλια Παπαδημητρίου**, CEO & Co-Founder of DEVA Group, κα **Αντωνία Φαρσάτη**, CEO ELECTRIBE.

Στις 3 Δεκεμβρίου το 2ο Διεθνές Φόρουμ γυναικείας επιχειρηματικότητας διεξήχθη στο Κέντρο Επιχειρηματικότητας «Κωνσταντίνος Μίχαλος». Πραγματοποιήθηκε workshop από την κα Manuela Doutel Haghighi, Microsoft Global Customer Success Engagement Director, ενώ στη συνέχεια, στο πλαίσιο του Open Day, οι συμμετέχουσες έλαβαν δωρεάν συμβουλευτική υποστήριξη στους τομείς της στρατηγικής, εξωστρέφειας, δικτύωσης, HR, σε οικονομικά και νομικά θέματα από τους μέντορες της People for Business και της Θερμοκοιτίδας Νεοφυών Επιχειρήσεων Αθήνας του ΕΒΕΑ.

Το πάνελ που συντόνισε η Πρόεδρος του ΕΒΕΑ και του ΕΕΔΕΓΕ, κα Σοφία Κουνενάκη Εφραίμογλου, με τη συμμετοχή της κας Susanna Terstal, Πρέσβευς της Ολλανδίας στην Ελλάδα και της κας Karine Asselin, Πρέσβευς του Καναδά στην Ελλάδα

Αναμνηστική φωτογραφία από το Δ.Σ. του ΕΒΕΑ. Από αριστερά ο κ. Σταύρος Καφούνης, η κα Σοφία Βούλτεψη, η κα Σοφία Κουνενάκη Εφραίμογλου και ο κ. Νίκος Βασιλείου

Η Υφυπουργός Μετανάστευσης και Ασύλου Σοφία Βούλτεψη στο Δ.Σ. του ΕΒΕΑ

Το μεταναστευτικό, ένα από τα πιο σημαντικά και σύνθετα ζητήματα πολιτικής για την Ευρώπη και την Ελλάδα, βρέθηκε στο επίκεντρο της συνεδρίασης του Διοικητικού Συμβουλίου του ΕΒΕΑ, η οποία πραγματοποιήθηκε, τη Δευτέρα 11 Δεκεμβρίου, παρουσία της Υφυπουργού Μετανάστευσης και Ασύλου, κας Σοφίας Βούλτεψη.

Η Πρόεδρος του ΕΒΕΑ, κα Σοφία Κουνενάκη Εφραίμογλου, αφού καλωσόρισε την Υφυπουργό, σημείωσε ότι οι πόλεμοι και οι εμφύλιες συρράξεις - αλλά και η κλιματική αλλαγή και η επισιτιστική κρίση - δημιουργούν τις συνθήκες για εκρηκτική αύξηση των μεταναστευτικών ροών.

«Πάγια θέση του Επιμελητηρίου μας», τόνισε η κα Εφραίμογλου, «είναι ότι η Ευρώπη οφείλει να καταλήξει σε μια συνολική, δίκαιη πολιτική, με γνώμονα τις αρχές της συνοχής και της αλληλεγγύης. Μια πολιτική που θα στηρίζεται στις ευρω-

παϊκές ανθρωπιστικές αρχές και ταυτόχρονα θα σέβεται την ανάγκη των ευρωπαϊκών κοινωνιών για ασφάλεια και ισορροπία. Η Ελλάδα, λόγω και της γεωγραφικής της θέσης, έχει επωμιστεί δυσανάλογα μεγάλο μέρος της διαχείρισης του μεταναστευτικού. Καλείται να προστατεύσει τα σύνορά της απέναντι σε προσπάθειες εργαλειοποίησης των προσφύγων και μεταναστών και ταυτόχρονα να υπερασπιστεί το διεθνές δίκαιο».

Η Πρόεδρος του ΕΒΕΑ συνέχισε τονίζοντας την κρισιμότητα των πολιτικών ένταξης, για λόγους ασφάλειας των ίδιων των μεταναστών, όσο και των τοπικών κοινωνιών, ώστε να αποφευχθούν οι κίνδυνοι που σχετίζονται με την περιθωριοποίηση, τη ριζοσπαστικοποίηση και την εγκληματικότητα. Σήμερα, όμως, αποκτά και μια πρόσθετη σημαντική διάσταση, που αφορά την ενίσχυση του ανθρώπινου δυναμικού της χώρας. «Το πρόβλημα της εξεύρεσης εργατικού δυναμικού στη χώρα

επιδεινώνεται σταθερά τα τελευταία τρία χρόνια. Και αγγίζει νευραλγικούς κλάδους της οικονομίας, όπως είναι ο τουρισμός, το λιανικό εμπόριο, οι κατασκευές, ο πρωτογενής τομέας, αλλά και η βιομηχανία και οι υπηρεσίες.

Η μετάκληση εργαζομένων από τρίτες χώρες είναι μια από τις λύσεις που εφαρμόζονται, ωστόσο φαίνεται μέχρι τώρα ότι δεν αρκεί. Μέχρι το καλοκαίρι είχαμε σχεδόν 400.000 αιτήσεις προς το υπουργείο Εργασίας για κάλυψη κενών θέσεων εργασίας από ξένους. Οι εγκρίσεις για την εισαγωγή εργαζομένων έφτασαν τις 168.000, δηλαδή μόλις το 40% των αιτημάτων.

Είναι σκόπιμο να εξετάσουμε σοβαρά την αξιοποίηση των αναγνωρισμένων προσφύγων που διαμένουν νόμιμα στη χώρα, εντός ή εκτός των δομών φιλοξενίας».

Τέλος, η κα Εφραίμογλου αναφέρθηκε σε μελέτες οι οποίες δείχνουν ότι με την κατάλληλη υποστήριξη, οι πρόσφυγες μπορούν να προσθέσουν αξία στις επιχειρήσεις. Η ένταξή τους μπορεί να αποφέρει οφέλη σε όλους: στους ίδιους, στις επιχειρήσεις που έχουν πρόσβαση σε προσωπικό με δεξιότητες, στην οικονομία και στην κοινωνία.

«Γνωρίζουμε ότι το υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου υλοποιεί ήδη σχετικές δράσεις. Ως ΕΒΕΑ, έχουμε κάθε πρόθεση να στηρίξουμε με κάθε τρόπο αυτή την προσπάθεια», είπε κλείνοντας την ομιλία της.

Από την πλευρά της, η **Υφυπουργός Μετανάστευσης και Ασύλου, κα Σοφία Βούλτεψη**, τόνισε, μεταξύ άλλων:

«Ήταν για μένα μεγάλη χαρά και τιμή ότι μου δόθηκε η ευκαιρία να παρουσιάσω ενώπιον του Δ.Σ. του ΕΒΕΑ τις μεγάλες προκλήσεις του προσφυγικού και μεταναστευτικού ζητήματος. Ένα κορυφαίο, παγκόσμιο θέμα το οποίο φουντώνει κάθε φορά που ξεσπά ένας νέος πόλεμος και του οποίου η αντιμετώπιση συνδέεται άμεσα με τη διαφύλαξη της εθνικής κυριαρχίας και εθνικής ασφάλειας.

Η ενταξιακή διαδικασία, που ανήκει στο χαρτοφυλάκιο μου, κατέχει σημαντική θέση τόσο για ανθρωπιστικούς λόγους, όσο και για εκπαιδευτικούς με σκοπό και την επαγγελματική κατάρτιση και εργασία σε κρίσιμους τομείς της ελληνικής οικονομίας. Ιδιαίτερη έμφαση έδωσα στην ανάγκη συνεργασίας με τις ελληνικές επιχειρήσεις, προκειμένου να εξασφαλίσουμε την τόσο αναγκαία για την οικονομική και επιχειρηματική ζωή κοινωνική ειρήνη. Πολλές ευχαριστίες στη φίλη Πρόεδρο Σοφία Εφραίμογλου και σε όλα τα μέλη του Δ.Σ.».

Τέλος, η Υφυπουργός Μετανάστευσης και Ασύλου πρότεινε στη Διοίκηση του ΕΒΕΑ να βάλουν από κοινού τα θεμέλια για τη δημιουργία μιας task force, που θα στοχεύει στην αποτροπή της ριζοσπαστικοποίησης, στην ένταξη και στην ασφάλεια για τους πολίτες και τις επιχειρήσεις.

QUALCO Group

Tech-enabled
solutions
that change
the world
for the **better**

qualco.group

Στιγμιότυπο από την εκδήλωση

ΕΒΕΑ και ΕΥ: Οι ευρωπαϊκές χρηματοδοτικές ευκαιρίες για τις ελληνικές επιχειρήσεις το 2024

Ενημερωτική συνάντηση για τις ευκαιρίες χρηματοδότησης των ελληνικών επιχειρήσεων μέσω ευρωπαϊκών προγραμμάτων έμμεσης και άμεσης χρηματοδότησης διοργάνωσαν το Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο Αθηνών (ΕΒΕΑ) και η ΕΥ Ελλάδος, την Τρίτη 19 Δεκεμβρίου. Κατά τη συνάντηση, παρουσιάστηκαν αναλυτικά οι ευρωπαϊκές χρηματοδοτικές ευκαιρίες για το 2024, καθώς και βέλτιστες πρακτικές που μπορούν να υιοθετήσουν οι ελληνικές επιχειρήσεις.

Τον εναρκτήριο χαιρετισμό απύθυνε η Πρόεδρος του Εμπορικού και Βιομηχανικού Επιμελητηρίου Αθηνών, κα **Σοφία Κουνενάκη Εφραίμογλου**, σημειώνοντας ότι «οι ελληνικές επιχειρήσεις αγωνίστηκαν για πολλά χρόνια, με στόχο την επιβίωση. Σήμερα, η οικονομία έχει επιστρέψει σε θετική τροχιά. Η χώρα έχει ανακτήσει την επενδυτική βαθμίδα. Έχει διαμορφώσει ένα πιο σταθερό και γόνιμο για τις επενδύσεις περιβάλλον. Τώρα είναι η ώρα για τις ελληνικές επιχειρήσεις να κάνουν το μεγάλο άλμα μπροστά. Και σε αυτή την προσπάθεια, πρέπει να αξιοποιήσουμε έγκαιρα, σωστά και αποτελεσματικά, κάθε διαθέσιμο εργαλείο. Το ΕΒΕΑ είναι εδώ, λοιπόν, για να βοηθήσει, με την πολύτιμη συνεργασία της ΕΥ, αλλά και διακεκριμένων στελεχών της αγοράς».

Ο Μόνιμος Αντιπρόσωπος της Ελλάδας στην Ευρωπαϊκή Ένωση, Εξοχότατος Πρέσβης κ. **Ιωάννης Βράϊλας**, κατά τον χαιρετισμό του, παρατήρησε πως «η Ελλάδα, όπως όλες οι ευρωπαϊκές χώρες, αντιμετωπίζει μια διπλή πρόκληση: την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της οικονομίας της και τη μεγαλύτερη συμμετοχή της στις ευρωπαϊκές και τις παγκόσμιες αλυσίδες αξίας. Ως εκ τούτου, έχει μεγάλη σημασία η αξιοποίηση, από τις ελληνικές επιχειρήσεις, των ευρωπαϊκών χρηματοδοτικών ταμείων και προγραμμάτων. Η πρόσφατη επιτυχία τριών ελληνικών προγραμμάτων που πέτυχαν τη χρηματοδότησή τους από το Ταμείο Καινοτομίας, μας δείχνει την πορεία που πρέπει να ακολουθήσουμε, αλλά και ότι με σοβαρή προσπάθεια έχουμε όλες τις δυνατότητες να αναβαθμίσουμε τη θέση μας και να πετύχουμε τους στόχους μας».

Με τη σειρά του, ο κ. **Τάσος Ιωσηφίδης**, Εταίρος, Επικεφαλής του Τμήματος Χρηματοοικονομικών Συμβούλων Εταιρικής Στρατηγικής και Συναλλαγών της ΕΥ Ελλάδος και Μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου του ΕΒΕΑ, σημείωσε ότι για πρώτη φορά υπάρχουν τόσες διαθέσιμες επιλογές ευρωπαϊκών χρηματοδοτήσεων στη χώρα και, σε αυτό το πλαίσιο, η ΕΥ έχει υιοθετήσει μία ολιστική προσέγγιση για την υποστήριξη των ελληνικών επιχειρήσεων στην επιλογή

του κατάλληλου εργαλείου, με εξειδικευμένες ομάδες για κάθε τύπο προγράμματος επιχορήγησης ή δανειοδότησης. «Αυτή τη στιγμή έχει ανοίξει ένα τεράστιο παράθυρο ευκαιρίας για τις ελληνικές επιχειρήσεις και, δεδομένου ότι κάποια από αυτά τα εργαλεία, όπως το Ταμείο Ανάπτυξης και Ανθεκτικότητας, έχουν συγκεκριμένο χρονικό ορίζοντα υλοποίησης – τώρα είναι η ώρα που πρέπει να αδράξουμε την ευκαιρία, για να κάνει η Ελλάδα το άλμα προς τον ψηφιακό μετασχηματισμό και τη βιώσιμη ανάπτυξη», υπογράμμισε.

Στο κύριο σκέλος της εκδήλωσης, στελέχη της ΕΥ Ελλάδος και εκπρόσωποι ελληνικών ιδιωτικών ομίλων, ανέλυσαν την εμπειρία τους από επιτυχείς αιτήσεις χρηματοδότησης και ανέδειξαν τις ευκαιρίες άντλησης χρηματοδότησης που θα βοηθήσουν σημαντικά στις μελλοντικές πρωτοβουλίες στρατηγικής ανάπτυξης των επιχειρήσεων, δίνοντας επιπλέον ευελιξία στον αναπτυξιακό τους σχεδιασμό.

Συγκεκριμένα, στην πρώτη ενότητα, ο κ. **Γιώργος Τζαμτζής**, Manager, Υπηρεσίες Πρόσβασης σε Ευρωπαϊκά Προγράμματα Χρηματοδότησης, ΕΥ Ελλάδος, σημείωσε ότι όλα τα ευρωπαϊκά προγράμματα εξυπηρετούν συγκεκριμένες πολιτικές και στόχους της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Συνεπώς, όπως επισήμανε, είναι σημαντικό οι επιχειρήσεις να γνωρίζουν και να μπορούν να ποσοτικοποιήσουν τις ανάγκες τους, να εντοπίσουν τις αντίστοιχες πολιτικές, και τα σχετικά χρηματοδοτικά εργαλεία, να κατανοήσουν τον τρόπο λειτουργίας τους και να διασφαλίσουν ότι τα υπό χρηματοδότηση έργα, ευθυγραμμίζονται και εξυπηρετούν τους αντίστοιχους στόχους και πολιτικές. Παράλληλα, στο πλαίσιο της ίδιας ενότητας, οι κ.κ. **Κωνσταντίνος Χατζηφώτης**, Διευθυντής Ευρωπαϊκών Υποθέσεων της Motor Oil Hellas, και ο κ. **Αντώνης Πέππας**, CEO της ETME, μοιράστηκαν την εμπειρία τους και βέλτιστες πρακτικές σχετικά με την άντληση άμεσης ευρωπαϊκής χρηματοδότησης.

Στη δεύτερη ενότητα, ο κ. **Νίκος Μπρηνς**, Director στο Τμήμα Χρηματοοικονομικών Συμβούλων Εταιρικής Στρατηγικής και Συναλλαγών και Υπεύθυνος Συμβουλευτικής Δανειακών Χρηματοδοτήσεων της ΕΥ Ελλάδος, ανέλυσε την εξέλιξη της πορείας των αιτήσεων και της είσπραξης κονδυλίων του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (TAA), τα πλεονεκτήματα του δανειακού σκέλους του Ταμείου, όπως η άμεση χρηματοδότηση χωρίς γραφειοκρατία και η δυνατότητα συνδυαστικής χρήσης χρηματοδοτικών εργαλείων, αλλά και τις σχετικές προκλήσεις, όπως ο περιορισμένος χρονικός ορίζοντας των εκταμιεύσεων. Παράλληλα, υπογραμμίστηκαν τα σημεία προσοχής και οι αιτίες καθυστέρησης ή απόρριψης κατά τη διαδικασία προετοιμασίας και υποβολής αιτήσεων λήψης δανειακής χρηματοδότησης μέσω του TAA. Τέλος, με τη συμμετοχή του

κ. **Χάρη Μπτρέλια**, CFO της RWE Hellas, παρουσιάστηκε σχετικό εμπειρικό παράδειγμα.

Ο κ. **Βασίλης Τσιάμης**, Associate Partner, Τμήμα Χρηματοοικονομικών Συμβούλων Εταιρικής Στρατηγικής και Συναλλαγών της ΕΥ Ελλάδος, και Επικεφαλής Υπηρεσιών Πρόσβασης σε Ευρωπαϊκά Προγράμματα Χρηματοδότησης, παρουσίασε τις ευρωπαϊκές χρηματοδοτικές ευκαιρίες για το 2024 και τόνισε ότι «η πρόσβαση των ελληνικών επιχειρήσεων σε εξωτερική χρηματοδότηση ήταν ανέκαθεν κρίσιμη για την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητάς τους, ωστόσο η συγκεκριμένη περίοδος αποτελεί ιδανική χρονική συγκυρία», καθώς, όπως, τόνισε, υπάρχει ένα πλούσιο μείγμα χρηματοδοτικών επιλογών, που κατά το Πολυετές Δημοσιονομικό Πλαίσιο 2021-2027 αγγίζουν τα €2,018 δισ. συνολικά. Αναφέρθηκε, ειδικότερα, στα ευρωπαϊκά προγράμματα άμεσης χρηματοδότησης, τα οποία έχουν τη δυνατότητα να λειτουργήσουν συμπληρωματικά με τους εθνικούς πόρους, εστιάζοντας στις προκλήσεις υποβολής προτάσεων, μεταξύ άλλων, στους τομείς της ενέργειας, του περιβάλλοντος, του ψηφιακού μετασχηματισμού, της υγείας, του τουρισμού, της ασφάλειας και της άμυνας, και της γεωργίας και των τροφίμων. Σε αυτό το πλαίσιο, αναφέρθηκαν χαρακτηριστικά παραδείγματα χρηματοδοτικών εργαλείων, όπως το Ταμείο Καινοτομίας (Innovation Fund), το Ταμείο Εκσυγχρονισμού (Modernisation Fund), το Ευρωπαϊκό Ταμείο Άμυνας (European Defence Fund), το Πρόγραμμα «Ψηφιακή Ευρώπη» (Digital Europe), το Πρόγραμμα «Ορίζοντας Ευρώπη» (Horizon Europe), κ.ά.

«Οι άμεσες χρηματοδοτήσεις της Ε.Ε. είναι ένα κύριο χρηματοδοτικό εργαλείο στο μενού των διαθέσιμων επιλογών, το οποίο, αν και δεν έχει τύχει ευρείας χρήσης από τις επιχειρήσεις στην Ελλάδα μέχρι σήμερα, απευθύνεται εντούτοις σε όλες τις επιχειρήσεις ανεξαρτήτως μεγέθους και υποστηρίζει κάθε είδους έργα που σχετίζονται με την ανταγωνιστικότητα, την επιχειρηματικότητα, και την καινοτομία», εξήγησε ο κ. Τσιάμης κατά την τοποθέτησή του.

Υπενθυμίζεται ότι η ΕΥ Ελλάδος και το Ίδρυμα Οικονομικών και Βιομηχανικών Ερευνών (IOBE) είχαν παρουσιάσει, νωρίτερα το 2023, μελέτη για την πορεία υλοποίησης των ευρωπαϊκών προγραμμάτων άμεσης χρηματοδότησης στην Ελλάδα κατά την προγραμματική περίοδο 2014-2020. Σύμφωνα με την έρευνα, παρότι κατά το διάστημα αυτό η Ελλάδα άντλησε σημαντικούς πόρους από προγράμματα όπως τα «Ορίζοντας 2020», «LIFE» και «Erasmus+», το μερίδιο αξιοποίησης των πόρων αυτών από τις ιδιωτικές επιχειρήσεις στην Ελλάδα είναι σχετικά χαμηλό.

Αναμνηστική φωτογραφία από την εκδήλωση

Κοινή εκδήλωση του ΕΒΕΑ και του Ned Club για την Ισότιμη Εκπροσώπηση στα Διοικητικά Συμβούλια

Η «Ισότιμη Εκπροσώπηση στα Διοικητικά Συμβούλια – Νέα Ευρωπαϊκή Οδηγία, Ευκαιρίες και Προκλήσεις» ήταν το θέμα της νέας εκδήλωσης που διοργάνωσαν το **Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο Αθηνών (ΕΒΕΑ)** και το **Ned Club (Ελληνική Λέσχη μη Εκτελεστικών Μελών Διοικητικών Συμβουλίων)**, την Τετάρτη 22 Νοεμβρίου 2023, στο Κέντρο Επιχειρηματικότητας «Κωνσταντίνος Μίχαλος».

Η εκδήλωση πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο της συνεργασίας των δύο οργανισμών για την από κοινού υλοποίηση δράσεων που ενισχύουν την Εταιρική Διακυβέρνηση, ειδικότερα στις οικογενειακές και μικρομεσαίες επιχειρήσεις. Αφορμή για το θέμα της εκδήλωσης αποτέλεσε η νέα ευ-

ρωπαϊκή νομοθεσία που ψηφίστηκε τον Νοέμβριο του 2022 και προβλέπει την περαιτέρω αυξημένη συμμετοχή γυναικών στα Διοικητικά Συμβούλια μέχρι τον Ιούνιο του 2026.

Στην ομιλία της, η **Πρόεδρος του ΕΒΕΑ και του Εθνικού Επιμελητηριακού Δικτύου Ελληνίδων Γυναικών Επιχειρηματιών (ΕΕΔΕΓΕ)**, κα **Σοφία Κουνενάκη Εφραίμου**, τόνισε μεταξύ άλλων: «Μια από τις σημαντικότερες αρχές της σύγχρονης εταιρικής διακυβέρνησης είναι η ισόρροπη εκπροσώπηση των γυναικών στα Διοικητικά Συμβούλια. Ως ΕΕΔΕΓΕ διεκδικήσαμε την υποχρεωτική εκπροσώπηση των γυναικών στα Δ.Σ. των εισηγμένων εταιριών κατά 25%.

Ωστόσο, παραμένει σημαντικό το χάσμα μεταξύ ανδρών και γυναικών όσον αφορά τις θέσεις Προέδρου, Αντιπροέδρου ή Διευθύνουσας Συμβούλου. Σε αυτό το πλαίσιο, στόχος του ΕΒΕΑ είναι η παροχή στις επιχειρήσεις της πρακτικής καθοδήγησης που χρειάζονται για να προωθήσουν την πολυμορφία των φύλων στα διοικητικά τους συμβούλια. Στην προσπάθεια αυτή ενώνουμε δυνάμεις με φορείς όπως το ΕΕΔΕΓΕ και το NED Club, υλοποιούμε προγράμματα reskilling και upskilling για άνεργες γυναίκες, και παραμένουμε σε συνεχή διαβούλευση με την πολιτεία και όλα τα εμπλεκόμενα μέρη».

Από την πλευρά της, η **Πρόεδρος του NED Club, κα Λήδα Κοντογιάννη**, επισήμανε ότι: «Η εκπροσώπηση του γυναικείου φύλου στα διοικητικά συμβούλια των επιχειρήσεων αποτελεί ένα κριτήριο καλής διακυβέρνησης, το οποίο αξιολογείται από τους θεσμικούς επενδυτές, κυρίως τους ξένους, για παράδειγμα όταν πρόκειται να εγκρίνουν με την ψήφο τους τη σύνθεση ενός νέου διοικητικού συμβουλίου. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, θεσμοθέτησε τη σχετική ποσόστωση για τις εισηγμένες επιχειρήσεις, γιατί η πολυμορφία σε ένα ΔΣ βοηθά στη βελτίωση της λήψης αποφάσεων προς το βραχυπρόθεσμο και μακροπρόθεσμο συμφέρον της επιχείρησης. Για να υπάρξει, όμως, μεγαλύτερη εκπροσώπηση των γυναικών στα ΔΣ, είναι εξαιρετικά σημαντικό, επίσης, να ενθαρρυνθεί συνολικά η πολυμορφία των φύλων, σε όλη την ιεραρχία, και ιδίως στα μεσαία και ανώτατα στελέχη».

Στη συνέχεια της εκδήλωσης ακολούθησε panel discussion. Η κα **Hedwige Nuyens**, Chair of European Women on Boards, τόνισε: «Ήταν χαρά μου που προσκλήθηκα από το NED Club Greece για να μεταφέρω τον αντίκτυπο και τη σημασία της Οδηγίας για τη συμμετοχή των Γυναικών στα ΔΣ. Ο καθορισμός ξεκάθαρων στόχων όσον αφορά στη γυναικεία εκπροσώπηση σε εκτελεστικό και διοικητικό επίπεδο αλλάζει πλέον το παιχνίδι. Το “European Women on Boards” έχει παίξει κρίσιμο ρόλο στην υλοποίηση της Οδηγίας. Τώρα πρέπει να διασφαλίσουμε ότι εφαρμόζεται πλήρως. Η ύπαρξη ισχυρών συνεργατών σε κάθε χώρα, όπως το NED Club στην Ελλάδα, είναι κρίσιμη. Σας ευχαριστώ για την ηγετική συμβολή και το εξαιρετικό σας έργο!».

(I was delighted to be invited by the NED Club Greece to explain the impact and importance of the European Women on Board Directive. Setting clear targets for female representation at Executive and Board level is a game changer. European Women on Boards has played a crucial role in the Directive. Now we need to make sure it is fully implemented. Having strong partners in each country, like the NED Club Greece, is crucial. Thank you for your leadership and excellent work!)

Η κα **Ζέφη Δημαδάμα**, Γενική Γραμματέας Ισότητας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, υποστήριξε στη συνάντηση ότι «η προώθηση της ισόρροπης εκπροσώπησης των φύλων σε θέσεις ευθύνης στο οικονομικό πεδίο συνδέεται πολλαπλώς με την προαγωγή της έμφυλης ισότητας, συμβάλλοντας στη γεφύρωση του έμφυλου χάσματος στην αγορά εργασίας, την ενίσχυση της συμμετοχής των γυναικών στη λήψη αποφάσεων και την αμφισβήτηση των έμφυλων στερεοτύπων».

Το Υπουργείο Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας και η Υπουργός κα Σ. Ζαχαράκη προωθεί χωρίς δισταγμό την Οδηγία (ΕΕ) 2022/2381 σχετικά με τη βελτίωση της ισόρροπης εκπροσώπησης των φύλων σε θέσεις διευθυντικών στελεχών των εισηγμένων στην Ελληνική Βουλή».

Η κα **Βασιλική Λαζαράκου**, Πρόεδρος της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς, αναφέρθηκε στην πρωτοβουλία της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς να περιληφθεί στον νόμο για την εταιρική διακυβέρνηση των εισηγμένων εταιριών διάταξη για την υποχρεωτική ποσόστωση (25%) του φύλου που υπο-εκπροσωπείται στα ΔΣ των εισηγμένων εταιριών. Σε συνέχεια της διάταξης αυτής που ετέθη σε ισχύ τον Ιούλιο του 2021, το ποσοστό των γυναικών στα ΔΣ των εταιριών ανέρχεται από 13% στο τέλος του 2020 σε 27% στο τέλος του Σεπτεμβρίου 2023, κάτι που αποδεικνύει ότι οι αλλαγές με στόχο την ισόρροπη εκπροσώπηση των φύλων μπορούν να επιταχυνθούν εφόσον υπάρχει βούληση.

Η κα **Κατερίνα Παπανικολάου**, Skills and DEI Lead at PwC, είπε: «Το μισθολογικό χάσμα εξαιτίας του φύλου όχι μόνο χρειάζεται πολλά χρόνια για να εξαλειφθεί (αναμένεται πως η μισθολογική ισότητα θα επιτευχθεί το 2059), αλλά απαιτεί και συντονισμένες προσπάθειες από τα μέλη των Διοικητικών Συμβουλίων. Η ευρωπαϊκή οδηγία για την εκπροσώπηση των γυναικών, καθώς και αυτή για τη μισθολογική διαφάνεια είναι οι πρώτες καλές βάσεις για την ουδετερότητα των επιχειρήσεων στο θέμα του φύλου».

Την εισαγωγή και τον συντονισμό της εκδήλωσης έκανε η κα **Νατάσα Μαρτσέκη**, Γενική Γραμματέας NED Club η οποία τόνισε: «Με αφορμή την Νέα Ευρωπαϊκή Οδηγία ανταλλάξαμε πολύ ενδιαφέρουσες απόψεις για τις προκλήσεις αλλά και τις ευκαιρίες από την περαιτέρω αυξημένη συμμετοχή των γυναικών στα Διοικητικά Συμβούλια όπως αυτές προδιαγράφονται και από τη σύγχρονη εταιρική διακυβέρνηση. Η συνεργασία όλων των stakeholders είναι απαραίτητη προϋπόθεση ώστε να πάει γρήγορα μπροστά αυτή η ατζέντα ώστε η Ελλάδα. Ευχαριστώ θερμά όλους τους συμμετέχοντες για τις πολύτιμες απόψεις τους».

Στιγμιότυπο από την ομιλία του κ. Φάνη Ματσόπουλου

“Discover Uruguay”: Εκδήλωση για τις επιχειρηματικές ευκαιρίες στην Ουρουγουάη

Εκδήλωση με θέμα “**Discover Uruguay**” πραγματοποιήθηκε από τον **ΣΕΒ σύνδεσμος επιχειρήσεων και βιομηχανιών**, το **Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο Αθηνών**, την **Ελληνική Εταιρεία Επενδύσεων και Εξωτερικού Εμπορίου (Enterprise Greece)**, και τον **Σύνδεσμο Εξαγωγέων (ΣΕΒΕ)**, με την υποστήριξη της **Eurobank**, την **Τρίτη 12 Δεκεμβρίου, στα γραφεία του ΣΕΒ**. Η εκδήλωση στόχευε στην ενδυνάμωση των οικονομικών σχέσεων με την Ουρουγουάη, καθώς και στην ενημέρωση ελληνικών εξαγωγικών εταιρειών για τις δυνατότητες δραστηριοποίησής τους στη συγκεκριμένη χώρα.

Η Ουρουγουάη έχει ένα από τα υψηλότερα επίπεδα κατά κεφαλήν ΑΕΠ στην Νότια Αμερική και μια αναπτυσσόμενη μεσαία τάξη, που αντιπροσωπεύει περισσότερο από το 60% του πληθυσμού της. Η χώρα έχει ισχυρή πολιτική και κοινωνική σταθερότητα εδώ και χρόνια, υποστηριζόμενη από μια εδραιωμένη δημοκρατία και ισχυρή νομική ασφάλεια, γεγονός που την καθιστά ελκυστική για τους επενδυτές. Ευκαιρίες για τους Έλληνες εξαγωγείς, παρουσιάζονται σε κλάδους όπως ο αγροδιατροφικός, η ενέργεια, ΤΠΕ και φαρμακευτικός καθώς επίσης και στις χρηματοοικονομικές υπηρεσίες.

Κατά τον χαιρετισμό της, η κα **Βίκυ Μακρυγιάννη**, Διευθύντρια Διεθνών Σχέσεων και Περιφερειακής Ανάπτυξης στον ΣΕΒ, δήλωσε ότι «Η Ουρουγουάη είναι ένας περιφερειακός κόμβος, με στρατηγική τοποθεσία, για πρόσβαση στην υπόλοιπη περιοχή. Ως μέλος της Mercosur και έχοντας συμφωνίες ελεύθερου εμπορίου με άλλες χώρες της Λατινικής Αμερικής, η Ουρουγουάη παρέχει πρόσβαση σε μια αγορά άνω των 400 εκατομμυρίων ανθρώπων και αντιπροσωπεύει μια ροή εξωτερικού εμπορίου, σχεδόν του 74% του συνόλου της Λατινικής Αμερικής. Αν και το διμερές εμπόριο κινείται σε χαμηλά επίπεδα, το περιθώριο βελτίωσης των εμπορικών και οικονομικών μας σχέσεων είναι ιδιαίτερα μεγάλο και σε περαιτέρω κλάδους και χρήζει διερεύνησης από τους Έλληνες εξαγωγείς».

Στη συνέχεια τον λόγο πήρε η κα **Μπέττυ Αλεξανδροπούλου**, Εντεταλμένη Σύμβουλος και Εκτελεστικό Μέλος του ΔΣ της Enterprise Greece, η οποία επισήμανε πως η Ουρουγουάη μπορεί να αποτελέσει σημείο εισόδου των Ελλήνων εξαγωγέων στις αγορές της Λατινικής Αμερικής, ενώ παράλληλα κάλεσε τους δυνητικούς Ουρουγουανούς επενδυτές να δουν τις συναρπαστικές ευκαιρίες που προσφέρει

η Ελλάδα. Ολοκληρώνοντας, εξέφρασε τη βεβαιότητά της ότι το μέλλον της συλλογικής ευημερίας εξαρτάται από τις διμερείς σχέσεις που καλλιεργούνται σήμερα.

Ακολούθησε ο κ. **Φάνης Ματσόπουλος**, Μέλος ΔΣ του ΕΒΕΑ, ο οποίος ανέφερε ότι «Η Ουρουγουάη, ταχύτατα αναπτυσσόμενη οικονομία της Ν. Αμερικής, διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στην ένωση κρατών Mercosur. Η χώρα μας έχοντας αναπτύξει πολλούς κλάδους της ιδιωτικής και δημόσιας παιδείας που διαμορφώνουν την αναπτυξιακή κουλτούρα και συντελούν στη μείωση των ανισοτήτων, μπορεί να συνεισφέρει στην ανάπτυξη της Ουρουγουάης και της ευρύτερης περιοχής ιδίως στο άμεσο μέλλον. Ιδιαίτερης σημασίας είναι ο ρόλος της χώρας αυτής ως εξαγωγέας τροφίμων, ιδίως κατά την προηγούμενη χρονιά με τη ραγδαία παγκόσμια αύξηση της τιμής τους. Η συνεργασία των δύο χωρών έχει τη δυνατότητα να προωθήσει, με αλματώδη βήματα, αμοιβαία συμφέροντα ωφελώντας και τους δύο φιλικούς λαούς».

Στον χαιρετισμό του, ο κ. **Παναγιώτης Χασάπης**, Εκτελεστικός Αντιπρόεδρος του ΣΕΒΕ, αναφέρθηκε στις προοπτικές ανάπτυξης του διμερούς εμπορίου με την Ουρουγουάη. Όπως τόνισε χαρακτηριστικά, η επίδοση-ρεκόρ που κατέγραψαν οι ελληνικές εξαγωγές προς την Ουρουγουάη το 2022 στα 8,7 εκατ. ευρώ είναι πολύ χαμηλή συγκριτικά με τις παγκόσμιες εισαγωγές της που ανήλθαν σε 12,4 δισ. ευρώ. Ο κ. Χασάπης αναφέρθηκε ακολουθώντας στους κλάδους στους οποίους υπάρχει εμπορική δραστηριότητα μεταξύ Ελλάδας και Ουρουγουάης και ολοκλήρωσε τον χαιρετισμό του κάνοντας ιδιαίτερη μνεία στα κοινά χαρακτηριστικά των δύο λαών, τονίζοντας πως αυτά δύνανται να αποτελέσουν τη βάση για την ενίσχυση της συνεργασίας.

Εν συνεχεία, το λόγο είχαν η κα **Ναυσικά-Νάνου Βράιλα**, Πρέσβης της Ελλάδας στην Ουρουγουάη και ο κ. **Jose Luis Pombo**, Πρέσβης της Ουρουγουάης στην Ελλάδα. Η κα Βράιλα, σε δήλωσή της ανέφερε: «Είμαι πολύ ευχαριστι-

μένη που μπόρεσα και από πλευράς μου να βοηθήσω στο να αποκτήσουν οι Έλληνες επιχειρηματίες όλων των κλάδων μια καλύτερη εικόνα για τη μακρινή αυτή χώρα για την οποία είμαι πεπεισμένη ότι θα υπάρξει ενδιαφέρον. Δεν είναι τυχαίο ότι οι περισσότερες ευρωπαϊκές χώρες δείχνουν ενδιαφέρον για την επιχειρηματική τους παρουσία εδώ και όσον αφορά τις επενδύσεις αλλά και όσον αφορά την προώθηση των προϊόντων τους αλλά και τη τεχνογνωσία τους. Η Πρεσβεία θα είναι κατά το δυνατόν στο πλευρό τους για να τους βοηθήσει.»

Από την πλευρά του ο Πρέσβης της Ουρουγουάης, κ. **Jose Luis Pombo**, δήλωσε ότι η χώρα του είναι ο καλύτερος επενδυτικός προορισμός στη Λατινική Αμερική. Μεταξύ άλλων, ηγείται στους τομείς της Δημοκρατίας, του Κράτους Δικαίου, των Πολιτικών Ελευθεριών, της Κοινωνικής Κινητικότητας και της Ψηφιακής Διακυβέρνησης. Οι επενδυτικοί οίκοι Fitch, Moody's και Standard & Poor's έχουν επικυρώσει την επενδυτική βαθμίδα της χώρας ενώ και το Υπουργείο Εξωτερικών των Η.Π.Α. έχει αναγνωρίσει την Ουρουγουάη ως χώρα που διαθέτει φορολογική διαφάνεια. Αναφέρθηκε, τέλος, στην εμπειρία Ελλήνων που πραγματοποίησαν επιτυχημένες επενδύσεις στην Ουρουγουάη: Νικόλας Κονιαλίδης, Καπετάν Παναγιώτης Τσάκος, Αγγελική Φράγκου και Αθανάσιος Λασκαρίδης.

Στην ενότητα, με έμφαση στις διμερείς εμπορικές σχέσεις Ελλάδας-Ουρουγουάης και τις επιχειρηματικές ευκαιρίες που παρουσιάζει η αγορά της Ουρουγουάης, συμμετείχαν η κα **Βαρβάρα Κονταξή** της Β3 Διεύθυνσης Διμερών Οικονομικών Σχέσεων, του Υπουργείου Εξωτερικών, η κα **Ελένη Αλμπαντή** από την Eurobank, η κα **Fabiana Valipo**, Global Services Specialist - Investment Promotion & Aftercare, Uruguay XXI, Investment, Export and Country Brand Promotion Agency, ο κ. **Guillermo Jacob**, Partner and CEO of The Christophersen Group in Uruguay και ο κ. **Δημήτρης Λίνας**, Διευθυντής, Kosmos Consulting Services.

Συμμετοχή του Α΄ Αντιπροέδρου ΕΒΕΑ στο συνέδριο «Ελληνικός Τουρισμός, Μια εθνική υπόθεση»

Τη Δευτέρα 4 Δεκεμβρίου, ο Α΄ Αντιπρόεδρος του ΕΒΕΑ, κ. **Δημήτρης Δημητρίου**, εκπροσώπησε το Επιμελητήριο στο συνέδριο «Ελληνικός Τουρισμός, Μια εθνική υπόθεση», υπό την αιγίδα του Υπουργείου Τουρισμού και του Ελληνικού Οργανισμού Τουρισμού. Το συνέδριο έλαβε χώρα στο ξενοδοχείο Athens Marriott.

Στιγμιότυπο από την εκδήλωση

Ημέρα Πρόσβασης στην Αγορά - Market Access Day

Το **Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο Αθηνών**, σε συνεργασία με το **Υπουργείο Εξωτερικών** και την **Ευρωπαϊκή Επιτροπή**, διοργάνωσαν, την Τρίτη 5 Δεκεμβρίου, εκδήλωση στο EBEA με θέμα: **Ημέρα Πρόσβασης στην Αγορά - Market Access Day**.

Στην αρχή της εκδήλωσης, χαιρετισμό μέσω βιντεοσκοπημένου μηνύματος, απύθηναν ο Υφυπουργός Εξωτερικών, κ. **Κώστας Φραγκογιάννης** και ο Εκτελεστικός Αντιπρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, κ. **Valdis Dombrovskis**.

Στον χαιρετισμό της στην έναρξη της εκδήλωσης, η Πρόεδρος του EBEA, κα **Σοφία Κουνενάκη Εφραίμογλου**, τόνισε: «Πίσω από τα τεχνικά – και συχνά δυσνόητα – κείμενα κάθε εμπορικής συμφωνίας, υπάρχουν ευκαιρίες και δυνητικά οφέλη για τις επιχειρήσεις, αλλά και για τις οικονομίες. Οι ελληνικές επιχειρήσεις έχουν αποδείξει ότι μπορούν και να διακρίνουν και να αξιοποιούν ευκαιρίες για εξωστρεφή ανάπτυξη». Και αυτό αποδεικνύεται από τη «δυναμική πορεία των εξαγωγών τα τελευταία χρόνια, μέσα σε ένα ταραγμένο διεθνές περιβάλλον. Το 2022 η Ελλάδα κατέγραψε μια

από τις μεγαλύτερες ποσοστιαίες αυξήσεις εξαγωγών στην Ευρώπη. Η αξία των εξαγωγών αγαθών άγγιξε για πρώτη φορά τα 55 δισ. ευρώ, υπερβαίνοντας το 25% του ΑΕΠ», συνέχισε η Πρόεδρος του EBEA.

«Σε αυτή την προσπάθεια, βεβαίως, είναι σημαντική η στήριξη της Πολιτείας μέσω των δομών της Οικονομικής Διπλωματίας. Τόσο η κεντρική υπηρεσία του Υπουργείου Εξωτερικών και τα Γραφεία ΟΕΥ ανά τον κόσμο, όσο και ο φορέας Enterprise Greece είναι πολύτιμοι σύμμαχοι και συνεργάτες, στην κοινή προσπάθεια για την προώθηση της εξωστρέφειας των ελληνικών επιχειρήσεων. Στο Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο Αθηνών έχουμε αναδείξει την εξωστρέφεια σε κεντρική προτεραιότητα και λειτουργούμε ως βραχίονας για τη διεθνή δικτύωση των μελών μας, με στρατηγικά στοχευμένες δράσεις, επιχειρηματικές αποστολές και συνεργασίες», είπε η κα Εφραίμογλου, αναφερόμενη στη συνεργασία της Πολιτείας και των επιχειρηματικών φορέων για τη στήριξη των ελληνικών εξωστρεφών επιχειρήσεων.

Στη συνέχεια, ο Αναπληρωτής Γενικός Διευθυντής και Επικεφαλής Αξιοματούχος για την Εφαρμογή των Εμπορικών Συμφωνιών της ΕΕ της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, κ. **Denis Redonnet**, ανέλυσε τα οφέλη για τις ελληνικές επιχειρήσεις από την επιβολή και εφαρμογή της εμπορικής πολιτικής της ΕΕ. Ακολούθως, η Υπεύθυνη Πολιτικής της Γενικής Δ/σης Εμπορίου της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, κα **Beata Molendowska**, παρουσίασε τα εργαλεία που προσφέρει η ΕΕ για να ενισχυθούν οι ελληνικές εξαγωγές σας και να αντιμετωπιστούν τα εμπορικά εμπόδια σε αγορές τρίτων χωρών.

Ακολούθως, ο Συντονιστής Πολιτικής της Γενικής Δ/σης Εμπορίου της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, κ. **Guillaume Durand**, και ο Σύμβουλος Ο.Ε.Υ., Επικεφαλής του Γραφείου Εμπορικών και Οικονομικών Υποθέσεων της Πρεσβείας της Ελλάδας στη Σεούλ, κ. **Κωνσταντίνος Δασκαλόπουλος**,

αναφέρθηκαν συγκεκριμένα στις εμπορικές σχέσεις μεταξύ ΕΕ και Νότιας Κορέας. Αντίστοιχα, στις εμπορικές σχέσεις μεταξύ ΕΕ και Αιγύπτου αναφέρθηκαν η Συντονίστρια Πολιτικής της Γενική Δ/σης Εμπορίου της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, κα **Iwona Idzikowska**, και η Γραμματέας Ο.Ε.Υ. του Γραφείου Εμπορικών και Οικονομικών Υποθέσεων της Πρεσβείας της Ελλάδας στο Κάιρο, κα **Δέσποινα Τζόβα**.

Τέλος, καταληκτικές παρατηρήσεις παρέθεσαν η Πρέσβης, κα **Αικατερίνη Σιμοπούλου**, Γενική Διευθύντρια Διεθνών Οικονομικών Σχέσεων του Υπουργείου Εξωτερικών και ο κ. **Denis Redonnet**.

Τον συντονισμό της εκδήλωσης ανέλαβε το Μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου του ΕΒΕΑ, κ. **Φάνης Ματσόπουλος**.

Αναμνηστική φωτογραφία από τη συνάντηση

Συνάντηση στο ΕΒΕΑ με κινέζικη αντιπροσωπεία

Συνάντηση της Προέδρου του ΕΒΕΑ, κας **Σοφίας Κουνενάκη Εφραίμογλου**, με κινέζικη αντιπροσωπεία αποτελούμενη από διοργανωτές της έκθεσης CISMEF (China International Small and Medium Enterprises Fair), πραγματοποιήθηκε την Τρίτη 28 Νοεμβρίου. Επικεφαλής της αντιπροσωπείας ήταν ο Αναπληρωτής Γενικός Διευθυντής του Τμήματος Βιομηχανίας και Πληροφορικής της Guangdong, κ. **WuDongwen**. Κατά τη διάρκεια της συνάντησης έγινε παρουσίαση της επόμενης CISMEF, η οποία θα λάβει χώρα στην Γκουανγκζού, πρωτεύουσα της επαρχίας Guangdong, στα τέλη Ιουνίου 2024 και

αναφέρθηκε ότι η CISMEF διοργανώνεται ετησίως από το 2004 από το κινεζικό Υπουργείο Βιομηχανίας και Τεχνολογίας Πληροφορίας, την Κρατική Διοίκηση Ρύθμισης Αγοράς και την τοπική κυβέρνηση της επαρχίας Guangdong. Στόχος της έκθεσης αυτής είναι να αποτελέσει πλατφόρμα για την προβολή του εμπορίου, των συναλλαγών και της συνεργασίας μικρομεσαίων επιχειρήσεων εγχωρίως και διεθνώς, συμβάλλοντας στην ανάπτυξή τους. Στη συνάντηση συμμετείχε και το Μέλος Δ.Σ. του ΕΒΕΑ και Υπεύθυνος για την Κίνα κ. **Ευάγγελος Παπαευαγγέλου**.

“SUCCEED”: Έρευνα Επιχειρηματικών Προκλήσεων από το ΕΒΕΑ

Το ΕΒΕΑ, στο πλαίσιο του Έργου “SUCCEED – Supporting small medium enterprises and innovative startups to aCCeleratE their Development through the provision of holistic services” πραγματοποίησε Έρευνα Επιχειρηματικών Προκλήσεων. Το ερωτηματολόγιο της έρευνας βασίστηκε στην αξιολόγηση των τωρινών και των μελλοντικών προκλήσεων στην ελληνική αγορά και στόχος ήταν να διερευνήσει τα εμπόδια που αντιμετωπίζουν οι Έλληνες επιχειρηματίες και να εντοπίσει λύσεις γι’ αυτά προς όφελος ολόκληρης της επιχειρηματικής κοινότητας. Στη συνέχεια, στο πλαίσιο του Έργου, θα πραγματοποιηθεί μία ακόμη έρευνα για την αξιολόγηση του βαθμού στον οποίο οι αρχές της βιωσιμότητας ενσωματώνονται στην καθημερινή λειτουργία των μικρομεσαίων επιχειρήσεων και των startups, στον βραχυπρόθεσμο και μακροπρόθε-

σμο σχεδιασμό τους. Τα αποτελέσματα των δύο ερευνών θα συντεθούν σε ένα report, όπου θα προσδιορίζονται τα ενδεχόμενα κενά γνώσης που επηρεάζουν την υιοθέτηση των ΤΠΕ και την ενσωμάτωση της περιβαλλοντικής μέριμνας στη λειτουργία και τον σχεδιασμό των ΜμΕ και των νεοσύστατων επιχειρήσεων, καθώς και τις δεξιότητες που απαιτούνται για τη βελτίωση της συνολικής βιωσιμότητας και ανάπτυξής τους. Κατόπιν, αυτό θα είναι η βάση για να αναπτυχθούν εκπαιδευτικά προγράμματα, συνοδευόμενα από σχετική πιστοποίηση για τις αποκτηθείσες γνώσεις και δεξιότητες, που θα ανταποκρίνονται στις ανάγκες των νεοφυών επιχειρήσεων και των καινοτόμων ΜμΕ.

**Το Μυστικό
της Νίκης 2
Η Περιπέτεια
του Βίκτωρα**

**Στήριξε κι εσύ τον αγώνα για την πρόληψη
της παιδικής σεξουαλικής κακοποίησης
Ασφαλή είναι τα ενημερωμένα παιδιά.**

www.enastapente.gr

EBPA

Στιγμιότυπο από την εκδήλωση

Εκδήλωση ΕΒΕΑ και CNN Greece για τα κριτήρια ESG, τη Βιωσιμότητα και την Αειφόρο Ανάπτυξη

Τα κριτήρια ESG, η Βιωσιμότητα και η Αειφόρος Ανάπτυξη ήταν τα βασικά ζητήματα που συζητήθηκαν στη δεύτερη εκδήλωση των CNN Insights, που πραγματοποιήθηκε την Τρίτη 12 Δεκεμβρίου, στο Κέντρο Επιχειρηματικότητας «Κωνσταντίνος Μίχαλος», με συνδιοργανωτές το Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο Αθηνών (ΕΒΕΑ) και το CNN Greece. Κορυφαία στελέχη της αγοράς συμμετείχαν σε έναν ευρύ διάλογο με θέματα όπως η πρόκληση της αειφόρου ανάπτυξης, η σημασία των κριτηρίων ESG, ο ρόλος της ενέργειας, αλλά και της πιστοποίησης, μεταξύ άλλων. Την εναρκτήρια ομιλία της εκδήλωσης πραγματοποίησε η Πρόεδρος του ΕΒΕΑ, κα **Σοφία Κουνενάκη Εφραίμ-γλου**, η οποία επισήμανε πως «η ενσωμάτωση των τριών πυλώνων της αειφόρου ανάπτυξης που αφορούν το περιβάλλον, την κοινωνία και τη διακυβέρνηση είναι πλέον

μονόδρομος για τις επιχειρήσεις». Ενώ, πρόσθεσε πως η αειφόρος ανάπτυξη αναδεικνύεται σήμερα σε ζήτημα οικονομικού ρεαλισμού και κριτήριο ανταγωνιστικότητας για τις επιχειρήσεις και αναφέρθηκε στις ευρωπαϊκές προβλέψεις για τα κεφάλαια προς επένδυση με κριτήρια ESG, τα οποία θα πλησιάσουν τα 50 τρισεκατομμύρια δολάρια το 2025. Στο πρώτο πάνελ της εκδήλωσης συμμετείχε και το Μέλος Δ.Σ. του ΕΒΕΑ, κ. **Απόστολος Σίσκος**, ο οποίος στη συζήτηση για το θέμα της εταιρικής διακυβέρνησης και της αειφόρου ανάπτυξης ανέφερε ότι «το δίλημμα οικονομική ανάπτυξη ή κλιματική δράση είναι πλασματικό», προσθέτοντας πως για όλες τις επιχειρήσεις «το μοντέλο θα είναι η κλιματική δράση και μέσα σε αυτό το μοντέλο θα πρέπει να βρούμε τον τρόπο για να μπορέσουμε να κάνουμε τις επιχειρήσεις ανταγωνιστικές».

Στιγμιότυπο από την ομιλία της Προέδρου του ΕΒΕΑ

Συμμετοχή της Προέδρου του ΕΒΕΑ στην τρίτη συνεδρίαση του Συμβουλίου Εξωστρέφειας

Η Πρόεδρος του ΕΒΕΑ, κα **Σοφία Κουνενάκη Εφραίμου**, συμμετείχε στην τρίτη συνεδρίαση του Συμβουλίου Εξωστρέφειας, που πραγματοποιήθηκε τη Δευτέρα 18 Δεκεμβρίου στο “Κέντρο Επιχειρηματικότητας Κων/νος Μίχαλος” του ΕΒΕΑ, παρουσία του Υφυπουργού Εξωτερικών για την Οικονομική διπλωματία και Εξωστρέφεια, κ. **Κώστα Φραγκογιάννη**. Στην ομιλία της, η Πρόεδρος του ΕΒΕΑ αναφέρθηκε στα θετικά μηνύματα που επιβεβαιώνουν ότι οι ελληνικές επιχειρήσεις έχουν μπει σταθερά στον δρόμο της εξωστρέφειας: στον ρυθμό αύξησης των εξαγωγών, στην οριακή αύξηση του μεριδίου της χώρας στην ευρωπαϊκή αγορά, καθώς και στη διατήρηση της δυναμικής που έχει χτιστεί τα τελευταία χρόνια στις αγορές των Βαλκανίων. «Επιβάλλεται να συνεχίσουμε να διευρύνουμε τον χάρτη

των ελληνικών εξαγωγών. Να τοποθετηθούμε σε νέες αγορές, που παρουσιάζουν σημαντικές ευκαιρίες και περιθώρια διείσδυσης. Συνεχίζουμε να είμαστε κεντρικός βραχίονας για τη διεθνή δικτύωση των ελληνικών επιχειρήσεων, με καλά οργανωμένες δράσεις και συνεργασίες», τόνισε η Πρόεδρος του ΕΒΕΑ. Αναφερόμενη στον προγραμματισμό των δράσεων εξωστρέφειας του ΕΒΕΑ για το 2024 είπε ότι περιλαμβάνει συμμετοχή σε επιχειρηματικές αποστολές στη Νορβηγία τον Απρίλιο, στη Νότια Αφρική τον Ιούνιο και στη Βουλγαρία τον Σεπτέμβριο, καθώς και επιχειρηματική αποστολή στην Αλβανία. Στη συνάντηση συμμετείχε το μέλος Δ.Ε. του ΕΒΕΑ και Υπεύθυνος Διεθνών Σχέσεων, κ. **Νικόλαος Βασιλείου**.

Συμμετοχή του ΕΒΕΑ στο 13^ο Digital HealthCare

Στο 13^ο Digital HealthCare, Συνέδριο για την Ηλεκτρονική Υγεία, συμμετείχε, εκπροσωπώντας το ΕΒΕΑ, το Μέλος Δ.Σ. του ΕΒΕΑ, κ. **Ανδρέας Μπεκυράς**. Στην ομιλία του στη θεματική ενότητα «Σύνθετα Έργα Ψηφιακών Υπηρεσιών στην Υγεία: Σχεδιασμός & Υλοποίηση», ο κ. Μπεκυράς τόνισε ότι «οι ψηφιακές υπηρεσίες μπορούν να διευκολύνουν τους πολίτες ώστε να αναλάβουν οι ίδιοι μεγαλύτερο ρόλο στη διαχείριση της υγείας τους και να παρακινήθούν ώστε να ακολουθήσουν υγιεινότερο τρόπο ζωής και πρόληψης»,

ενώ πρόσθεσε ότι «η διασύνδεση Ιατρικών συσκευών, η Τεχνητή νοημοσύνη και η μηχανική εκμάθηση, αναμένεται να εξελίξουν τις δυνατότητες για λήψεις άμεσων ιατρικών αποφάσεων, συστηματοποιημένη οργάνωση και διαχείριση ασθενών και συμπερασμάτων». Τέλος, αναφέρθηκε στη λειτουργία του «Φόρουμ για τα Ιατροτεχνολογικά προϊόντα και εξοπλισμό» από το ΕΒΕΑ, για την ανάδειξη της σημαντικότητας των νέων τεχνολογιών στην υγεία, την οικονομία και την απασχόληση.

Αναμνηστική φωτογραφία από την εκδήλωση

Μια εορταστική στιγμή με έμπνευση για το μέλλον

Τα 30 χρόνια της Ενιαίας Αγοράς και τα 15 του Enterprise Europe Network γιόρτασαν τα μέλη της κοινοπραξίας Enterprise Europe Network Hellas, μέλος της οποίας είναι και το ΕΒΕΑ, σε μια εκδήλωση που ανέδειξε τα αποτελέσματα και τις υπηρεσίες που προσφέρει το Δίκτυο σε μικρομεσαίες επιχειρήσεις με δυναμικό καινοτομίας και εξωστρέφειας.

Η αίθουσα εκδηλώσεων στο κτίριο της οδού Αμερικής που στεγάζει το Κέντρο Επιχειρηματικότητας «Κωνσταντίνος Μίχαλος» του ΕΒΕΑ υποδέχτηκε την Τετάρτη 29 Νοεμβρίου 2023 εκπροσώπους του επιχειρηματικού κόσμου, της ΕΕ και φορέων που συμμετέχουν στο Enterprise Europe Network.

Οι ομιλητές ανέδειξαν τις δυνατότητες και τις ευκαιρίες που προσφέρει η Ενιαία Αγορά και τα ορόσημα στη δεκαεπεντάχρονη πορεία του Δικτύου διεθνώς και στη χώρα μας. Στάθηκαν επίσης στον σημαντικό ρόλο που διαδραματίζει το Enterprise Europe Network στη μεταφορά τεχνογνωσίας, τη διευκόλυνση της καινοτομίας και την προώθηση της βιωσιμότητας, της ανθεκτικότητας, της πράσινης και ψηφιακής μετάβασης.

Ένας από τους βασικούς λόγους επιτυχίας της εκδήλωσης ήταν ότι έφερε στο προσκήνιο την εμπειρία των ίδιων των επιχειρήσεων και τη συνεργατική και συμπληρωματική λειτουργία των μελών του Δικτύου με διαρκή παρουσία στο πλευρό του πελάτη (client journey). Επιχειρήσεις με σημαντικές επιτυχίες στο ενεργητικό τους κατέθεσαν την άποψή τους για τον τρόπο λειτουργίας του Δικτύου και συνομίλησαν μεταξύ τους και με συμβούλους του Δικτύου.

«Ενισχύοντας την Ελλάδα της εξωστρέφειας και της καινοτομίας»

Η πρόεδρος του ΕΒΕΑ κα **Σοφία Κουνενάκη-Εφραίμογλου** έδωσε έμφαση στα αποτελέσματα του Δικτύου: «Έχοντας υποστηρίξει μέχρι τώρα πάνω από 4 εκατ. μικρομεσαίες επι-

χειρήσεις το Enterprise Europe Network είναι μια πραγματική ιστορία επιτυχίας για την Ευρώπη. Είναι ένας χρήσιμος σύμμαχος που μπορεί να κάνει την διαφορά στην πράξη. Δεν είναι τυχαίο ότι ο βαθμός ικανοποίησης των πελατών του δικτύου αγγίζει το 90% παγκοσμίως. Ειδικότερα στη χώρα μας εννέα στους δέκα πελάτες/επιχειρήσεις δηλώνουν ότι βρήκαν βοήθεια για να βελτιώσουν τις επιδόσεις τους και να αυξήσουν τον τζίρο τους».

Από την πλευρά της η κα **Εύη Σαχίνη**, διευθύντρια του Εθνικού Κέντρου Τεκμηρίωσης και Ηλεκτρονικού Περιεχομένου (ΕΚΤ), σημείωσε ότι η καινοτομία αποτελεί βασικό στόχο του Enterprise Europe Network. Όπως τόνισε, η χώρα μας έχει πλέον μία πολύ σημαντική στρατηγική για τον ψηφιακό μετασχηματισμό. Την ίδια στιγμή, οι επιχειρήσεις στην Ελλάδα, σύμφωνα με τα διαθέσιμα στοιχεία, φαίνεται ότι καινοτομούν. «Πέρυσι είχαμε τον μεγαλύτερο ρυθμό αύξησης της καινοτομίας στην Ευρώπη που σημαίνει ότι έχουμε καλά αποτελέσματα τα οποία πρέπει να αξιοποιήσουμε περαιτέρω» σημείωσε.

Ο διευθυντής του Δικτύου ΠΡΑΞΗ κ. **Κωνσταντίνος Βαβέκης**, αναφέρθηκε, μεταξύ άλλων, στις δράσεις του Δικτύου στο πλαίσιο ενίσχυσης του ανταγωνισμού των επιχειρήσεων. «Όραμά μας είναι να έχουμε στην ελληνική αγορά βιώσιμες και ανθεκτικές επιχειρήσεις, εξωστρέφεια, καινοτομία, αναγκαία εργαλεία και μια πολύ καλή στρατηγική ώστε να ενισχυθεί η ανταγωνιστικότητα των μικρομεσαίων επιχειρήσεων».

Η **Λίνα Ιωάννου**, Διευθύντρια Διεθνών Σχέσεων και Θεσμικής Δικτύωσης του Enterprise Greece, υπογράμμισε τον ρόλο που διαδραματίζει ο οργανισμός στην ενίσχυση της εξωστρέφειας των ελληνικών μικρομεσαίων επιχειρήσεων. Ιδιαίτερη αναφορά έκανε στην επικείμενη υπογραφή μνημονίου συνεργασίας μεταξύ του Enterprise Europe Network Hellas και του Enterprise Greece με βασικό σκοπό την προώθηση ελληνικών καινοτόμων προϊόντων και υπηρεσιών στο εξωτερικό.

Μιλώντας στην εκδήλωση, η εκπρόσωπος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής κα **Άννα Αθανασοπούλου**, Επικεφαλής Μονάδας Proximity, Social Economy, Creative Industries, σημείωσε ότι «η ανταγωνιστικότητα στην Ευρώπη πρέπει να περνά μέσα από την πράσινη ψηφιακή μετάβαση». Στο πλαίσιο της ομιλίας της ανέλυσε τις προκλήσεις με τις οποίες βρίσκονται αντιμέτωπες οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις στο σύγχρονο περιβάλλον και σημείωσε ότι η ενιαία αγορά συνεχίζει να προσφέρει ευκαιρίες και εργαλεία ανάπτυξης.

Η υπεύθυνη Επικοινωνίας της Αντιπροσωπείας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στην Ελλάδα κα **Εύη Γεωργίτση** μίλησε για τις σημαντικές ευκαιρίες που παρέχει η Ενιαία Αγορά στους Ευρωπαίους πολίτες, την ελεύθερη κυκλοφορία αγαθών, υπηρεσιών, κεφαλαίων και ανθρώπων στην εσωτερική αγορά της Ένωσης.

Ο κ. **Αχιλλέας Μπάρλας**, συντονιστής της κοινοπραξίας (Δίκτυο ΠΡΑΞΗ), και ο κ. **Άγγελος Αγγελίδης** (ΕΚΤ) παρουσίασαν τη συνεισφορά των δύο οργανισμών που έχουν κεντρικό ρόλο στην ίδρυση και εδραίωση του Δικτύου στη χώρα μας.

Ο κ. Αχιλλέας Μπάρλας αναφέρθηκε στη νέα αποστολή του Enterprise Europe Network Hellas. Μέσω της ενίσχυσης της κοινοπραξίας με φορείς υποστήριξης της επιχειρηματικότητας, το Δίκτυο στοχεύει στην υποστήριξη της καινοτομίας, της πράσινης και ψηφιακής μετάβασης των ελληνικών μικρομεσαίων επιχειρήσεων. Επίσης αναφέρθηκε στα πρόσφατα αποτελέσματα της αξιολόγησης του αντικτύπου των υπηρεσιών του Δικτύου στη Ελλάδα, όπου είναι εμφανής η συμβολή του Δικτύου στη διατήρηση και δημιουργία νέων θέσεων εργασίας καθώς και στην εξωστρέφεια των Ελληνικών επιχειρήσεων.

Ο κ. Άγγελος Αγγελίδης έδωσε μια εικόνα της εξέλιξης του Δικτύου στην Ελλάδα και αναφέρθηκε στις σημαντικές ιστορίες επιτυχίας που έχει καταφέρει να αναδείξει. «Δεσμευόμαστε να συνεχίσουμε να παρέχουμε υπηρεσίες υψηλού επιπέδου στηρίζοντας με τον καλύτερο τρόπο τις επιχειρήσεις και τις δυνατότητες της χώρας στο διεθνές οικοσύστημα» τόνισε. «Αμεσότητα, ποιότητα, αποτελεσματικότητα»

Στο δεύτερο μέρος της εκδήλωσης, τρεις εκπρόσωποι μικρών, νέων και καινοτόμων επιχειρήσεων συζήτησαν μεταξύ τους και με το κοινό για τα βήματα που ακολούθησαν προς την επιτυχία, καθώς και για το είδος και την ποιότητα των υπηρεσιών που έλαβαν από το Δίκτυο.

Η κα **Γεωργία Καλαντζή** μίλησε για τη συμβολή του Δικτύου ΠΡΑΞΗ και του Enterprise Europe Network στη σύσταση της AlongRoute, μιας επιχείρησης που αξιοποιεί την τεχνητή νοημοσύνη για τη βελτιστοποίηση της δρομολόγησης καιρού στη θάλασσα, φιλοδοξώντας να αλλάξει τον κλάδο της ναυτιλίας. Τόνισε ιδιαίτερα την αξία των υπηρεσιών που παρέχει το Δίκτυο: «Οι υπηρεσίες που λαμβάνουμε αυτή τη στιγμή είναι πάρα πολύ σημαντικές και αν κανείς τις ψάξει στην αγορά κοστίζουν πολύ ακριβά».

Για να συμπληρώσει: «Έχουμε λάβει συμβουλευτική σε πάρα πολλά επίπεδα, από θέματα πραγματικής ιδιοκτησίας, κατοχύρωσης πνευματικών δικαιωμάτων μέχρι και το πώς να γράφει κανείς μια πρόταση για να έχει περισσότερες πιθανότητες επιτυχίας. Και στήριξης να συμμετέχουμε σε τεράστια ευρωπαϊκά. Με την υποστήριξη του Δικτύου άνοιξαν οι οριζόντιές μας. Είχαμε πάρα πολλές επαφές και κάποιες από αυτές οδή-

γησαν σε πολύ σημαντικές συνεργασίες».

«Δεν σας κρύβω ότι όταν μάθαμε για την ύπαρξη του Δικτύου και τις υπηρεσίες που προσφέρει, δεν το πιστεύαμε», είπε ο κ. **Σπύρος Φράγκος**, ιδρυτής της Pepper Vally. Η εταιρεία έχει την έδρα της στις Αχαρνές και παράγει καινοτόμα κλωστοϋφαντουργικά προϊόντα έχοντας σταθερά δίπλα της το ΒΕΑ και το Δίκτυο ΠΡΑΞΗ. «Από το 2018 ξεκινήσαμε τον πειραματισμό μας με τα έξυπνα υφάσματα. Προϊόν του πειραματισμού αυτού ήταν να πετύχουμε μερικά χρόνια αργότερα την κατασκευή βιομετρικών αισθητήρων ενσωματωμένων στο ύφασμα, οι οποίοι λαμβάνουν τα σήματα του ανθρώπινου σώματος».

Τον ενθουσιασμό της για το Enterprise Europe Network και τα στελέχη του στην Ελλάδα μοιράστηκε η κα **Kozell Williams** από την εταιρεία Trygons: «Για εμάς το Δίκτυο είναι τέλειο. Το σκεφτήκαμε προετοιμάζοντας την παρουσία μας στην εκδήλωση και δεν έχουμε καμία δεύτερη σκέψη ή πρόταση για το τι θα μπορούσε να γίνει με διαφορετικό τρόπο. Η αμεσότητα, η ποιότητα, η ευγένεια είναι όλα στο 100%. Αυτή τη στιγμή υλοποιούμε το έκτο κατά σειρά πρόγραμμα το οποίο εισάγει εφαρμογές τεχνητής νοημοσύνης στη διαδικασία της παραγωγής. Έχουμε έναν πολύ καλό συνεργάτη από την Ευρώπη τον οποίο εντοπίσαμε με τη μεσολάβηση του ΕΚΤ».

Για την εμπειρία της με τους ανθρώπους του Δικτύου στην Ελλάδα μίλησε και η κα **Μαριάνθη Φραγκοπούλου** από την εταιρεία HERADO, η οποία παράγει συστήματα μέτρησης ακτινοβολίας. «Είναι λίγο περίεργο ίσως για τη χώρα μας, αλλά έχουμε καταφέρει να φτάσουμε μέχρι το Διάστημα και να έχουμε και άλλες πολλές εφαρμογές» είπε και ευχαρίστησε τα στελέχη του Δικτύου από το ΕΚΤ, το Δίκτυο ΠΡΑΞΗ και το ΒΕΑ, τονίζοντας πόσο χρήσιμη ήταν η υποστήριξή τους: «Το να βρούμε συνεργάτες στο εξωτερικό σε τόσο απαιτητικούς τομείς ήταν πάρα πολύ δύσκολο. Κάποιες φορές όμως μέσω του Δικτύου φάνηκε παιχνίδι».

Στο Enterprise Europe Network πιστεύουμε στην αξία της συνεργασίας. Αυτό αναδείχθηκε από το πάνελ συζήτησης. «Οι άνθρωποι που υποστηρίζει το Δίκτυο, μας εμπνέουν. Παίρνουμε ιδέες όταν συζητάμε μαζί τους και βγαίνουν ενδιαφέροντα πράγματα που μας βοηθούν να γίνουμε κι εμείς καλύτεροι στο πώς παρουσιάζουμε τις υπηρεσίες του Δικτύου και τις δικές τους ιστορίες», τόνισε κλείνοντας ο υπεύθυνος Επικοινωνίας της ελληνικής κοινοπραξίας κ. **Παναγιώτης Φραντζής** (ΕΚΤ) που συντόνισε τη συζήτηση μαζί με την κα **Αλεξάνδρα Παλιβάκου** (Δίκτυο ΠΡΑΞΗ).

Μάθετε περισσότερα στους ιστότοπους

- <https://een.ec.europa.eu/>
- <https://een.gr>

Δείτε πώς μπορεί να σας βοηθήσει το EBΕΑ

- <https://acci.gr/enterprise-europe-network/>

Υπογραφή Μνημονίου Συνεργασίας της Θερμοκοιτίδας Νεοφυών Επιχειρήσεων - Θ.Ε.Α. του ΕΒΕΑ με την Περιφέρεια Κρήτης

Μία νέα συνεργασία για τη στήριξη της καινοτόμου επιχειρηματικότητας εγκαινίασαν το ΕΒΕΑ και η Περιφέρεια Κρήτης, με την υπογραφή Μνημονίου Συνεργασίας και τη συμμετοχή της Θερμοκοιτίδας Νεοφυών Επιχειρήσεων Αθήνας – Θ.Ε.Α. του ΕΒΕΑ στο τριήμερο καινοτομίας “InnoDays 2023”, που διοργάνωσε η Περιφέρεια Κρήτης από 24 έως 26 Νοεμβρίου.

Πιο συγκεκριμένα, την Κυριακή 26 Νοεμβρίου, η Πρόεδρος του ΕΒΕΑ, κα Σοφία Κουνενάκη Εφραίμογλου, και ο Περιφερειάρχης Κρήτης, κ. Σταύρος Αρναουτάκης, υπέγραψαν Μνημόνιο Συνεργασίας για τον σχεδιασμό, την ανάπτυξη και τον προγραμματισμό ενός κοινού πλαισίου δράσεων μεταξύ του ΕΒΕΑ και της Περιφέρειας Κρήτης, με στόχο την ενθάρρυνση και την ανάπτυξη της καινοτόμου και εξωστρεφούς επιχειρηματικότητας. Οι δράσεις αυτές θα περιλαμβάνουν συνέργειες όπως η συνδιοργάνωση εκδηλώσεων εντός και εκτός της Ελληνικής Επικράτειας, η αμοιβαία συμμετοχή σε δράσεις mentoring και networking, η ανταλλαγή γνώσης και η σύμπραξη ανάμεσα στις δράσεις που διοργανώνει το ΕΒΕΑ με τις αντίστοιχες δράσεις της Περιφέρειας Κρήτης.

Αναλυτικότερα:

- Θα εξεταστεί η διοργάνωση, από κοινού με τα στελέχη του ΕΒΕΑ, webinars σε θεματικές ενότητες, οι οποίες θα αφορούν και στα δύο μέρη, με σκοπό την εκπαίδευση, την ανταλλαγή γνώσεων και την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων.
- Θα δοθεί έμφαση στη διαμόρφωση των προϋποθέσεων επιτάχυνσης συνεργασιών ελληνικών εταιρειών για τη δημιουργία διεθνών ανταγωνιστικών σχημάτων.
- Θα υπάρχει η δυνατότητα συμμετοχής των μελών της Θερμοκοιτίδας «Θ.Ε.Α.» του ΕΒΕΑ σε εκπαιδευτικές εκδηλώσεις που διοργανώνει το Παρατηρητήριο Καινοτόμου Επιχειρηματικότητας της Περιφέρειας Κρήτης (π.χ. Innovation Labs, Innodays, Patents' workshops κ.λπ).
- Θα εξεταστεί η συνδιοργάνωση επιχειρηματικών αποστολών σε μεγάλα Συνέδρια ή και Εκθέσεις του εξωτερικού.
- Θα δοθεί έμφαση στην αμοιβαία υποστήριξη διοργανώσεων (Συνέδρια, Ημερίδες κ.λπ.) εκατέρωθεν.
- Συνέργειες και με τρίτα μέρη για την προώθηση και την ανάπτυξη της καινοτόμου επιχειρηματικότητας στην Περιφέρεια Κρήτης.

Στιγμιότυπο από την υπογραφή του Μνημονίου Συνεργασίας

Επιπλέον, στο πλαίσιο της διοργάνωσης «InnoDays 2023: Ημέρες Καινοτομίας 2023 – Η Κρήτη της Γνώσης και της Παραγωγής», η Πρόεδρος του ΕΒΕΑ συμμετείχε στην επιτροπή αξιολόγησης των Βραβείων Καινοτόμου Επιχειρηματικότητας και απένευσε το «Βραβείο Καινοτομίας Βιωσιμότητας και Ανθεκτικότητας» στην εταιρεία Βιοενεργειακή Κρήτης. Στο συνεδριακό σκέλος της διοργάνωσης, το Σάββατο 25 Νοεμβρίου, η Διευθύντρια Διεθνών Εμπορικών Σχέσεων ΕΒΕΑ & Επικεφαλής της ΘΕΑ, κα **Ελένη Φώτη**, τοποθετήθηκε για θέματα καινοτομίας, έκανε εκτενή παρουσίαση της **Θερμοκοιτίδας Νεοφυών Επιχειρήσεων Αθήνας – Θ.Ε.Α. του ΕΒΕΑ** και στη συνέχεια παρουσίασε το Pitching Session παρουσιάζοντας καινοτόμων επιχειρηματικών πρωτοβουλιών σε υποψήφιους υποστηρικτές – επενδυτές.

Σχετικά με την υπογραφή Μνημονίου Συνεργασίας με την Περιφέρεια Κρήτης, η Πρόεδρος του ΕΒΕΑ, κα Σοφία Κουενάκη Εφραίμογλου, δήλωσε: «Η υπογραφή Μνημονίου Συνεργασίας με την Περιφέρεια Κρήτης αποτελεί ένα ακόμα σημαντικό βήμα για τη δικτύωση και τη σύμπραξη του ΕΒΕΑ και της Θ.Ε.Α. με άλλους οργανισμούς και φορείς που στοχεύουν στην ενθάρρυνση και ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας, μέσω της καινοτομίας και της εξωστρέφειας. Στόχος μας είναι να αναδειχθεί η καινοτομία σε καταλύτη και κινητήριο δύναμη για την επιχειρηματικότητα, για τη δημιουργία καλύτερα αμειβόμενων θέσεων εργασίας, για την ανάπτυξη εξαγωγικών και ανταγωνιστικών προϊόντων και υπηρεσιών που τελικό στόχο έχουν την βελτίωση της ποιότητας ζωής των πολιτών».

ΑΠΟΨΗ

*Του Σταύρου Καφούνη,
Β' Αντιπροέδρου ΕΒΕΑ*

2024 ευκαιρίες για την επιχειρηματικότητα

Μικρή, μεγάλη ή μεσαία, δεν έχει σημασία. Η επιχειρηματικότητα όλων των κλάδων, ανεξαρτήτως μεγέθους και περιοχής, είναι αυτή που αποδεδειγμένα σέρνει το άρμα της ευημερίας και της ανάπτυξης για την κοινωνία.

Για αυτό και κάθε συζήτηση η οποία άκριτα στοχοποιεί, με αστήρικτες κατηγορίες περί αισχροκέρδειας, φοροδιαφυγής, πλασματικών εκπάσεων κ.λπ., κάνει μεγάλο κακό στις προοπτικές της χώρας.

Η απενεχοποίηση του κέρδους, του κινητήριου μοχλού των παραγωγικών επενδύσεων, είναι μία κατάκτηση την οποία δεν μπορούμε να διακινδυνεύσουμε. Επενδύσεων που ποικίλλουν, από την ανακαίνιση ενός μικρού συνοικιακού καταστήματος έως τη δημιουργία ισχυρών hubs πολυεθνικών κολοσσών, αλλά που όλες έχουν ένα σημαντικό αποτέλεσμα: τη μεγέθυνση της παραγόμενης πίτας, η οποία δημιουργεί ευκαιρίες, με νέες καλοπληρωμένες θέσεις εργασίας για τα νέα παιδιά, τα οποία δε θα χρειάζεται πλέον να ψάχνουν την τύχη τους στο εξωτερικό. Το ίδιο ισχύει και για όσους έφυγαν από την Ελλάδα τα δύσκολα χρόνια της κρίσης και πλέον μπορούν, αν το επιθυμούν, να επιστρέψουν στη χώρα και να προσφέρουν με τις γνώσεις τους.

Οι επιχειρήσεις, οι οποίες παρέμειναν ενεργές μετά από τα πολλά σκληρά χρόνια της κρίσης, έχουν περάσει με επιτυχία τις δύσκολες εξετάσεις και απέδειξαν ότι με προσπάθεια, θυσίες και αξιοζήλευτη προσαρμοστικότητα μπορείς να επιβιώσεις. Είναι σήμερα ισχυρές και έτοιμες να κυριαρχήσουν, η κάθε μία στον τομέα που δραστηριοποιείται.

Το μοναδικό που πρέπει να συνεχίσει να κάνει η Πολιτεία είναι να δημιουργεί τις κατάλληλες συνθήκες που θα τους επιτρέψουν να ανταγωνιστούν και να κυριαρχήσουν σε διεθνές επίπεδο:

1. Η δημιουργία ενός σύγχρονου συστήματος εκπαίδευσης, που θα τις τροφοδοτεί με άτομα που θα έχουν τις δεξιότητες τις οποίες η σύγχρονη πραγματικότητα απαιτεί, πρέπει επιτέλους να πάρει σάρκα και οστά. Είναι αδύνατον το 2024 να διαπραγματευόμαστε ακόμη τη δημιουργία ενός νέου, σύγχρονου συστήματος τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, το οποίο όχι απλώς θα δίνει πολλές και διαφορετικές ευκαιρίες σε όλα τα ελληνόπουλα, αλλά θα αποτελεί και έναν επιπλέον πόλο έλξης ισχυρών επενδύσεων και δεκάδων χιλιάδων νέων ανθρώπων, οι οποίοι θα έρθουν να ζήσουν και να καταναλώσουν στη χώρα μας. Όπως, επίσης, είναι μεγάλο λάθος να μην έχουμε ακόμη ένα σοβαρό και οργανωμένο

σύστημα που θα εφοδιάζει νέους, αλλά και μεγαλύτερους ανθρώπους, με τις σύγχρονες δεξιότητες που η σημερινή πραγματικότητα απαιτεί και που, τελικά, παρά την τεράστια ζήτηση αυτές δεν μπορούν να προσφερθούν.

2. Η επιτάχυνση απονομής δικαιοσύνης, κάτι που αποτελεί απαίτηση όλων, συμπεριλαμβανομένων όσων θέλουν να επενδύσουν στη χώρα, οφείλει να επιτευχθεί άμεσα. Αρκεί λύσεις και τακτικές που εφαρμόζονται σε όλο τον κόσμο να γίνουν πράξη και στη χώρα μας και ο κάθε πολίτης, επενδυτής, επισκέπτης να αισθάνεται ότι ζει και δημιουργεί σε ένα περιβάλλον το οποίο επιβραβεύει τον σωστό και τιμωρεί τον παραβάτη.

3. Φυσικά, η εμπέδωση κλίματος ασφαλείας και ευνομίας σε μία χώρα όπου η μικρή και μεγάλη εγκληματικότητα καταπολεμάται αποτελεσματικά, αλλά και όπου το κέντρο της πρωτεύουσας δεν κλείνει με το παραμικρό, πρέπει να είναι αυτονοήτα και να μην επιτρέπεται να αμφισβητούνται από κανέναν. Αναλογική κατάληψη του δημόσιου χώρου για την καθόλα σεβαστή και αναγκαία διαμαρτυρία του καθενός, που δεν μπορεί να διακινδυνεύει την οικονομική επιβίωση και να καταστρέφει την καθημερινότητα πολιτών και επισκεπτών.

4. Και, βεβαίως, μία χώρα με νοικοκυρεμένα οικονομικά πρέπει με κάθε τρόπο να συνεχίζει να αφαιρεί παράλογα μνημονιακά βάρη από τις πλάτες του ιδιωτικού τομέα. Να συνεχίσει να μειώνει το μη μισθολογικό κόστος ώστε να αυξάνονται οι μισθοί χωρίς να πλήττουν την ανταγωνιστικότητα.

Αλλά και με την εφαρμογή των σύγχρονων εργαλείων που υπάρχουν να καταπολεμάμε τη φοροδιαφυγή και την εισφοροδιαφυγή εν τη γενέσει της, χωρίς άδικες και ξεπερασμένες οριζόντιες πρακτικές.

Το 2024 δείχνει πραγματικά ως το μεγάλο έτος ευκαιρίας για να γυρίσουμε οριστικά σελίδα. Είναι η χρονιά που η χώρα με την οριστική ανάκτηση της οικονομικής της θέσης μεταξύ των πλουσιότερων χωρών του πλανήτη, μπορεί -και πρέπει- να κάνει το μεγάλο βήμα. Να αφήσει πίσω οριστικά αγκυλώσεις και ξεπερασμένες αντιλήψεις, οι οποίες τόσα χρόνια λειτουργούσαν ως τροχοπέδη, και με αρωγό την κοινωνία, που στη συντριπτική της πλειοψηφία όχι απλώς στηρίζει, αλλά απαιτεί γενναίες αποφάσεις άμεσα, να βάλει τα θεμέλια για τη νέα Ελλάδα. Την Ελλάδα της τεχνητής νοημοσύνης, των σύγχρονων τεχνολογιών και του ψηφιακού οικοσυστήματος νέων επιχειρήσεων, που θα τοποθετήσουν οριστικά τη χώρα μας στην πρωτοκαθεδρία των χωρών που επηρεάζουν και λαμβάνουν τις αποφάσεις στην ενωμένη Ευρώπη.

*Του Γεώργιου Ρωμοσιού,
Μέλους Δ.Σ. ΕΒΕΑ*

Η πρόκληση της υλοποίησης των μεγάλων έργων υποδομών

Πολλά και μεγάλα έργα υποδομών έχουν εξαγγελθεί και μερικά βρίσκονται ήδη σε τροχιά έναρξης της υλοποίησης αυτών. Αρκεί να αναφέρουμε τα μεγάλα οδικά έργα (Βόρειος Οδικός Άξονας Κρήτης, διαχείριση Εγνατίας Οδού και Αττικής Οδού, Επέκταση Κύμης, παράκαμψη Χαλκίδας, Μπράλλος -Άμφισσα, FlyOver Θεσσαλονίκης κ.λπ.), την ανάταξη και εκσυγχρονισμό του πολύπαθου σιδηροδρομικού δικτύου, τα έργα ΜΕΤΡΟ, τα μεγάλα αρδευτικά έργα, τα έργα στέγασψ φοιτητών, τα δικαστικά μέγαρα και φυλακές, τα λιμάνια και μαρίνες κ.λπ. Αν σε αυτά προστεθούν η μεγάλη οικιστική ανάπτυξη στο Ελληνικό και τα σημαντικά ιδιωτικά έργα τουριστικής ανάπτυξης, γίνεται αντιληπτό ότι το μέγεθος και ο αριθμός των έργων για τα προσεχή πέντε έως επτά έτη είναι τεράστιος και αποτελεί τη μεγαλύτερη πρόκληση για τις δυνατότητες ανταπόκρισης του ελληνικού κατασκευαστικού κλάδου.

Σύμφωνα με τα σχετικά στοιχεία καταγραφής και κατάταξης των εταιρειών κατασκευής δημοσίων έργων, στα μητρώα του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών φέρονται εγγεγραμμένες στην 7η τάξη (η μεγαλύτερη) 5 εταιρείες (4 όμως ουσιαστικά όμιλοι), στην 6η τάξη 33 εταιρείες, στην 5η τάξη 51 εταιρείες, στην 4η τάξη 110 εταιρείες, στην 3η τάξη 224 εταιρείες και στις πολύ μικρές τάξεις 2η, 1η, Α2 και Α1 5264 συνολικά εταιρείες, κυρίως ατομικές. Αν προσθέσουμε και περίπου 50 εταιρείες του αμιγώς ιδιωτικού τομέα κατασκευ-

ής κτιριακών έργων ισοδύναμων με αντίστοιχες των 4ης, 5ης και 6ης τάξης δημοσίων έργων, έχουμε την πλήρη σχεδόν διάθρηση του ελληνικού κατασκευαστικού κλάδου.

Με βάση τώρα τα στοιχεία που έχουν δει το φως της δημοσιότητας, για τις 4 εταιρείες ομίλους της 7ης τάξης φαίνεται πως το ανεκτέλεστο των έργων που έχουν αναλάβει ανέρχεται στο συνολικό ποσό των 16 δισ. ευρώ, το οποίο αναμένεται να ξεπεράσει τα 20 δισ. ευρώ αν προστεθούν και τα υπό ανάθεση έργα. Το σύνολο του ανεκτέλεστου των έργων για όλες τις άλλες εταιρείες πέραν των 4 ομίλων ζήτημα είναι αν προσεγγίζει το 10% αυτών, δηλαδή τα 2 δισ. ευρώ.

Το ερώτημα που τίθεται είναι κατά πόσον ο ελληνικός κατασκευαστικός κλάδος, όπως είναι διαρθρωμένος, μπορεί να φέρει σε πέρας και να ολοκληρώσει έγκαιρα και με επιτυχία, όχι μόνον το ως άνω σύνολο των έργων που έχει αναλάβει, αλλά και εκείνων που προγραμματίζονται και χρηματοδοτούνται από το Ταμείο Ανάκαμψης και το νέο ΕΣΠΑ.

Είναι αλήθεια ότι η χώρα διαθέτει πολύ ικανό τεχνικό δυναμικό, που στελεκώνει τις επιχειρήσεις μελετών και κατασκευών και το οποίο προσαρμόζεται αποτελεσματικά στις όποιες δύσκολες συνθήκες εμφανίζονται, αλλά και έχει αποδείξει στο παρελθόν ότι μπορεί να ανταποκριθεί χρονικά και να ολοκληρώσει με επιτυχία πολύ σημαντικά και

δύσκολα έργα (π.χ. Ολυμπιακή Περίοδος 2004). Ωστόσο, οι ελλείψεις σε κατώτερο προσωπικό (εργατοτεχνίτες, χειριστές μηχανημάτων, οδηγοί κ.λπ.) είναι ήδη εμφανείς και θα επιβαρύνουν τη χρονική εξέλιξη των έργων αν δε βρεθούν λύσεις ενίσχυσης του εργατικού δυναμικού με την υπό όρους εισαγωγή από άλλες χώρες.

Όσον αφορά τις δυνατότητες για τις προμήθειες πρώτων υλών και άλλων απαραίτητων υλικών και εξοπλισμού δε φαίνεται να υπάρχει κάποιο σημαντικό πρόβλημα και η αγορά φαίνεται πως είναι ικανή να ανταποκριθεί με επάρκεια, αρκεί να υπάρξει η σχετική προετοιμασία από πλευράς χρονικών ποσοτικών προβλέψεων.

Είναι, επίσης, σημαντικό το θέμα των ρυθμιστικών παρεμβάσεων της Πολιτείας που απαιτούνται ώστε να εξυγιανθεί και ενισχυθεί ο κλάδος από πλευράς διαρθρωτικών δομών, τόσο σε επίπεδο μητρώων και κατατάξεων επιχειρήσεων όσο και σε επίπεδο ορθής τιμολόγησης των έργων (ισχύουν ακόμη στα δημόσια έργα οι αποκαλούμενοι τιμοκατάλογοι «Σουφλιά»), αλλά και διαμόρφωσης του μεγέθους των έργων, ώστε να διευκολύνεται η πρόσβαση και συμμετοχή των μικρομεσαίων επιχειρήσεων που αποτελεί κοινοτική παρότρυνση και οδηγία. Αυτές οι ρυθμιστικές παρεμβάσεις, που είναι αναγκαίες, θα αποτρέψουν τον περαιτέρω γιγαντισμό που παρατηρείται στην κορυφαία τάξη με τους 4

πλέον μόνον ομίλους και από εκεί και κάτω το «χάος», όπως συναφώς αποκαλείται η παρατηρούμενη σήμερα τεράστια απόκλιση και τελικά θα αποβούν προς όφελος τους υγιούς ανταγωνισμού και του δημοσίου συμφέροντος.

Σε κάθε πάντως περίπτωση, είναι βέβαιο ότι η ισορροπία της αγοράς θα λειτουργήσει (δεν υπάρχουν κενά στον επιχειρηματικό στίβο) και ο επιχειρηματικός κλάδος των κατασκευών, ακόμη και με κλυδωνισμούς, θα ανταποκριθεί στην πρόκληση της υλοποίησης των μεγάλων έργων υποδομών. Η σημερινή ηγεσία των μεγάλων επιχειρηματικών ομίλων στις κατασκευές είναι έμπειρη και κατά πάσα πιθανότητα θα επιδιώξει να προσεταιριστεί και να δώσει αντικείμενο δράσης και εκτέλεσης έργων και στις αμέσως μικρότερες επιχειρήσεις του κλάδου, ώστε να διαχυθεί σε όλα τα επίπεδα η τεχνική εμπειρία που θα αποκτηθεί από την εκτέλεση των μεγάλων έργων υποδομών και να αποτελέσει έτσι εθνικό πλούτο.

Θα ήταν παράλειψη να μην επισημανθούν οι σημαντικές επιπτώσεις στην οικονομική ανάπτυξη της χώρας από την υλοποίηση των μεγάλων έργων υποδομών, καθώς και η παραγωγική ώθηση που θα δοθεί στους συγγενείς κλάδους της οικονομίας. Συνολικά οι κατασκευές και ιδιαίτερα τα μεγάλα έργα υποδομών αποτελούσαν πάντοτε την ατμομηχανή για την ανάπτυξη της Χώρας.

ΕΤΑΙΡΙΚΗ

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΥΘΥΝΗ

Της Βελίκας Καραβάτσιου

«Νέα γενιά. Νέα μυαλά (;)» Τι «Δεν είναι OK»

Η ΔΕΗ, για τρίτη συνεχόμενη χρονιά, ρίχνει φως σε σημαντικά κοινωνικά ζητήματα και αναλαμβάνει δράσεις και πρωτοβουλίες για την καταπολέμησή της, μέσα από το πρόγραμμα εταιρικής υπευθυνότητας «ΔΕΗ ενεργώ».

Η ΔΕΗ, σε συνεργασία με την εταιρεία ερευνών Focus Bari, και την εταιρεία επικοινωνίας DDB, μέσα από μία μεγάλη πανελλαδική έρευνα επιχειρεί να ευαισθητοποιήσει για τον κρίσιμο ρόλο της κοινωνίας στη δημιουργία ενός κόσμου όπου οι γυναίκες ζουν ελεύθερες από τον φόβο της βίας.

Η έρευνα επιχειρεί να διερευνήσει τον βαθμό υιοθέτησης στερεοτυπικών ρόλων και αντιλήψεων, που συνδέονται με την έμφυλη βία και δικαιολογούν κακοποιητικές συμπεριφορές μέσα στο πλαίσιο ρομαντικών σχέσεων.

Ομάδα εστίασης οι έφηβοι μαθητές και έφηβες μαθήτριες Λυκείου και αντικείμενο διερεύνησης τι θεωρούν ότι «δεν είναι OK» στις σχέσεις μεταξύ των δύο φύλων. Τα νέα άτομα βρίσκονται στη φάση ενεργής παρατήρησης και εκμάθησης του κόσμου, δέχονται επιρροές από το περιβάλλον τους και είναι ανοικτοί σε καινούριες ιδέες, γι' αυτό και η άποψή τους είναι ιδιαίτερα σημαντική στην προσπάθεια αναστροφής των έμφυλων στερεοτύπων.

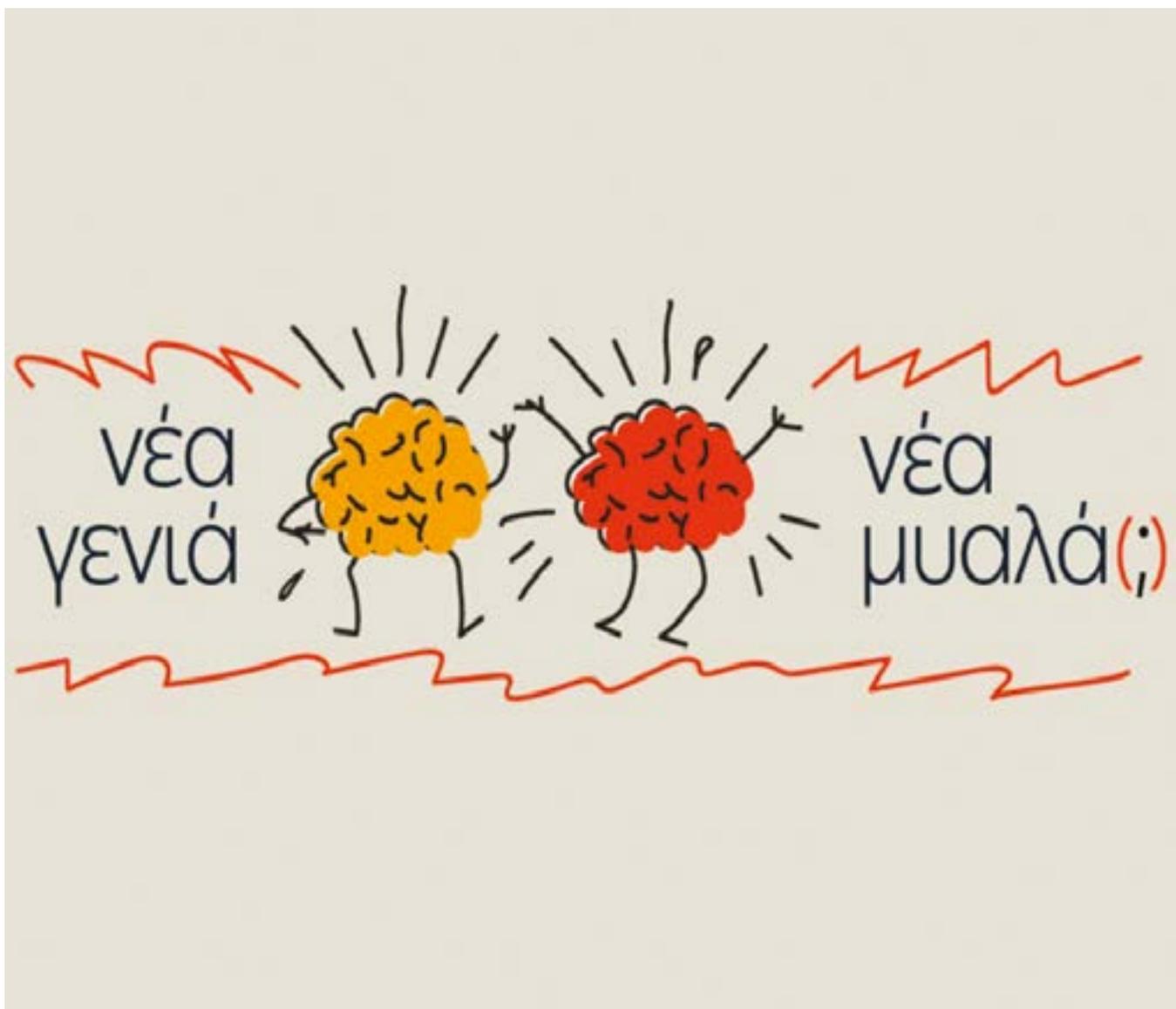
Η γνώμη των νέων για την έμφυλη βία και τα στερεότυπα

Μέσα από την ανάλυση των αποτελεσμάτων αναδεικνύεται τόσο η πρόοδος απέναντι σε χρόνιες έμφυλες στερεοτυπικές αγκυλώσεις, όσο και η στασιμότητα ακόμη και σήμερα

απέναντι σε άλλες. Ενδεικτικά, όπως προκύπτει από τα στοιχεία της έρευνας:

- Μόνο 5 στις 10 μαθήτριες Λυκείου και 4 στους 10 μαθητές Λυκείου λένε ότι δεν ισχύει ποτέ ότι «μερικοί άνδρες γίνονται βίαιοι απέναντι στις γυναίκες επειδή τους προκαλούν οι γυναίκες».
- 9 στους 10 μαθητές και 10 στις 10 μαθήτριες Λυκείου λένε ότι «δεν είναι ποτέ ok για ένα αγόρι να πιέζει μια γυναίκα να κάνει σεξ μαζί του, αν φλέρταρε μαζί του όλο το βράδυ».
- Μόνο 6 στις 10 μαθήτριες Λυκείου και 5 στα 10 αγόρια Λυκείου διαφωνούν απόλυτα με την φράση ότι «Μερικές φορές φταίνε οι ίδιες οι γυναίκες όταν τις χτυπούν οι σύντροφοί τους».
- Μόνο 2 στους 10 μαθητές Λυκείου και μόνο 1 στις 4 μαθήτριες Λυκείου διαφωνούν απόλυτα ότι «Οι γυναίκες κατονομάζουν συμπεριφορές ως “σεξουαλική παρενόχληση”, ενώ στην πραγματικότητα πρόκειται για απλά αστεία».
- Το 55% των αγοριών μαθητών Λυκείου λέει ότι «είναι OK έστω και κάποιες φορές ένα αγόρι να θέσει όρια για το πως τύνεται η σύντροφός του».
- Μόνο 4 στους 10 μαθητές Λυκείου και μόνο 6 στις 10 μαθήτριες Λυκείου διαφωνούν απόλυτα με τη φράση «Όταν μια γυναίκα λέει “όχι” στις σεξουαλικές προθέσεις του συντρόφου της, αυτό σημαίνει συχνά “ναι”».

Η έρευνα «Νέα γενιά. Νέα μυαλά(;)» είναι διαθέσιμη στην ιστοσελίδα dei.gr

Παράλληλα με την έρευνα, η ΔΕΗ υλοποιεί ενημερωτική καμπάνια ευαισθητοποίησης της κοινής γνώμης για την καταπολέμηση των στερεοτύπων και της βίας κατά των γυναικών.

Η Σοφία Δήμτσα, Διευθύντρια Εταιρικών Σχέσεων και Επικοινωνίας ΔΕΗ, δήλωσε σχετικά: «Η εξάλειψη των στερεοτυπικών αντιλήψεων που ωθούν σε κακοποιητικές συμπεριφορές απαιτεί την ανάδειξη και αντιμετώπισή τους από όλους μας. Η πρωτοβουλία της ΔΕΗ ακολουθεί ακριβώς αυτήν τη λογική και για τρίτη συνεχόμενη χρονιά αναδεικνύει τη στάση και τις αντιλήψεις της ελληνικής κοινωνίας σε ένα παγκόσμιο ζήτημα που συχνά παραμένει αόρατο. Ρίχνοντας φως στην πηγή του προβλήματος, μπορούμε να το αντιμετωπίσουμε νωρίτερα, πριν κλιμακωθεί. Η φετινή πρωτοβου-

λία της ΔΕΗ εστιάζει στο μέλλον και τους νέους, οι οποίοι με τις επιρροές και τα ερεθίσματα που δέχονται διαρκώς, μπορούν να κατανοήσουν καλύτερα και να αναστρέψουν τη διαίωνιση στερεοτυπικών αντιλήψεων και κακοποιητικών συμπεριφορών».

Στην Ελλάδα, οι προσπάθειες για την αντιμετώπιση του προβλήματος έχουν αυξηθεί τα τελευταία χρόνια, με τις Ελληνικές Αρχές, τις Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις (ΜΚΟ) και άλλους φορείς να εργάζονται συστηματικότερα για να δημιουργηθούν νέες κοινωνικές συνθήκες και θετική αλλαγή. Τα νομικά μέτρα για την προστασία των γυναικών που υφίστανται κακοποιητικές συμπεριφορές, έχουν επαυξηθεί ενώ η ευαισθητοποίηση της κοινωνίας είναι σε συνεχή διεργασία.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

Συνέντευξη στον Δημήτρη Γιαννακόπουλο

Χάρης Θεοχάρης: «Κάθε φορολογική μεταρρύθμιση δημιουργεί ένα νέο περιβάλλον και μεταβάλλει τα κίνητρα της οικονομικής δραστηριότητας»

Την αισιοδοξία του για την πορεία της οικονομίας και την επιχειρηματική δραστηριότητα εκφράζει με συνέπεια στο περιοδικό «Ανάπτυξη» ο υφυπουργός Οικονομικών, κ. Χάρης Θεοχάρης. Ο κ. Θεοχάρης αναφέρεται εκτενώς στο νέο πλαίσιο για τη νεοσύστατη δραστηριότητα, τις εκτιμήσεις για το «κενό ΦΠΑ», την εφαρμογή των POS, σε ρυθμίσεις στήριξης της επιχειρηματικότητας και στην πορεία του προϋπολογισμού. Το κείμενο της συνέντευξης έχει ως εξής:

Κύριε υπουργέ, ποιο είναι το προσδοκώμενο -οικονομικό- όφελος από το νέο σύστημα φορολόγησης των ελεύθερων επαγγελματιών; Πιστεύετε ότι θα επιτευχθεί αύξηση φορολογικών εσόδων ή θα συρρικνωθεί η επαγγελματική δραστηριότητα και θα καταστεί περαιτέρω ζημιογόνα;

Σε περίπου 500 εκατ. ευρώ ετησίως, βάσει των υπολογισμών που έχει κάνει το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους, ανέρχεται το οικονομικό όφελος το οποίο προσδοκούμε ότι θα αποφέρει το νέο φορολογικό σύστημα για τους ελεύθερους επαγγελματίες. Θεωρώ ότι είναι προφανές και σημαντική η ωφέλεια για τα δημόσια έσοδα, ενώ την ίδια στιγμή η φορολόγηση είναι πιο δίκαιη, εφόσον πλέον το μέτρο αναφοράς είναι ο κατώτατος μισθός. Κάτι που, εκτός των άλλων, είναι ένα άλμα εξορθολογισμού για τα ελληνικά δεδομένα. Από την άλλη, είναι σαφές και αναπόφευκτο -θα έλεγα

όμως και ζητούμενο- ότι κάθε φορολογική μεταρρύθμιση δημιουργεί ένα νέο περιβάλλον και γενικότερα μεταβάλλει τα κίνητρα της οικονομικής δραστηριότητας. Συνεπώς, εάν κάποιος από τους ελεύθερους επαγγελματίες θελήσουν, φερ' ειπείν μέσω συγχώνευσης ή με την ανάπτυξη και τη διεύρυνση της ατομικής επιχείρησής τους, να προχωρήσουν σε μεγαλύτερα και πιο σύνθετα εταιρικά σχήματα, αυτό δεν είναι απαραίτητως αρνητικό -κάθε άλλο. Άλλωστε, εμείς οι ίδιοι, ως κυβέρνηση της Νέας Δημοκρατίας, έχουμε νομοθετήσει κίνητρα για τις συγχωνεύσεις και για το μέγιστο των επιχειρήσεων οι οποίες λειτουργούν στη χώρα μας.

Έχετε πει πολλές φορές ότι το 4% των ελεύθερων επαγγελματιών πληρώνει το 50% των φόρων του κλάδου. Ποια κίνητρα υπάρχουν για τους συνεπείς επαγγελματίες και πόσο ελκυστικά μπορεί να είναι για όσους ακολουθήσουν το παράδειγμά τους και συμμορφωθούν με το νέο νομοθετικό πλαίσιο;

Σε τελείως πρακτικό επίπεδο και πέρα από τη φορολογική συνείδηση, δηλαδή το μείζον ηθικό σκέλος του ζητήματος, θεωρώ πως το βασικό κίνητρο για την τήρηση της φορολογικής συνέπειας από τους ελεύθερους επαγγελματίες είναι η κατάργηση του Τέλους Επιτηδεύματος. Μάλιστα, τα ευεργετικά μέτρα που λαμβάνει η κυβέρνηση του Κυριάκου Μητσοτάκη εφαρμόζονται νωρίτερα από ό,τι είχαμε υποσχεθεί προεκλογικά. Διότι, ήδη στις φορολογικές δηλώσεις

του 2024 το Τέλος Επιτηδεύματος θα είναι μειωμένο κατά 50%. Και θα προχωρήσουμε, όσο πιο γοργά επιτρέπουν οι συνθήκες, στην πλήρη κατάργησή του στο μέλλον. Επομένως, ο καθένας μπορεί να καταλάβει ότι εξ αυτού του λόγου θα υπάρξουν μειωμένες απαιτήσεις από τους συνεπείς φορολογούμενους, δηλαδή αυτούς που δεν αποκρύπτουν εισοδήματα και δε μετέρχονται λογιστικά τεχνάσματα για να αποφύγουν τη νόμιμη φορολόγηση βάσει των πραγματικών εισοδημάτων τους. Από την άλλη, με το καινούργιο νομοσχέδιο εμείς δεν τροποποιήσαμε τη φορολογική κλί-

μακα ούτε προς το καλύτερο ούτε προς το χειρότερο, γιατί θεωρούμε ότι δεν υπάρχουν επί του παρόντος περιθώρια για μειώσεις συντελεστών -δηλαδή στη διάρκεια ενός έτους κατά το οποίο έχουμε ακόμα δημοσιονομική προσαρμογή. Θυμίζω πως το 1,1% πρωτογενές πλεόνασμα γίνεται 2,1% το 2024.

Τι προβλέπεται για τη νεοσύστατη επιχειρηματική δραστηριότητα και πόσο ανταγωνιστικές είναι οι ελαφρύνσεις σε σχέση με τις άλλες χώρες της Ε.Ε. τις οποίες

επιλέγουν σε μεγάλο βαθμό οι νέοι επαγγελματίες και οι επιστήμονες;

Για μία πενταετία ουσιαστικά, το τεκμήριο επηρεάζει πάρα πολύ λίγο τη φορολογία των νεοσύστατων ατομικών επιχειρήσεων. Συγκεκριμένα, για τα πρώτα 3 χρόνια λειτουργίας δε λαμβάνεται καθόλου υπόψιν για τον καταλογισμό των φόρων, ενώ κατά το 4ο και το 5ο έτος, το τεκμήριο μετρά κατά το 1/3 και τα 2/3 αντίστοιχα. Δηλαδή, στην πράξη το τεκμήριο έχει πολύ μικρή επίπτωση στο τι θα δηλώσει ένας απόλυτα συνεπής φορολογούμενος. Δεν θεωρώ, λοιπόν, ότι η φορολογική ανταγωνιστικότητα της χώρας μας κρίνεται από το συγκεκριμένο σημείο. Εάν κάποιος επιλέγει να ξεκινήσει επιχειρηματική δραστηριότητα εκτός Ελλάδος, η κρίσιμη παράμετρος για αυτή την επιλογή είναι η πάγια φορολογική κλίμακα -πάντα υποθέτοντας ότι η επιλογή της εξόδου από τη χώρα μας υπαγορεύεται από παράγοντες φορολογικής φύσης και όχι επειδή συντρέχουν άλλου είδους λόγοι. Ωστόσο, εάν οι λόγοι που ωθούν έναν Έλληνα επαγγελματία, επιχειρηματία κ.ο.κ. να στραφεί στο εξωτερικό είναι όντως φορολογικοί, τότε οι διαθέσιμες εναλλακτικές σταθμίζονται από τη σύγκριση των φορολογικών κλιμάκων, ανάμεσα σε ό,τι ισχύει στη χώρα μας και στο εξωτερικό. Εάν όμως συνεκτιμηθούν όλες οι παράμετροι, πέραν εκείνων που άπτονται αμιγώς της φορολογίας, πιστεύω ακράδαντα ότι η Ελλάδα έχει πολλά συγκριτικά πλεονεκτήματα ως πόλος έλξης της νέας επιχειρηματικότητας έναντι των περισσότερων χωρών της Ευρώπης -και όχι μόνο.

Γιατί δεν έχουν αποδώσει οι παρεμβάσεις για την αντιμετώπιση του λαθρεμπορίου και της αισχροκέρδειας στα καύσιμα και πώς πρακτικά μπορεί αυτό να συμβεί τώρα;

Δεν θα συμφωνήσω μαζί σας ότι δεν έχουν αποδώσει οι παρεμβάσεις μας για την πάταξη του λαθρεμπορίου στα

καύσιμα. Τα δεδομένα που έχουμε εμείς στη διάθεσή μας, εννοώ στο Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, δείχνουν ότι τα νέα μέτρα αποδίδουν -έστω και σε κάποιο βαθμό. Μάλιστα, από ό,τι αντιλαμβανόμαστε βάσει των μηνυμάτων που λαμβάνουμε απευθείας από την αγορά, το μεγαλύτερο πρόβλημα στον τομέα των καυσίμων έγκειται περισσότερο στην κλοπή που λαμβάνει χώρα στην αντλία. Η ανοικτή πληγή είναι οι λεγόμενες «ελλειμματικές παραδόσεις» και λιγότερο το κατά κυριολεξία λαθρεμπόριο. Αυτό, βεβαίως, δεν σημαίνει πως δεν είναι υπαρκτά όλα τα προβλήματα -η νοθεία, το λαθρεμπόριο και η κλοπή. Παρόλ' αυτά, όπως αποδείξαμε με το τελευταίο νομοσχέδιο, είμαστε αποφασισμένοι να κινηθούμε με αποφασιστικότητα και σε αυτό τον τομέα.

Τι θα ισχύσει για τα POS, τον περιορισμό των μετρητών και τις βραχυχρόνιες μισθώσεις; Είναι εφικτός ο στόχος της περαιτέρω μείωσης του «κενού ΦΠΑ» στο 15% για φέτος και σε μονοψήφιο ποσοστό την επόμενη Ζετία;

Είμαι αισιόδοξος ότι το κενό του ΦΠΑ θα μειωθεί κάτω από το 15% εφέτος. Οι λεγόμενες «προεκτιμήσεις», δηλαδή οι αρχικές εκτιμήσεις της αρμόδιας επιτροπής, τοποθετούν το κενό ΦΠΑ ακόμα και στο 10% -αν και αυτό θα επιβεβαιωθεί το Δεκέμβριο του 2024, όταν θα συνταχθεί η επόμενη έκθεση για το κενό του ΦΠΑ συνολικά στην Ε.Ε. Σε κάθε περίπτωση, όμως, η διασύνδεση των POS με τις ταμειακές μηχανές, η επέκταση των ηλεκτρονικών συναλλαγών σε όλους τους κλάδους της λιανικής που εφαρμόζουμε, με βάση την ΚΥΑ την οποίαν μόλις υπογράψαμε, καθώς και πολλές άλλες πρωτοβουλίες που έχουν σχέση με την ηλεκτρονική τιμολόγηση, το myData κ.λπ., προβλέπεται πως θα συμβάλουν τα μάλα στη μείωση αυτού του κενού στον ΦΠΑ. Είμαι σίγουρος ότι αυτό θα το δούμε να πραγματοποιείται πολύ έντονα τα επόμενα χρόνια.

Ποια είναι η εκτίμησή σας για το μέγεθος των κεφαλαίων που πρόκειται να επενδυθούν στην Ελλάδα, εφόσον η χώρα ανακτήσει μετά από 13 χρόνια το αξιόχρεό της; Πώς είναι δυνατόν με τόσο υψηλό ΦΠΑ στην καταναλωτική αλυσίδα, στις μεταφορές, στην παραγωγική δραστηριότητα και τον τουρισμό, όπως και με σχεδόν «άκαμπτους» συντελεστές, να προκύψει πραγματικό επενδυτικό ενδιαφέρον;

Οι επενδυτές ενδιαφέρονται πολύ περισσότερο για τους συντελεστές εισοδήματος και κεφαλαίου και λιγότερο για τους συντελεστές του ΦΠΑ, καθότι αυτός είναι ένας φόρος που πληρώνεται από τους καταναλωτές. Επιπλέον, μόλις πριν από λίγες ημέρες ψηφίσαμε τη μονιμοποίηση των χαμηλών συντελεστών 13% στις μεταφορές και σε μια σειρά από άλλα προϊόντα. Άρα κάτι που είχε θεσμοθετηθεί σε προσωρινή βάση προηγουμένως, τώρα έρχεται η κυβέρνηση της Νέας Δημοκρατίας να το μονιμοποιήσει. Αποδεικνύεται, λοιπόν, πανηγυρικά ότι είμαστε άμεσα συντονισμένοι και λαμβάνουμε σοβαρά υπόψη μας τα ζητήματα της πραγματικής αγοράς. Όμως, η άλλη όψη του νομίσματος, εάν θέλετε, γύρω από το υψηλό μερίδιο που έχουν οι έμμεσοι φόροι και ο ΦΠΑ στα φορολογικά έσοδα, σχετίζεται με το εξής γεγονός: Τη ραγδαία μείωση των άμεσων φόρων που έχει επιτύχει η κυβέρνησή μας τα τελευταία 5 χρόνια, βάσει του οράματος του Κυριάκου Μητσοτάκη και της Νέας Δημοκρατίας για την ανάπτυξη, με την επιτάχυνση της ισόρροπης και δίκαιης πορείας προς την ευημερία για όλους τους Έλληνες.

Ποια είναι η φιλοσοφία και ο στόχος του Προϋπολογισμού του 2024; Δύναται να αναπτύσσεται η οικονομία όταν η ακρίβεια επηρεάζει όσο ποτέ τους προϋπολογισμούς και ως μόνη λύση προκρίνεται εκείνη της χορήγησης επιδομάτων;

Η χορήγηση των επιδομάτων είναι μέρος μιας πολιτικής έκτακτης και επείγουσας στήριξης της κοινωνίας -και ιδιαίτερα των πιο αδύναμων συμπολιτών μας. Επ' ουδενί όμως δεν συνιστά στρατηγική της κυβέρνησης σε μακροπρόθεσμο ορίζοντα. Παρόλ' αυτά, τα επιδόματα επηρεάζουν τα δημοσιονομικά της εθνικής οικονομίας μας και όχι κάτι άλλο. Καλώς ή κακώς, η ανάπτυξη έχει ένα πραγματικό σκέλος -όπως έχει, παράλληλα, και ένα πληθωριστικό σκέλος. Γι' αυτό, σε απόλυτους όρους, ο πληθωρισμός έχει μια θετική επίπτωση στους αριθμούς, ως προς τις μακροοικονομικές επιδόσεις της εκάστοτε χώρας. Αυτό δε σημαίνει, όμως, ότι η «πληθωριστική» ανάπτυξη έχει οποιοδήποτε νόημα για τους πολίτες. Οι πολίτες απλώς βλέπουν τις οικονομίες και τα εισοδήματά τους να ροκανίζονται από την αύξηση των τιμών των προϊόντων. Άρα, προφανώς θέλουμε μια τιμαριθμική σταθερότητα, κάτι για το οποίο υπεύθυνη είναι η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα. Βλέπουμε, επίσης, ότι σε ένα γενικό επίπεδο η κατάσταση βελτιώνεται, πλησιάζουμε στον λεγόμενο στόχο του 2%, ενώ στο μεγαλύτερο διάστημα της πληθωριστικής πίεσης, η Ελλάδα βρέθηκε κάτω από τον μέσο όρο πληθωρισμού των περισσότερων ευρωπαϊκών χωρών. Ασφαλώς, αντιμετωπίζουμε ένα πολύ ουσιαστικό και σημαντικό ζήτημα στην αγορά, τον πληθωρισμό των τροφίμων, ο οποίος δεν υποχωρεί και στον οποίο πρέπει να δώσουμε ακόμα μεγαλύτερη έμφαση. Με περισσότερους και πιο εντατικούς ελέγχους στην αγορά, καθώς και με άλλα μέτρα που εξετάζουμε και προσαρμόζουμε, η κυβέρνηση σκοπεύει να συνεχίσει να κάνει ό,τι περισσότερο μπορεί, προκειμένου να προστατεύσει το εισόδημα των πολιτών και να στηρίξει, καίρια και ουσιαστικά, τα ελληνικά νοικοκυριά απέναντι στην κρίση της ακρίβειας.

Χρήστος Γιαννούλης: «Ζητούμενο είναι οι παραγωγικές επενδύσεις και όχι επενδύσεις χαμηλής προστιθέμενης αξίας»

Το μέλλον της χώρας συνδέεται άρρηκτα με την ανάπτυξη ενός νέου χάρτη μικρής και μεσαίας επιχειρηματικότητας, με το βλέμμα στραμμένο στην οικολογική μετάβαση, την αγροτική παραγωγή και την κοινωνική οικονομία. Αυτό υπογραμμίζει σε συνέντευξή του στο περιοδικό «Ανάπτυξη» ο Βουλευτής Α΄ Θεσσαλονίκης του ΣΥΡΙΖΑ-Προοδευτική Συμμαχία και Τομεάρχης Ανάπτυξης, κ. Χρήστος Γιαννούλης, ενώ προσθέτει ότι ο ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ πιστεύει στις δυνατότητες των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων.

«Αντίθετα, επισημαίνει ο ίδιος, η ΝΔ έχει κηρύξει πόλεμο στη μικρομεσαία επιχειρηματικότητα. Αυτό φάνηκε με την έκθεση Πισσαρίδη, τον αποκλεισμό των μικρομεσαίων επιχειρήσεων από το Ταμείο Ανάκαμψης, αλλά και από τον πτωχευτικό κώδικα που προβλέπει γρήγορη εκποίηση επιχειρήσεων και περιουσιακών στοιχείων. Αυτό έγινε ξεκάθαρο και στο φορολογικό νομοσχέδιο που θέτει στο στόχαστρο τη μικρομεσαία επιχειρηματικότητα και τους ελεύθερους επαγγελματίες».

Ο κ. Γιαννούλης αναφέρεται και στη σημασία των χρηματοδοτικών εργαλείων, επισημαίνοντας ότι απαιτούνται πρωτοβουλίες για τη δυνατότητα αλλαγής του παραγωγικού μοντέλου μέσα από την αξιοποίηση των διαθέσιμων ευρωπαϊκών πόρων.

Όπως τονίζει, «ζητούμενο είναι οι παραγωγικές επενδύσεις και όχι επενδύσεις χαμηλής προστιθέμενης αξίας και η αλλαγή του παραγωγικού μοντέλου με την αξιοποίηση των ευρωπαϊκών πόρων».

Αναλυτικά στη συνέντευξη που παραχώρησε ο κ. Γιαννούλης ανέφερε τα εξής:

Κύριε Γιαννούλη, έχετε επισημάνει ότι «η ανεύθυνη κυβέρνηση έφερε καλπάζουσα ακρίβεια και αισχροκέρδεια». Πώς βλέπετε να διαμορφώνεται το περιβάλλον το 2024 και πώς κρίνετε τις πρωτοβουλίες και τα εργαλεία που προωθεί η κυβέρνηση;

Είναι ξεκάθαρο πλέον σε όλους πως η εμμονή της κυβέρνησης σε ημίμετρα που δε χτυπούν το πρόβλημα της ακρίβειας στη ρίζα του, δε θα επιφέρει καμία ουσιαστική αλλαγή και το 2024. Τα πολυδιαφημιζόμενα «καλάθια», τα καρτελάκια στα ράφια των σουπερ μάρκετ, η ειδική σήμανση για προϊόντα με έκπτωση 5%, αλλά ακόμη και τα πρόστιμα που επιβλήθηκαν με καθυστέρηση δύο ετών, δεν κατάφεραν να αναχαιτίσουν, όπως αποδεικνύεται καθημερινά, το κύμα ακρίβειας που πλήττει την ελληνική κοινωνία. Όταν ο πληθωρισμός στα τρόφιμα διατηρείται σε υψηλά επίπεδα, φθάνοντας στο 9% και όταν οι ανατιμήσεις σε μία ευρεία γκάμα προϊόντων και υπηρεσιών είναι πολύ πιο πάνω από τον ευρωπαϊκό μέσο όρο, δε δικαιούται η κυβέρνηση Μητσοτάκη να κομπάζει για τις παρεμβάσεις της με στόχο την καταπολέμηση της ακρίβειας. Η εκτίναξη του κόστους ζωής, είναι αποτέλεσμα μίας αναποτελεσματικής, ανεύθυνης και άτολμης κυβερνητικής πολιτικής, που δύο χρόνια τώρα υποβοηθά, την ακρίβεια και την αισχροκέρδεια. Η κυβέρνηση Μητσοτάκη αντί να δίνει λύσεις και να παίρνει μέτρα στήριξης της κοινωνίας, απλά έχει επιδοθεί σε μία ανώφελη προσπάθεια αποδόμησης των προτάσεων της αντιπολίτευσης.

Ποια είναι η πρόταση του ΣΥΡΙΖΑ για τη μείωση των τιμών στα ράφια;

Ο ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ ήδη από τον Σεπτέμβριο του 2021, στην ομιλία του Αλέξη Τσίπρα στη ΔΕΘ, είχε παρουσιάσει δέσμη προτάσεων και μέτρων για την αντιμετώπιση του κύματος ακρίβειας, που όμως αγνοήθηκαν από την αλαζονική κυβέρνηση Μητσοτάκη. Νιώθουμε ότι έχουμε απέναντι μας μία κυβέρνηση αντιευρωπαϊστών. Δύο χρόνια τώρα αρνούνται να αξιοποιήσουν ακόμη και την εργαλειοθήκη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Είναι ενδεικτικό ότι αντί να

μειώσει τους έμμεσους φόρους, όπως έκαναν 13 χώρες στην Ε.Ε. και πέτυχαν μείωση του πληθωρισμού τροφίμων, υφαρπάζει τεράστια ποσά από τους φορολογούμενους, καθώς τα έσοδα από τον ΦΠΑ προβλέπεται το 2024 να αυξηθούν στα 24,3 δισ. ευρώ, από 22,1 δισ. που προέβλεπε ο προηγούμενος προϋπολογισμός, δηλαδή πάνω από 2,2 δισ. ευρώ αύξηση. Η ολοκληρωμένη πρόταση του ΣΥΡΙΖΑ-Προοδευτική Συμμαχία για την αντιμετώπιση

της ακρίβειας, την καταπολέμηση της αισχροκέρδειας, με στόχο την ανακούφιση των πολιτών, παραμένει επίκαιρη όσο ποτέ. Χωρίς εφαρμογή ορίων κέρδους, χωρίς εντατικούς ελέγχους στην αγορά και χωρίς μείωση των έμμεσων φόρων (ΦΠΑ και ΕΦΚ), όπως προτείνει ο ΣΥΡΙΖΑ-Προοδευτική Συμμαχία, η ακρίβεια θα συνεχίσει να ροκανίζει το εισόδημα της μεγάλης κοινωνικής πλειοψηφίας και να αμφισβητεί τη βιωσιμότητα της ελληνικής οικονομίας. Η ακρίβεια δεν αντιμετωπίζεται με διαπιστώσεις, ημίμετρα και βιντεάκια στο tik tok και το instagram. Είναι πρόκληση για τη νοημοσύνη των πολιτών τα επικοινωνιακά «σκετσάκια» που στήνει η κυβέρνηση με τις «εφόδους» του Πρωθυπουργού σε σούπερ μάρκετ. Η υπομονή των πολιτών, που καλούνται να βάλουν βαθιά το χέρι στην τσέπη για να προμηθευτούν είδη πρώτης ανάγκης, έχει πλέον εξαντληθεί.

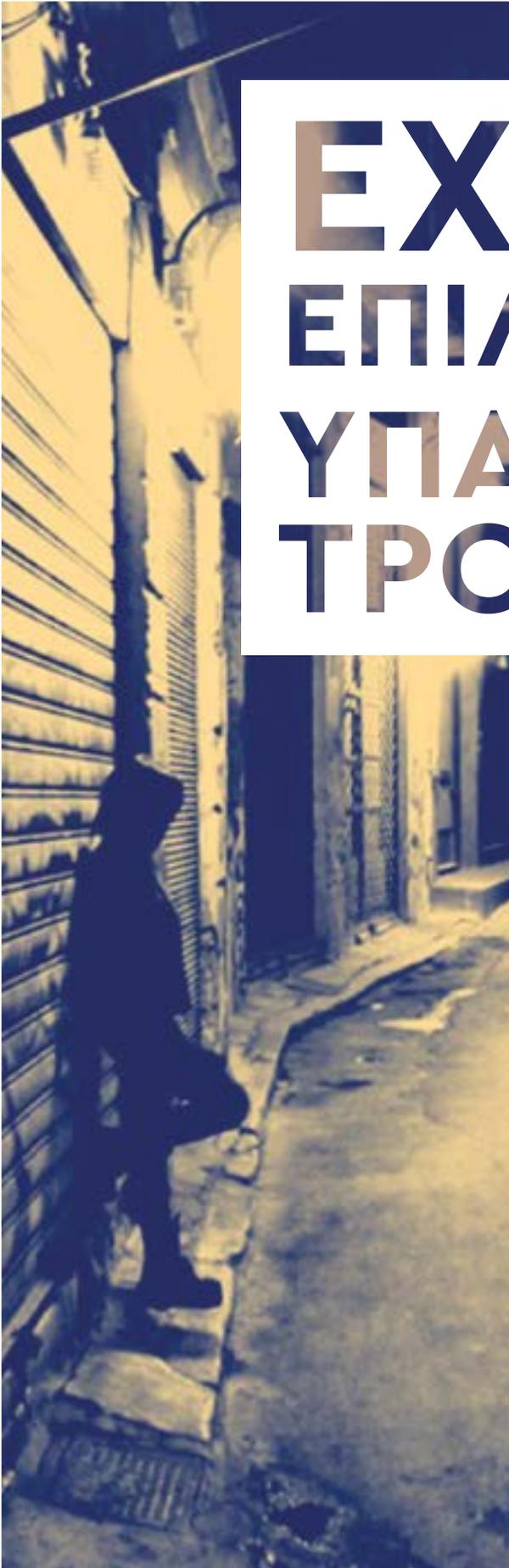
Σε ποια κατεύθυνση εκτιμάτε ότι πρέπει να κινηθεί η αλλαγή του οικονομικού και επιχειρηματικού μοντέλου τα επόμενα χρόνια, ώστε η οικονομία να πολλαπλασιάσει τη δυναμική της;

Δυστυχώς η χώρα μας είναι τα τελευταία χρόνια εγκλωβισμένη σε ένα αντικοινωνικό παραγωγικό μοντέλο, που εξυπηρετεί συγκεκριμένα συμφέροντα και υπονομεύει τις υπαρκτές δυνατότητες της χώρας μας για δίκαιη ανάπτυξη. Είχαμε παρουσιάσει και προεκλογικά, και θα επικαιροποιήσουμε στην πορεία προς το συνέδριό μας, τις ολοκληρωμένες προτάσεις του ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ για ένα παραγωγικό μοντέλο καινοτόμο, κλιματικά ουδέτερο, που θα εξασφαλίζει ευημερία σε όλους. Είναι προφανές ότι απαιτούνται ριζικές τομές και αυτές προϋποθέτουν πολιτικό σχέδιο. Η μεταρρύθμιση του Κράτους ώστε να κατευθύνει τη νέα αναπτυξιακή πορεία είναι στο επίκεντρο της πρότασής μας. Το κράτος πρέπει να έχει κομβικό ρόλο, στον σχεδιασμό των δημόσιων πολιτικών, στην εκπόνηση, αξιολόγηση και ανατροφοδότηση της αναπτυξιακής στρατηγικής, στην προώθηση των επενδύσεων, στην αναζήτηση τομών και μεταρρυθμίσεων. Ένα κράτος που σε συνεργασία και συντονισμό με τις παραγωγικές δυνάμεις της χώρας θα θέσει ως κυρίαρχο στόχο την ανθεκτικότητα της ελληνικής οικονομίας, την επιδίωξη της δίκαιης ανάπτυξης, την ευημερία των πολιτών. Το μοντέλο ανάπτυξης του μέλλοντος οφείλει να είναι προσανατολισμένο στην ανασυγκρότηση της ελληνικής οικονομίας μέσα από τη δυναμική αναγέννηση του πρωτογενούς και του δευτερογενούς τομέα. Ζητούμενο είναι οι παραγωγικές επενδύσεις και όχι επενδύσεις χαμηλής προστιθέμενης αξίας. Απαιτούνται παράλληλα πρωτοβουλίες για τη δυνατότητα αλλαγής του παραγωγικού μοντέλου μέσα από την αξιοποίηση των διαθέσιμων ευρωπαϊκών πόρων. Η χώρα έως το 2030 έχει να διαχειριστεί ευρωπαϊκά κονδύλια που υπερβαίνουν τα 70 δισ.

ευρώ, που είναι ένα ισχυρό εργαλείο για τη στρατηγική κοινωνική και οικονομική μεταβολή που απαιτεί η εποχή μας. Ένα νέο μοντέλο ανάπτυξης οφείλει να περιλαμβάνει την προστασία της εργασίας, την επαναθεμελίωση του κοινωνικού κράτους, την περιβαλλοντική προστασία και τον οικολογικό μετασχηματισμό. Παράλληλα προτείνουμε την εγκαθίδρυση δημόσιου πυλώνα στο τραπεζικό σύστημα, την ανάκτηση του δημόσιου ελέγχου στη ΔΕΗ, τη διασφάλιση του δημόσιου ελέγχου του νερού.

Οι μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις της χώρας παραμένουν, εν πολλοίς, αποκλεισμένες από τη χρηματοδότηση. Πώς μπορεί να αλλάξει αυτό;

Η ΝΔ έχει κηρύξει πόλεμο στη μικρομεσαία επιχειρηματικότητα. Αυτό φάνηκε με την έκθεση Πισσαρίδη, τον αποκλεισμό των μικρομεσαίων επιχειρήσεων από το Ταμείο Ανάκαμψης αλλά και από τον πτωχευτικό κώδικα που προβλέπει γρήγορη εκποίηση επιχειρήσεων και περιουσιακών στοιχείων. Αυτό έγινε ξεκάθαρο και στο φορολογικό νομοσχέδιο, που θέτει στο στόχαστρο τη μικρομεσαία επιχειρηματικότητα και τους ελεύθερους επαγγελματίες. Πρόθεση της κυβέρνησης είναι να εξαφανιστεί η μικρή επιχειρηματικότητα από τη χώρα και να συγκεντρωθεί το επιχειρείν σε λίγες μεγάλες, συχνά μονοπωλιακού χαρακτήρα, επιχειρήσεις. Αντίθετα ο ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ πιστεύει στις δυνατότητες των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων. Για τον λόγο αυτό σχεδιάζει την ολόπλευρη στήριξή τους, με έμφαση στην ενίσχυση της καινοτομίας, του πράσινου και ψηφιακού μετασχηματισμού και των εξαγωγών. Το μέλλον της χώρας συνδέεται άρρηκτα με την ανάδυση ενός νέου χάρτη μικρής και μεσαίας επιχειρηματικότητας, με το βλέμμα στραμμένο στην οικολογική μετάβαση, την αγροτική παραγωγή και την κοινωνική οικονομία. Η ενεργοποίηση της Αναπτυξιακής Τράπεζας και του Ταμείου των Μικροπιστώσεων μπορεί να καλύψει το κενό χρηματοδότησης και τη βελτίωση των όρων δανειοδότησης. Προτείνουμε τη θεσμοθέτηση χρηματοδοτικών και φορολογικών κινήτρων για τον εκσυγχρονισμό και την αύξηση της ανταγωνιστικότητας των μικρομεσαίων επιχειρήσεων, τη δημιουργία ειδικού επαγγελματικού λογαριασμού, που θα χρησιμοποιείται για τις πληρωμές μισθοδοσίας προσωπικού, προμηθευτών, Δημοσίου και Ασφαλιστικών Ταμείων, χωρίς δυνατότητα κατάσχεσης από οποιοδήποτε δημόσιο ή ιδιωτικό φορέα ή επιχείρηση, τη στήριξη των τοπικών επιχειρήσεων μέσω της Ελληνικής Αναπτυξιακής Τράπεζας, την υλοποίηση δράσεων ψηφιακής μετάβασης των επιχειρήσεων, μέσω του Ταμείου Ανάκαμψης.

ΕΧΕΙΣ ΕΠΙΛΟΓΗ ΥΠΑΡΧΕΙ ΤΡΟΠΟΣ

**ΠΡΟΛΗΨΗ
ΘΕΡΑΠΕΙΑ
ΜΕΙΩΣΗ ΒΛΑΒΗΣ
ΕΠΑΝΕΝΤΑΞΗ**

1031 ΓΡΑΜΜΗ
ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ

OKANA
ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΝΑΡΚΩΤΙΚΟΝ

www.okana.gr

Μαίρη Χατζάκου: «Στη δουλειά μου σκέφτομαι και πράττω σαν να πρόκειται για την προσωπική μου οικογένεια»

«Η αγορά των γαλακτοκομικών το 2023, λόγω των πληθωριστικών τάσεων και των αυξήσεων που υπήρχαν το 2022 “τρέχει” με αυξητικούς ρυθμούς. Ελπίζουμε πως η αβεβαιότητα των προηγούμενων ετών έχει εξομαλυνθεί και δεν προβλέπονται αυξήσεις στο επόμενο διάστημα». Αυτά αναφέρει η Πρόεδρος της γαλακτοβιομηχανίας ΜΕΒΓΑΛ, κα Μαίρη Χατζάκου, σε συνέντευξή της στην «Ανάπτυξη», επισημαίνοντας, μεταξύ άλλων, ότι «Το 2022, πραγματικά, ήταν μία πολύ δύσκολη χρονιά, καθώς μεσοσταθμικά οι αυξήσεις ήταν πάνω από 30%, με αποτέλεσμα να ανέβει το κόστος παραγωγής και να μειωθεί κατά περίπου 10 μονάδες το μικτό κέρδος». Η κα Χατζάκου μίλησε, επίσης, για τους βασικούς στόχους του επενδυτικού προγράμματος της ΜΕΒΓΑΛ, για τις εξαγωγικές δραστηριότητες της εταιρείας αλλά και για το γεγονός ότι είναι μια από τις λίγες ισχυρές γυναίκες της ελληνικής βιομηχανίας.

Η γαλακτοβιομηχανία πέρασε δύσκολες στιγμές την τελευταία διετία με τον κλοιό των πληθωριστικών πιέσεων, με ιστορικά υψηλά στις τιμές γάλακτος και το ενεργειακό κόστος, αλλά και το κόστος των ζωοτροφών, σε πολύ υψηλά επίπεδα. Πιστεύετε ότι τα δύσκολα πέρασαν;

Όλος ο πρωτογενής τομέας αντιμετώπισε πρωτόγνωρες δυσκολίες την τελευταία διετία. Οι ανατιμήσεις ξεκίνησαν από Σεπτέμβριο 2021 και συνεχίσθηκαν με αυξητικό ρυθμό όλο το 2022, τόσο στην ενέργεια όσο και στις Α΄ & Β΄ ύλες. Το 2022, πραγματικά, ήταν μία πολύ δύσκολη χρονιά, καθώς μεσοσταθμικά οι αυξήσεις ήταν πάνω από 30%, με αποτέλεσμα να ανέβει το κόστος παραγωγής

και να μειωθεί κατά περίπου 10 μονάδες το μικτό κέρδος. Μεγαλύτερο πρόβλημα προκάλεσαν οι ελλείψεις που δημιουργήθηκαν σε Α΄ ύλες, που είχαν ως αποτέλεσμα την αδυναμία κάλυψης των απαιτήσεων της αγοράς.

Το 2023 η αγορά δείχνει πως οι αυξήσεις ισορρόπησαν και υπάρχουν μεμονωμένες καταστάσεις αυξήσεων αλλά και μειώσεων. Για το 2024 διαφαίνεται πως η αγορά δε θα αντιμετωπίσει μεγάλες διακυμάνσεις στις τιμές.

Η αγορά των γαλακτοκομικών το 2023, λόγω των πληθωριστικών τάσεων και των αυξήσεων που υπήρχαν το 2022, «τρέχει» με αυξητικούς ρυθμούς. Ελπίζουμε πως η αβεβαιότητα των προηγούμενων ετών έχει εξομαλυνθεί και δεν προβλέπονται αυξήσεις στο επόμενο διάστημα.

Στη γαλακτοβιομηχανία θεωρείται σχεδόν νομοτελικό να αυξάνεται η τιμή αγοράς γάλακτος από τους παραγωγούς το φθινόπωρο και να μειώνεται την άνοιξη. Να είμαστε αισιόδοξοι για την άνοιξη;

Στο αγελαδινό γάλα η διακύμανση της τιμής μέσα στη χρονιά δεν είναι μεγάλη, εκτός κι αν προκύψει σημαντικός λόγος και εννοώ το 2022 με την απότομη αύξηση τιμής των ζωοτροφών. Η ζήτηση για γάλα ανεβαίνει την άνοιξη και τους καλοκαιρινούς μήνες, αλλά οι τιμές παραμένουν οι ίδιες. Σε ό,τι αφορά το πρόβειο γάλα, έχει εποχικότητα, κυρίως από Ιανουάριο έως Αύγουστο, με κορύφωση τους μήνες της άνοιξης. Οι εταιρείες από τον μήνα Σεπτέμβριο κλείνουμε συμφωνία, δίνοντας προκαταβολή για το γάλα της χρονιάς.

Δύο από τις μεγαλύτερες εταιρείες παγκοσμίως στον τομέα του γάλακτος, η Friesland Campina και η Hochwald προχώρησαν στην Ολλανδία σε συμφωνία συνεργασίας για τη μεταφορά από την πρώτη γάλακτος που θα συλλέγει από τους παραγωγούς της, στις εγκαταστάσεις της δεύτερης στη συγκεκριμένη χώρα και τη δεύτερη, αντίστοιχα, να μεταφέρει γάλα από τους συνεργαζόμενους παραγωγούς στο εργοστάσιο της Friesland Campina στο Veghel της Ολλανδίας. Πρόκειται για μία κίνηση που σκοπό έχει να διατηρηθούν σταθερές οι τιμές στο γάλα. Θα μπορούσε να γίνει κάτι τέτοιο και στη χώρα μας με μεγάλες εταιρείες που δεν ανήκουν στον ίδιο όμιλο;

Με γνώμονα πάντα τη βιωσιμότητα όλων των κρίκων της αλυσίδας παραγωγής, η στρατηγική όλων των εταιρειών είναι να διατηρηθεί το κόστος της Α΄ ύλης σε επίπεδα που θα μπορέσει να πληρώσει ο καταναλωτής, καθώς το κόστος της Α΄ ύλης του γάλακτος αποτελεί το 60% του συνολικού κόστους του προϊόντος που φθάνει στην αγορά. Οι συγκεκριμένες εταιρείες που αναφέρετε προχώρησαν σε αυτές τις πρακτικές με στόχο να μειωθούν τα μεταφορικά έξοδα, ώστε να είναι πιο ανταγωνιστικοί για το καλό του καταναλωτή, αλλά και να μειωθούν οι εκπομπές ρύπων λόγω περιορισμού των μετακινήσεων των οχημάτων.

Φθάνοντας στο τέλος της χρονιάς, θα μπορούσατε να πείτε ότι η ΜΕΒΓΑΛ πέτυχε τους στόχους που είχε θέσει για το 2023;

Η χρονιά του 2023 κρίνεται ικανοποιητική, με αποτελέσματα που έχουν ξεπεράσει τον προϋπολογισμό, τζίρο 185 εκατ. ευρώ και αύξηση 20,9% σε σχέση με το 2022. Σε οικονομικά αποτελέσματα το EBITDA προβλέπεται να είναι 15,5 εκατ. ευρώ, ενώ αυξήθηκαν και τα μερίδια αγοράς.

Το 2023 είναι μια χρονιά που ξανακερδίζει η εταιρεία το χαμένο έδαφος (το έτος 2006 ο κύκλος εργασιών ήταν 176.909.918€), καθώς ξεπεράστηκαν οι δυσκολίες, βάζοντας γερά θεμέλια για επεκτάσεις σε τζίρο και σε οικονομική ευρωστία μέσω επενδύσεων.

Μετά από μία μακρά περίοδο με αλλαγές στο ιδιοκτησιακό της καθεστώς, η ΜΕΒΓΑΛ καταστάλαξε το καλοκαίρι του 2021, με την είσοδο του κ. Σπύρου Θεοδωρόπουλου, στο μετοχικό σχήμα της εταιρείας. Ποια είναι η ώθηση που έδωσε στην εταιρεία αυτή η συμμετοχή;

Η εταιρεία μας ταλαιπωρήθηκε από έριδες μεταξύ των μετόχων, οι οποίες είχαν αρνητικό αντίκτυπο στη βιωσιμότητά της. Το 2016 η εταιρεία είχε γίνει προβληματική, με καθυστερημένες οφειλές σε εργαζόμενους, προμηθευτές, τράπεζες. Η μόνη διέξοδος τότε ήταν η πώληση σε fund ξένων συμφερόντων, ωστόσο η οικογένειά μου ανέλαβε τη διάσωσή της, παραμένοντας αυτή ελληνική και οικογενειακή εταιρεία.

Ο κ. Σπύρος Θεοδωρόπουλος είναι ένα επιχειρηματίας πολύ επιτυχημένος, με πορεία, τόσο στην Chipita όσο και στις σημερινές του δραστηριότητες, ιδιαίτερα σημαντική στο ελληνικό επιχειρείν. Εκείνο που τον χαρακτηρίζει είναι η καθαρή σκέψη και η αποφασιστικότητα. Στη ΜΕΒΓΑΛ και στην οικογένειά μου η προστιθέμενη αξία που δίνει ο άνθρωπος Σπύρος και ο επιχειρηματίας είναι μεγάλη.

Ποιοι είναι οι βασικοί στόχοι του επενδυτικού σας προγράμματος;

Την τελευταία πενταετία υλοποιήσαμε επενδυτικό πρόγραμμα 24 εκατ. ευρώ, ενώ για την επόμενη έχουν σχεδιαστεί επενδύσεις ύψους 30 εκατ. ευρώ. Οι επενδύσεις μας στοχεύουν σε διαρκή βελτίωση της ποιότητας, στον συνεχή εκσυγχρονισμό των εγκαταστάσεών μας, στην αυτοματοποίηση της παραγωγικής διαδικασίας και την αύξηση των δυνατοτήτων μας για παραγωγή νέων προϊόντων. Επιπλέον, κάθε επενδυτική μας κίνηση αποσκοπεί

στη μείωση του περιβαλλοντολογικού αποτυπώματος της λειτουργίας μας.

Τι σημαίνει για τη ΜΕΒΓΑΛ η νέα μονάδα του τυροκομείου, η οποία αναμένεται να ολοκληρωθεί το 2024;

Η επέκταση της μονάδας τυροκομείου και η νέα εγκατάσταση παραγωγής τυριών θα λειτουργήσει στα μέσα του 2024. Ο στόχος της επένδυσης -διατηρώντας την παραδοσιακή συνταγή των τυριών ΜΕΒΓΑΛ- είναι η περαιτέρω αναβάθμιση της ποιότητας, μείωση του παραγωγικού κόστους αλλά και των απωλειών που υπάρχουν. Η συγκεκριμένη επένδυση καθιστά τη μονάδα παραγωγής τυριών της ΜΕΒΓΑΛ σε ένα από τα πλέον σύγχρονα τυροκομεία των Βαλκανίων.

Υπάρχουν νέα προϊόντα στον χώρο σας που θα σας ενδιέφεραν να επενδύσετε περισσότερο;

Η ΜΕΒΓΑΛ παράγει μία πλούσια γκάμα προϊόντων και στις τρεις κατηγορίες (γάλα, γιαούρτια, τυροκομικά). Ανάλογα με τις καταναλωτικές ανάγκες και τις διατροφικές τάσεις στην Ελλάδα και στο εξωτερικό εμπλουτίζουμε το προϊόντικό μας portfolio. Η ΜΕΒΓΑΛ είναι προσηλωμένη στην ικανοποίηση των γευστικών απαιτήσεων των καταναλωτών μας, αλλά και στην ευεξία που προσφέρουν τα προϊόντα μας. Επιπλέον οι καινοτομίες της εταιρείας μας (είμαστε η πρώτη εταιρεία που κυκλοφόρησε στην αγορά συσκευασμένη φέτα, παραδοσιακό γιαούρτι σε αεροστεγή συσκευασία, κεφίρ, γιαούρτια με περιέκτη κ.τ.λ.) αποτυπώνουν την προτεραιότητά μας σε γευστικά προϊόντα με υγιεινό τρόπο.

Η φέτα και το γιαούρτι αρέσουν πολύ στον Ευρωπαϊκό και τον Αμερικανό καταναλωτή. Πιστεύετε ότι οι ελληνικές γαλακτοβιομηχανίες το έχουν αξιοποιήσει όσο μπορούν;

Ως λαός θα πρέπει να είμαστε πολύ υπερήφανοι που το ελληνικό γιαούρτι και η φέτα είναι γνωστά σε όλο τον κόσμο πλέον. Οι διεθνείς καταναλωτές δοκιμάζουν τη φέτα Π.Ο.Π. (Προστατευόμενης Ονομασίας Προέλευσης) στην Ελλάδα ως τουρίστες και την αναζητούν στη μακρινή χώρα τους, Ινδία, Κίνα, Ιαπωνία.

Οι εξαγωγές είναι κάτι στο οποίο «ποντάρει» παραδοσιακά η ΜΕΒΓΑΛ με μια ιστορία εξαγωγών που ξεκινάει από το μακρινό 1985. Ποιες είναι οι πιο δυνατές αγορές του εξωτερικού για την εταιρεία σας;

Οι εξαγωγές σήμερα για όλες τις γαλακτοβιομηχανίες, μι-

κρές και μεγάλες, είναι ο στόχος. Για τη ΜΕΒΓΑΛ ξεκίνησαν το 1985 με πρώτη χώρα την Ιταλία που μέχρι και πέρσι ήταν και η πρώτη σε τζίρο, ενώ το 2023 πρώτη χώρα έγινε η Αμερική.

Οι εξαγωγές μας επεκτείνονται σε 35 χώρες, αποτελούν το 38% του κύκλου εργασιών της εταιρείας και αγγίζουν τα 70 εκατ. ευρώ.

Θα βλέπατε τα επόμενα χρόνια τη ΜΕΒΓΑΛ να γίνεται μεγαλύτερη ενδεχομένως με μια εξαγορά;

Η εξαγορά είναι μέσα στα σχέδιά μας, αρκεί να εξυπηρετεί τους στόχους μας.

Είστε μία από τις λίγες γυναίκες που είναι επικεφαλής σε μεγάλη βιομηχανία της χώρας. Ποιες δυσκολίες έχει αυτός ο ρόλος για μια γυναίκα;

Η γυναικεία υπόσταση στη ΜΕΒΓΑΛ ξεκινάει από τη γιαγιά μου, Δόμνα Χατζάκου, μητέρα του ιδρυτή, η οποία από το 1940 διατηρούσε γαλακτοπωλείο στη Θεσσαλονίκη, όπου πουλούσε προϊόντα που έφτιαχνε η ίδια στο εργαστήρι, με γάλα που μάζευε ο γιος της από τη γύρω περιοχή. Όταν χρειάστηκε να αναλάβω το 2001 τα νήια της εταιρείας, εργαζόμενη ήδη στην εταιρεία από το 1977, η σκέψη μου ήταν ότι έπρεπε να αναλάβω το «καθήκον». Για δεύτερη φορά, λοιπόν, η γυναικεία υπόσταση παίζει τον ρόλο της στην εξέλιξη της εταιρείας και τώρα συνεχίζεται μέσω της κόρης μου, Μαριάννας Παπαδοπούλου Χατζάκου.

Οι δυσκολίες δεν έχουν να κάνουν με το αν είσαι γυναίκα, αλλά με ποιον τρόπο τις αντιμετωπίζεις. Παίζει ρόλο ποιο θα είναι δίπλα σου και αμερόληπτα θα συνδράμουν μαζί σου. Εγώ τολμώ να πω πως είμαι τυχερή, έχω καλούς συνεργάτες άνδρες αλλά και πολλές γυναίκες. Στην εταιρεία μας λειτουργούμε με τη φιλοσοφία της ισότητας και των ίσων ευκαιριών, αφού το 36% των διευθυντικών θέσεων καλύπτονται από γυναίκες, ενώ στο Δ.Σ. τα τρία από τα πέντε μέλη είναι, επίσης, γυναίκες.

Τι θα συμβουλευάτε μια γυναίκα που σκέφτεται να ιδρύσει τη δική της επιχείρηση;

Να τολμήσει! Χαίρομαι όταν βλέπω Ελληνίδες να προοδεύουν και που καταφέρνουν και γίνονται μέσα από τα εξαιρετικά προϊόντα τους πρέσβειρες της Ελλάδας στο εξωτερικό.

Υπάρχουν πάντα κάποια συγκεκριμένα χαρακτηριστικά στον τρόπο που λειτουργεί μια οικογενειακή επι-

χείρηση; Στη δική σας περίπτωση υπήρξε κάποια ιδιαιτερότητα;

Στη δουλειά μου σκέφτομαι και πράττω σαν να πρόκειται για την προσωπική μου οικογένεια. Ο οικογενειακός χαρακτήρας της ΜΕΒΓΑΛ δεν προέρχεται μόνο από τη μετοχική της σύνθεση ως εταιρεία, αλλά γιατί όλοι οι εργαζόμενοι νιώθουμε ότι ανήκουμε στην οικογένεια ΜΕΒΓΑΛ. Ιδιαιτερότητά μας είναι ότι ο μέσος όρος παραμονής στην εταιρεία ξεπερνάει τα 10 χρόνια και έχουμε αρκετούς εργαζόμενους 2ης και 3ης γενιάς.

Όταν ρωτούσαν τον πατέρα σας, Κωνσταντίνο Χατζάκο, «τι είναι για σένα το γάλα;», απαντούσε: «μέσα στις φλέβες μου κυλάει γάλα». Τι πιστεύετε ότι θα έλεγε σήμερα για τη θέση της εταιρείας στην αγορά;

Θέλω να πιστεύω πως θα ήταν περήφανος για την εξέλιξη της εταιρείας μας, τη διαδοχή, αλλά και την τωρινή μετοχική της σύνθεση, και εννοώ τον Σπύρο Θεοδωρόπουλο, καθώς ο Κωνσταντίνος Χατζάκος είχε προβλέψει τη σημαντική πορεία του.

Ποιο είναι το όραμά σας για το μέλλον της ΜΕΒΓΑΛ αυτή τη στιγμή, δεδομένου ότι υπάρχει και ισχυρή επιχειρηματική παρακαταθήκη και διάδοχη κατάσταση ικανή να αναλάβει τα νήια της επιχείρησης;

Στη ζωή μου ακολούθησα την εσωτερική φωνή που με καθοδηγούσε πάντα. Έχουν μπει γερά τα θεμέλια του οράματος για μια ΜΕΒΓΑΛ που μπορεί να καθορίσει το μέλλον της.

Σήμερα ο ρόλος μου στην εταιρεία, ως Πρόεδρος, είναι συμβουλευτικός. Χαράσσω μαζί με τους συνεργάτες μου τη στρατηγική της ΜΕΒΓΑΛ. Ο Κώστας Παπαδόπουλος Χατζάκος είναι Διευθύνων Σύμβουλος και η Μαριάννα Παπαδοπούλου Χατζάκου είναι Εντεταλμένη Σύμβουλος Διοίκησης για θέματα Πωλήσεων και Αγορών Γάλακτος.

Σε προσωπικό επίπεδο είμαι πολύ χαρούμενη που μπόλιασα την αγάπη για την εταιρεία, πρώτα στα παιδιά μου και τώρα πλέον στα 3 εγγόνια μου. Τα δύο μεγαλύτερα, στις διακοπές τους εργάζονται στην παραγωγή με συμβολική αμοιβή. Είναι σημαντικό να βλέπεις το έργο να επαναλαμβάνεται (πρώτα εγώ, μετά τα παιδιά μου και τώρα τα εγγόνια), να ζυμώνεσαι με τους ανθρώπους και να γνωρίζεις ότι όλα στηρίζονται στη σωστή παραγωγή των προϊόντων και ότι έχουμε ευθύνη να ανταποδίδουμε την εμπιστοσύνη που ξεκίνησε το 1950.

Πώς θα φορολογηθούν 730.000 ελεύθεροι επαγγελματίες

Με στόχο να αντιμετωπισθεί η μεγάλη φοροδιαφυγή, αλλάζει από το 2024 η φορολόγηση για 730.000 ελεύθερους επαγγελματίες. Το ελάχιστο τεκμαρτό εισόδημα θα είναι τουλάχιστον 10.920 ευρώ και θα διαμορφώνεται από τρεις παράγοντες, αρχής γενομένης από τα εισοδήματα του 2023. Ταυτόχρονα, θα υπάρχει μια σειρά από αλλαγές ή μειώσεις, ενώ ο κάθε επαγγελματίας θα μπορεί να ζητήσει φορολογικό έλεγχο, προκειμένου να αποδείξει με στοιχεία πως το τεκμαρτό εισόδημα που προσδιόρισε γι' αυτόν η εφορία είναι μεγαλύτερο από το πραγματικό. Το «κλειδί» που μειώνει κατά 9% με 10% τις φορολογικές επιβαρύνσεις, τεκμαρτές και μη, είναι η μείωση του τέλους επιτηδεύματος στο μισό για όλους τους ελεύθερους επαγγελματίες από το 2024, σε συνδυασμό με την ουσιαστική μείωση των προσαυξήσεων λόγω υπέρβασης τζίρου, συγκριτικά με τον μέσο τζίρο της συγκεκριμένης επιχειρηματικής δραστηριότητας.

1) Πώς εφαρμόζεται ο τεκμαρτός τρόπος φορολόγησης;

Με τις διατάξεις του νομοσχεδίου, θεσπίζεται το τεκμήριο της ελάχιστης αμοιβής από την άσκηση ατομικής επιχειρηματικής δραστηριότητας. Με το νέο σύστημα, το δηλωθέν εισόδημα θα είναι τουλάχιστον 10.920 ευρώ (τεκμαρτό).

Η ελάχιστη αμοιβή προσαυξάνεται ανάλογα με τα χρόνια της επαγγελματικής δραστηριότητας, το σύνολο της μισθοδοσίας και το ύψος του τζίρου της επιχείρησης. Συγκεκριμένα, για τον υπολογισμό της φορολογίας λαμβάνονται υπ' όψιν:

- α) Ο εκάστοτε ισχύων κατώτατος μισθός, προσαυξημένος κατά 10% για κάθε τρία χρόνια επαγγελματικής δραστηριότητας μετά την πρώτη εξαετία, ή ο ανώτερος ετήσιος μισθός που ο ελεύθερος επαγγελματίας καταβάλλει σε υπάλληλό του. Λαμβάνεται υπ' όψιν το μεγαλύτερο από τα δύο ποσά, με ανώτατο όριο σε κάθε περίπτωση τα 30.000 ευρώ.
- β) Το ύψος του τζίρου της επιχείρησης. Συγκεκριμένα, η προσαύξηση ανέρχεται στο 5% επί του ποσού κατά το οποίο ο κύκλος εργασιών του υπόχρεου υπερβαίνει τον μέσο ετήσιο κύκλο εργασιών του ΚΑΔ.
- γ) Το 10% του κόστους μισθοδοσίας του προσωπικού, με όριο

τα 15.000 ευρώ.

Το ελάχιστο καθαρό εισόδημα ορίζεται κατ' ανώτατο όριο σε 50.000 ευρώ και είναι το άθροισμα των τριών συντελεστών που προαναφέρθηκαν.

Επιπλέον, ορίζεται μεταβατική διάταξη, με την οποία οι επαγγελματίες που θα φορολογηθούν για τα φετινά (2023) εισοδήματα με το τεκμήριο θα πληρώσουν το 2024 μειωμένη κατά 50% προκαταβολή φόρου, υπολογιζόμενη πάνω στη διαφορά τεκμαρτού και δηλωθέντος κέρδους.

2) Ποιοι μπορούν να αμφισβητήσουν το τεκμήριο;

Το τεκμήριο είναι μαχητό και οι φορολογούμενοι μπορούν να το αμφισβητήσουν στις εξής περιπτώσεις:

- α) Στρατιωτική θητεία.
- β) Φυλάκιση.
- γ) Νοσηλεία σε νοσοκομείο ή κλινική.
- δ) Αδυναμία άσκησης δραστηριότητας λόγω εγκυμοσύνης ή λοχειάς, με βάση την εργατική νομοθεσία.
- ε) Εκτεταμένες φυσικές καταστροφές που κατέστησαν αδύνατη, συνολικά ή μερικά, την άσκηση της επαγγελματικής ή επιχειρηματικής τους δραστηριότητας.
- στ) Ανάκληση της άδειας λειτουργίας της ατομικής τους επιχείρησης ή της άδειας άσκησης επαγγέλματός τους.
- η) Απαγόρευση λειτουργίας του καταστήματος ή άλλου χώρου άσκησης της επαγγελματικής ή επιχειρηματικής τους δραστηριότητας, κατ' εφαρμογή απόφασης δημόσιας Αρχής για λόγους προστασίας της δημόσιας υγείας ή άλλου λόγου που υπαγορεύει το δημόσιο συμφέρον.
- θ) Άλλοι λόγοι ανωτέρας βίας που εμποδίζουν την άσκηση επιχειρηματικής δραστηριότητας για συγκεκριμένο χρονικό διάστημα.

3) Ανεξάρτητα από τις εξαιρέσεις, μπορεί ένας επαγγελματίας να αμφισβητήσει το τεκμαρτό εισόδημα και να φορολογηθεί βάσει του πραγματικού;

Ο ελεύθερος επαγγελματίας θα μπορεί να αμφισβητήσει το ποσό που προκύπτει από το τεκμήριο της ελάχιστης αμοιβής.

Απαραίτητη προϋπόθεση είναι να ζητήσει τη διενέργεια ελέγχου από τις φορολογικές Αρχές για να αποδειχθεί η ακρίβεια της δήλωσής του για εισόδημα μικρότερο του τεκμαρτού. Ο έλεγχος, εκτός από τα εισοδήματα, θα επεκτείνεται σε δαπάνες για αγορά περιουσιακών στοιχείων, τραπεζικές καταθέσεις, πληρωμές με κάρτες και γενικά καταναλωτικές δαπάνες. Αν μετά τον έλεγχο διαπιστωθεί ότι το πραγματικό εισόδημα είναι χαμηλότερο από το τεκμαρτό, θα φορολογηθεί το πραγματικό-χαμηλότερο εισόδημα.

4) Ποιοι θα πληρώσουν μειωμένο τέλος επιτηδεύματος κατά 50%;

- Νομικά πρόσωπα που ασκούν εμπορική δραστηριότητα και έχουν την έδρα τους σε τουριστικούς τόπους και σε πόλεις ή χωριά με πληθυσμό έως 200.000 κατοίκους, θα πληρώνουν 800 ευρώ ετησίως.

- Νομικά πρόσωπα που ασκούν εμπορική δραστηριότητα και έχουν την έδρα τους σε πόλεις με πληθυσμό πάνω από 200.000 κατοίκους θα πληρώνουν 1.000 ευρώ ετησίως.

- Οι επιτηδευματίες και ασκούντες ελεύθερο επάγγελμα θα καταβάλλουν 325 ευρώ ετησίως.

Κάθε υποκατάστημα 300 ευρώ ετησίως, αν συστήνεται από επιτηδευματία και ασκούνται ελεύθερο επάγγελμα, και 600 ετησίως, αν συστήνεται από νομικό πρόσωπο που ασκεί εμπορική δραστηριότητα.

5) Ποιοι επαγγελματίες απαλλάσσονται από το τεκμαρτό εισόδημα;

- Οι νέοι επαγγελματίες για τα πρώτα τρία χρόνια από την έναρξη της δραστηριότητάς τους.

- Οι αγρότες.

- Όσοι αμείβονται με μπλοκάκι και έχουν έως τρεις εργοδότες.

- Οι επαγγελματίες που παρουσιάζουν αναπηρία ίση ή μεγαλύτερη του 80%.

6) Για ποιους επαγγελματίες το τεκμήριο είναι μειωμένο κατά 50%;

Στην κατηγορία αυτή εντάσσονται οι επαγγελματίες που:

- Παρουσιάζουν αναπηρία από 67% έως 79%.

- Ασκούν δραστηριότητα και έχουν την κύρια κατοικία σε οικισμούς με πληθυσμό έως 500 κατοίκους και σε νησιά με πληθυσμό κάτω από 3.100 κατοίκους.

- Είναι γονείς μονογονεϊκής οικογένειας με ανήλικα τέκνα.

- Είναι γονείς με εξαρτώμενα τέκνα με ποσοστό νοητικής ή σωματικής αναπηρίας τουλάχιστον 67%.

- Είναι γονείς πολύτεκνων οικογενειών.

7) Για ποιους επαγγελματίες θα είναι μεγαλύτερες οι επιβαρύνσεις;

Αυξημένες θα είναι οι φορολογικές υποχρεώσεις το 2024 προς το Δημόσιο, σε σύγκριση με φέτος, για περίπου 473.000 αυτοαπασχολούμενους, οι οποίοι δηλώνουν ετησίως εισοδήματα χαμηλότερα των 10.000-12.000 ευρώ, με το νέο σύστημα αντικειμενικών κριτηρίων φορολόγησης των εισοδημάτων τους. Στον αντίποδα, περίπου 262.000 αυτοαπασχολούμενοι που δηλώνουν πάνω από 10.000-12.000 ευρώ δε θα επιβαρυνθούν με επιπλέον φόρους ή θα δουν τις επιβαρύνσεις τους να μειώνονται έως και κατά 325 ευρώ το επόμενο έτος με την εφαρμογή του νέου συστήματος.

8) Οι εποχικές επιχειρήσεις πώς θα φορολογούνται;

Ειδική μέριμνα θα υπάρξει για τις επιχειρηματικές δραστηριότητες (εποχικές), όπου τίθενται χρονικοί περιορισμοί λειτουργίας εντός του φορολογικού έτους. Σε αυτές τις περιπτώσεις, το τεκμαρτό εισόδημα θα υπολογίζεται με δωδεκατημέρια, ανάλογα με τον πραγματικό χρόνο άσκησης της επιχειρηματικής ή επαγγελματικής δραστηριότητας.

9) Αν ένας επαγγελματίας κλείσει την επιχείρησή του και συστήσει ΙΚΕ, πώς θα φορολογείται;

Για την αντιμετώπιση καταχρηστικών ενεργειών, για μια τετραετία μετά την ψήφιση του νόμου, ορίζεται ότι φορολογούμενος που διακόπτει το ελεύθερο επάγγελμα και συμμετέχει ως μοναδικός μέτοχος ή εταίρος σε μονοπρόσωπη εταιρεία που ασκεί την ίδια επιχειρηματική δραστηριότητα μπορεί να φορολογείται με το τεκμήριο, αν από τη σύγκριση των φόρων στις δυο περιπτώσεις προκύπτει μικρότερη φορολογική επιβάρυνση.

10) Ποιο είναι το όφελος για τους ελεύθερους επαγγελματίες από τις παρεμβάσεις που έκανε το υπουργείο Εθνικής Οικονομίας στο τελικό νομοσχέδιο;

Από την οριζόντια μείωση του τέλους επιτηδεύματος κατά 50%, τη μείωση της επιβάρυνσης λόγω αυξημένου τζίρου και τη διεύρυνση των περιπτώσεων μείωσης κατά 50% του τεκμαρτού εισοδήματος προκύπτει μεσοσταθμική μείωση της επιβάρυνσης κατά 9% με 10%.

Του Ντίνου Σιωμόπουλου

Ακτινογραφία του προϋπολογισμού του 2024

Ισχυρή ανάπτυξη με γενναία πλεονάσματα, αύξηση φορολογικών εσόδων, εφαρμογή πολλών θετικών μέτρων, αλλά και περιστολή της φοροδιαφυγής είναι τα βασικά στοιχεία που περιλαμβάνει ο νέος προϋπολογισμός του κράτους, βάσει του οποίου προσδιορίζεται σε μεγάλο βαθμό η πολιτική που θα ακολουθήσει η κυβέρνηση το επόμενο έτος.

Ο νέος προϋπολογισμός περιλαμβάνει όλα τα θετικά μέτρα της κυβέρνησης που αφορούν μισθωτούς, συνταξιούχους, οικογένειες με παιδιά, ευάλωτα νοικοκυριά αλλά και άλλες κατηγορίες πολιτών, ενώ περιλαμβάνει και το νέο καθεστώς φορολογίας που θα διέπει τους ελεύθερους επαγγελματίες. Ταυτόχρονα, μεγάλη έμφαση δίνεται στην προσπάθεια τήρησης της δημοσιονομικής σταθερότητας, ενώ από το τελικό σχέδιο του προϋπολογισμού προκύπτει ότι προτεραιότητα της κυβέρνησης είναι η πάταξη της φοροδιαφυγής, χρησιμοποιώντας τις σύγχρονες μεθόδους που προσφέρουν η τεχνολογία και η τεχνητή νοημοσύνη.

Τα θετικά μέτρα

Το συνολικό δημοσιονομικό κόστος όλων των μέτρων στήριξης

για μισθωτούς, συνταξιούχους, οικογένειες με παιδιά κτλ. που θα εφαρμοστούν εντός του 2024 ανέρχεται σε 2,5 δισ. ευρώ και αφορά συνολικά 3 εκατομμύρια πολίτες. Για πρώτη φορά μετά από 14 χρόνια οι 650.000 δημόσιοι υπάλληλοι θα δουν μία ουσιαστική αύξηση του μισθού τους, που κατά μέσο όρο σε ετήσια βάση θα ανέλθει σε 1.476 ευρώ, δηλαδή πολύ πάνω από ένα μέσο μισθό.

Την ίδια στιγμή σημαντικά αυξημένες προβλέπεται να είναι οι δαπάνες των Οργανισμών Κοινωνικής Ασφάλισης, κυρίως λόγω της σημαντικής αύξησης της συνταξιοδοτικής δαπάνης για τις κύριες συντάξεις, που οφείλεται στην αύξηση των συντάξεων που προκύπτει από τον συνδυασμό της αύξησης του πληθωρισμού και του ΑΕΠ της χώρας και η οποία προβλέπεται να ανέλθει σε 430 εκατ. ευρώ περίπου και λόγω της προβλεπόμενης αύξησης του ρυθμού απονομής νέων συντάξεων.

Παράλληλα, αναμένεται αύξηση των παροχών της ΔΥΠΑ, εξαιτίας της επίδρασης της αύξησης του κατώτατου μισθού από 01.04.2023 αλλά και της επέκτασης του επιδόματος μητρότητας στους ελεύθερους επαγγελματίες και τους αγρότες στους 9 μήνες.

Επιπλέον των παραπάνω δημοσιονομικών μέτρων, εφαρμόζονται σημαντικές παρεμβάσεις στην αγορά εργασίας και στο συνταξιοδοτικό σύστημα:

- Από τον Ιανουάριο 2024 αίρεται το πάγωμα των τριετιών στους μισθωτούς,
- Καταργείται η μείωση 30% επί των συντάξεων για τους απασχολούμενους συνταξιούχους και αντικαθίσταται με εισφορά 10% επί των πρόσθετων αμοιβών που λαμβάνουν από την εργασία τους και
- Αυξάνονται εκ νέου από την 1η Ιανουαρίου 2024 οι συντάξεις κατά τον μέσο όρο της αύξησης του ΑΕΠ και του πληθωρισμού 2023, με υπολογιζόμενο κόστος 430 εκατ. ευρώ.

Επιπλέον, θετικές παρεμβάσεις προβλέπονται για το 2024 και στο φορολογικό μέτωπο και συγκεκριμένα:

- Στην αύξηση του αφορολόγητου κατά 1.000 ευρώ στους φορολογούμενους με ένα ή περισσότερα εξαρτώμενα τέκνα (δημοσιονομικό κόστος 135 εκατ. ευρώ για το 2024),
- Στη μείωση του ΕΝΦΙΑ κατά 10% για κατοικίες που ασφαλίζονται για φυσικές καταστροφές (δημοσιονομικό κόστος 26 εκατ. ευρώ για το 2024) και
- Στην αναμόρφωση του πλαισίου λειτουργίας της κεφαλαιαγοράς με σημαντικά επενδυτικά και φορολογικά κίνητρα, όπως είναι η μείωση του φόρου συγκέντρωσης κεφαλαίων από 0,5% σε 0,2%, η μείωση κατά 50% του φόρου χρηματιστηριακών συναλλαγών και η κατάργηση του φόρου τόκων ομολόγων σε κρατικά και επιχειρηματικά ομόλογα.

Μείωση συντελεστή ΦΠΑ

Από τον Ιανουάριο 2024 μονιμοποιείται ο μειωμένος συντελεστής ΦΠΑ 13% (αντί 24%) που εφαρμόστηκε από την περίοδο της πανδημίας του Covid-19 στις μεταφορές, στα γυμναστήρια και σχολές χορού, στους κινηματογράφους και σε μία σειρά

αγαθών σχετιζόμενα με τη δημόσια υγεία, με εκτιμώμενο κόστος 305 εκατ. ευρώ κατ' έτος. Επιπροσθέτως, ο μειωμένος συντελεστής ΦΠΑ στον καφέ και στα ταξί αναμένεται να επεκταθεί για το πρώτο εξάμηνο του έτους 2024, με εκτιμώμενο κόστος 77 εκατ. ευρώ για έξι μήνες. Το συνολικό δημοσιονομικό κόστος των ανωτέρω επεκτάσεων εκτιμάται σε 382 εκατ. ευρώ για το 2024.

Οι βασικές προβλέψεις

Η κυβέρνηση προβλέπει για το 2024 ανάπτυξη της οικονομίας κατά 2,9% και αυτό θα οδηγήσει το ΑΕΠ στο να διαμορφωθεί το 2024 σε 233,8 δισ. έναντι 222,8 δισ. ευρώ εφέτος. Επίσης, το πρωτογενές αποτέλεσμα για το τρέχον έτος θα είναι πλεόνασμα 1,1% του ΑΕΠ και 2,1% του ΑΕΠ για το 2024, ενώ οι προβλέψεις αυτές φέρνουν το δημόσιο χρέος ως ποσοστό του ΑΕΠ να μειώνεται στο 152,3% το 2024 έναντι 160,3% φέτος. Σημαντική αποκλιμάκωση θα σημειώσει ο πληθωρισμός, καθώς ο Εναρμονισμένος Δείκτης Τιμών Καταναλωτή αναμένεται να διαμορφωθεί το 2024 σε 2,6% έναντι 4,1% εφέτος, ενώ σημαντική αύξηση θα σημειώσουν οι επενδύσεις, καθώς το 2024 θα αυξηθούν σε σύγκριση με το 2023 κατά 15,1%, ενώ εφέτος σε σύγκριση με πέρυσι αυξήθηκαν κατά 7,1%.

Αύξηση θα σημειώσει και η ιδιωτική κατανάλωση κατά 1,3% το 2024 έναντι 2,9% εφέτος, ενώ όσον αφορά στο ποσοστό της ανεργίας το 2024 αναμένεται να μειωθεί στα επίπεδα του 10,6% έναντι 11,2% εφέτος.

Οι εισπράξεις από φόρους το 2024 θα διαμορφωθούν σε 63 δισ. ευρώ ή 1,7 δισ. ευρώ υψηλότερα από φέτος, ενώ τα έσοδα από ΦΠΑ θα ανέλθουν σε 24,4 δισ. ευρώ, αυξημένα κατά 1,1 δισ. ευρώ σε σύγκριση με το 2023.

Η καινοτομία πυλώνας ανάπτυξης για την ελληνική οικονομία

Πολλαπλασιαστής ισχύος μπορεί να είναι η καινοτομία στην ελληνική οικονομία και ήδη οι καινοτόμες δράσεις αρκετών επιχειρήσεων στη χώρα βρίσκονται σε άνοδο, με τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις να εμφανίζονται δυναμικές στον τομέα αυτό, στην προσπάθειά τους να διαφοροποιηθούν στον ανταγωνισμό και να αποκτήσουν τον δικό τους χώρο στην αγορά.

Παρά το δυσμενές περιβάλλον στο οποίο βρέθηκε η χώρα εξαιτίας των οικονομικών κρίσεων που αντιμετώπισε το προηγούμενο διάστημα, η Ελλάδα κατέγραψε τη μεγαλύτερη ποσοστιαία μεταβολή στον συνολικό δείκτη καινοτομίας μεταξύ 2015-2022 ανάμεσα στα 27 κράτη-μέλη της ΕΕ, σύμφωνα με την ετήσια έκθεση European Innovation Scoreboard (EIS) της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Μάλιστα η αύξηση της τιμής του δείκτη καινοτομίας παρατηρείται με ιδιαίτερα έντονο ρυθμό κατά την τελευταία τετραετία, ενώ πολύ μεγάλη βελτίωση έχουν καταγράψει οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις (ΜμΕ). Είναι ενδεικτικό ότι σύμφωνα με τη Eurostat, η Ελλάδα έχει το υψηλότερο ποσοστό (73%) επιχειρήσεων που έχουν επενδύσει στην καινοτομία την 3ετία 2018-2020, όταν το αντίστοιχο ποσοστό στο σύνολο των επιχειρήσεων στην ΕΕ ήταν στο 52%.

Στην έκθεση για τη θέση της Ελλάδας στο European Innovation Scoreboard 2015-2022, που επεξεργάστηκε το Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης και Ηλεκτρονικού Περιεχομένου, αναφέρεται ότι η Ελλάδα αποτελεί χώρα με επίδοση καινοτομίας 80,2% του μέσου όρου της ΕΕ. Η επίδοσή της, αν και κάτω του μέσου όρου των Χωρών με Μέτριες Επίδοσεις Καινοτομίας (89,7%), ωστόσο, από το 2015, η επίδοσή της έχει αυξηθεί σε υψηλότερο βαθμό (24,2%) από την ΕΕ (9,9%), γεγονός που καταδεικνύει ότι η διαφορά της επίδοσης της Ελλάδας με την ΕΕ μειώνεται με την πάροδο του χρόνου.

Μάλιστα το 2022 η Ελλάδα ήταν ανάμεσα στις χώρες της ΕΕ που ήταν πρωτοπόροι καινοτομίας με ισχυρά σημεία του συστήματος τις ΜμΕ με καινοτομίες προϊόντος, τις Καινοτόμες ΜμΕ που συνεργάζονται με άλλες, την απασχόληση σε καινοτόμες επιχειρήσεις, τις πωλήσεις καινοτόμων προϊόντων, τις ΜμΕ με καινοτομίες επιχειρησιακών διαδικασιών και τις ερευνητικές συνεργασίες μεταξύ του ιδιωτικού και του δημόσιου τομέα.

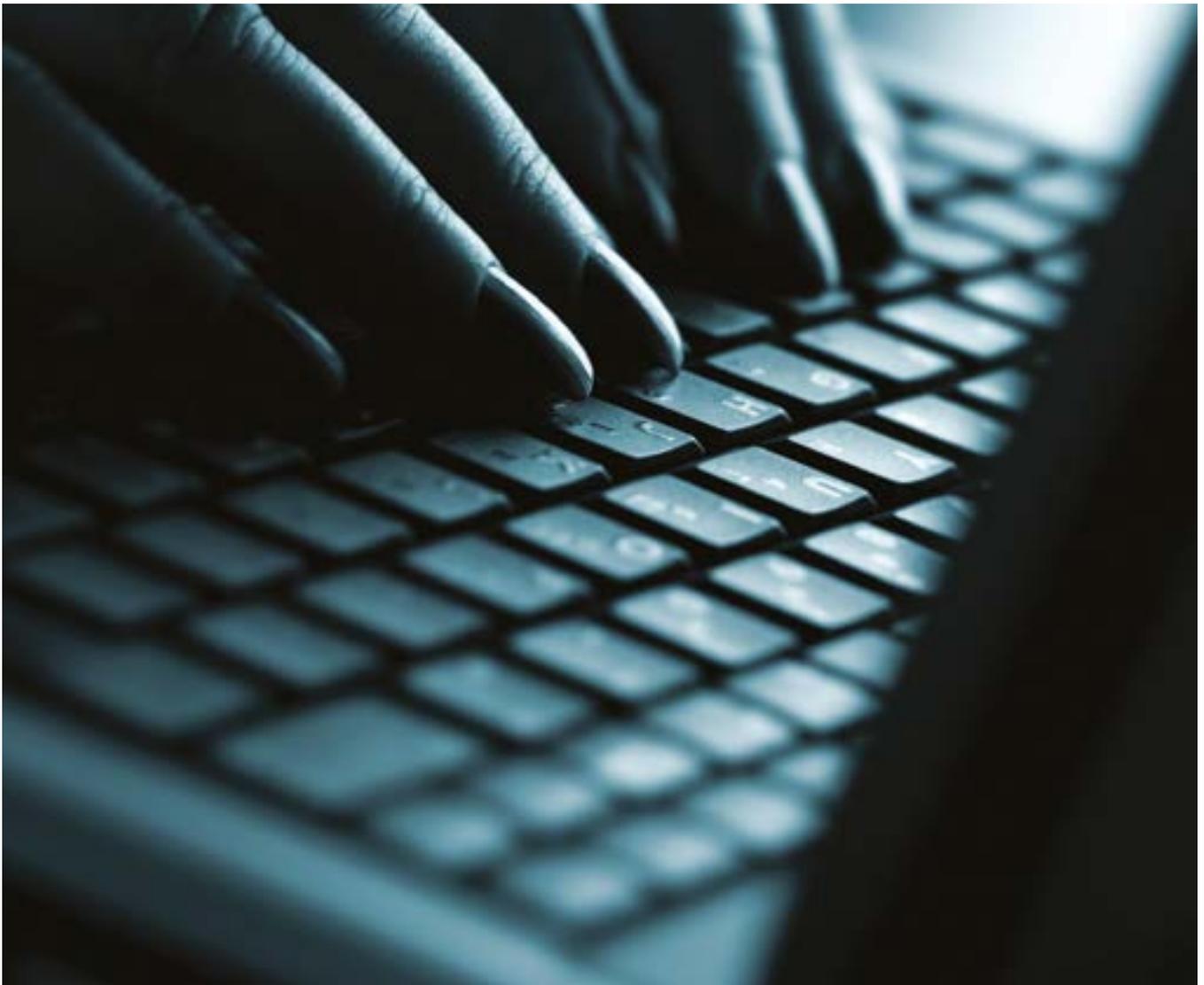
Αντιστρόφως, τα αδύναμα σημεία του συστήματος Καινοτομίας της Ελλάδας (για το 2022) ήταν η διά βίου μάθηση, οι απασχολούμενοι ειδικοί σε ΤΠΕ, η άμεση κρατική χρηματοδότηση και οι κρατικές φορολογικές ενισχύσεις για επιχειρηματική Έρευνα και Ανάπτυξη (E&A), καθώς και οι εξαγωγές προϊόντων υψηλής και μεσαίας τεχνολογίας.

Πάντως, η Ελλάδα ήταν δεύτερη στην Ευρωπαϊκή Ένωση στον ρυθμό αύξησης των κρατικών δαπανών για Έρευνα και Ανάπτυξη (E & A) κατά την περίοδο 2012-22, γεγονός που δείχνει και τη σημασία της ως πυλώνα ανάπτυξης της οικονομίας. Σύμφωνα με τα στοιχεία της Eurostat, οι ετήσιες κρατικές δαπάνες για έρευνα και ανάπτυξη στην Ελλάδα ανήλθαν το 2022 στο 1,582 δισ. ευρώ έναντι 1,4 δισ. ευρώ το 2018 (αύξηση 51%) και 731,94 εκατομμυρίων ευρώ το 2012 (αύξηση 116%).

Το 2022 οι κρατικές δαπάνες για E & A στην Ελλάδα ως ποσοστό του ΑΕΠ ανήλθαν στο 0,76%, πάνω από τον μέσο όρο στην ΕΕ (0,74%), επίδοση με βάση την οποία η Ελλάδα κατατάσσεται 6η μεταξύ των «27», μετά τη Γερμανία, τη Φινλανδία, την Αυστρία, τη Δανία και την Ολλανδία.

Το 2012 οι κρατικές δαπάνες για έρευνα και ανάπτυξη στην Ελλάδα ανέρχονταν μόλις στο 0,39%, κάτω από τον μέσο όρο της ΕΕ (0,69%), επίδοση με βάση την οποία η χώρα κατατάσσονταν 18η μεταξύ των χωρών-μελών της ΕΕ.

Όπως πρόσφατα είχε αναφέρει από το βήμα της Βουλής ο υφυπουργός Ανάπτυξης, κ. Μάξιμος Σενετάκης, η κυβέρνηση έχει θέσει ως βασικό πολιτικό στόχο την καινοτομία παντού, από τον τρόπο διοίκησης του κράτους έως τις επιχειρήσεις. Στους στόχους που έχει αναλάβει να υλοποιήσει το υπουργείο Ανάπτυξης είναι η προώθηση της σύνδεσης της έρευνας και της καινοτομίας με την παραγωγή και τις επιχειρήσεις, η ενίσχυση της λειτουργικής ευελιξίας και η αύξηση των δραστηριοτήτων των Ερευνητικών Οργανισμών, η αύξηση του αριθμού τεχνολογικών και νεοφυών επιχειρήσεων στην Ελλάδα σε αναγωγή με τον πληθυσμό, η αύξηση του αριθμού κατοχύρωσης στην Ελλάδα διανοητικής ιδιοκτησίας (πατέντες, βιομηχανικά σχέδια) και πνευ-

ματικής ιδιοκτησίας (κατοχύρωση σημάτων), που επιδρούν στην ανταγωνιστικότητα. Την ίδια ώρα σε εξέλιξη βρίσκονται και δράσεις που περιλαμβάνουν τη χρηματοδότηση των κέντρων ικανοτήτων μέσω ΕΣΠΑ για τη γεφύρωση του χάσματος μεταξύ προσφοράς και ζήτησης υπηρεσιών καινοτομίας και μεταφοράς τεχνολογίας σε βασικούς τομείς της ελληνικής οικονομίας.

Παράλληλα, το προηγούμενο διάστημα προωθήθηκε νομοθετικό πλαίσιο για τις εταιρείες spin off, προκειμένου να ενσωματωθούν στην πραγματική οικονομία η έρευνα και η επιστημονική γνώση που αναπτύσσεται στους ερευνητικούς φορείς, ενώ δόθηκαν 500 εκατ. ευρώ από τους πόρους του Ταμείου Ανάκαμψης για την έρευνα και την καινοτομία. Επίσης, προωθούνται μεταρρυθμίσεις για επενδύσεις σε έρευνα και ανάπτυξη και υπέρ του οικοσυστήματος καινοτομίας και των νεοφυών επιχειρήσεων, ενώ σε εξέλιξη βρίσκεται και η δημιουργία δύο φυσικών χώρων

καινοτομίας, της πρώτης πολιτείας καινοτομίας στην Αττική και του Τεχνολογικού Πάρκου 4ης γενιάς ThessINTEC στη Θεσσαλονίκη, που θα φιλοξενήσουν ερευνητές, νεοφυείς επιχειρήσεις και τμήματα έρευνας και ανάπτυξης εταιρειών και βιομηχανιών.

Στην προσπάθεια για ενίσχυση της καινοτομίας της χώρας σημαντικός είναι και ο ρόλος του Elevate Greece, που αποτελεί το πρώτο εθνικό μητρώο των νεοφυών επιχειρήσεων, που παρέχει σημαντικά οικονομικά οφέλη στα μέλη του, όπως φορολογικά κίνητρα για επενδυτικούς αγγέλους (angel investors), προαίρεση μετοχών (stock options) και παροχή ρευστότητας, καθώς και συμβουλευτικές υπηρεσίες, δυνατότητες δικτύωσης και σύναψης συνεργειών, καθώς και τη χρηματοδότηση innovation clusters μέσω ΕΣΠΑ για την ανάπτυξη και αξιοποίηση καινοτόμων προϊόντων και υπηρεσιών υψηλής προστιθέμενης αξίας με διεθνή αναγνώριση και υψηλό βαθμό ανταγωνιστικότητας.

Αλλάζει το τοπίο στη λιανική αγορά ενέργειας

Αλλάζει το τοπίο στη λιανική αγορά ηλεκτρικής ενέργειας, φέρνοντας παράλληλα αλλαγές και στην παραδοσιακή μορφή του λιανεμπορίου. Η εξαγορά της Κωτσόβολος από τη ΔΕΗ, εξέλιξη που αναμένεται να ολοκληρωθεί στο πρώτο τρίμηνο του 2024, σηματοδοτεί την έναρξη μιας νέας εποχής όχι μόνο για την αγορά ενέργειας αλλά και για τον τομέα του λιανεμπορίου.

Οι νέες δυνατότητες που προσφέρονται στον καταναλωτή είναι εντυπωσιακές. Η τεχνολογική πρόοδος και η ενεργειακή μετάβαση μετασχηματίζουν τον τρόπο που αλληλεπιδρούμε με την ενέργεια. Από τα απλά συστήματα σύνδεσης στο δίκτυο, περνάμε σε έναν κόσμο εξοικονόμησης ενέργειας, αυτοπαραγωγής και έξυπνων λύσεων για την καθημερινότητά μας.

Στη νέα εποχή ο καταναλωτής δε θα αγοράζει απλώς ενέργεια, αλλά ένα ολοκληρωμένο πακέτο υπηρεσιών που θα καλύπτει τις ανάγκες του για ενέργεια και όχι μόνο.

Η εξαγορά της Κωτσόβολος αποτελεί ένα σημαντικό βήμα για τη ΔΕΗ, καθώς αναδεικνύεται σε κυρίαρχο παίκτη της αγοράς ενέργειας του μέλλοντος. Πέραν της παραδοσιακής της δραστηριότητας στην παραγωγή και προμήθεια ενέργειας, η ΔΕΗ αποκτά μια μεγάλη αλυσίδα λιανικής μέσα από την Κωτσόβολος, επιφέροντας σημαντικές αλλαγές στη στρατηγική της.

«Το retail έρχεται πιο κοντά στην ενέργεια, και η ενέργεια με τη σειρά της συγκλίνει με το λιανεμπόριο. Το πάντρεμα αυτό δημιουργεί συνέργειες που λειτουργούν προς όφελος των καταναλωτών, με την προσφορά μιας μεγάλης γκάμας προϊόντων και υπηρεσιών για τον οικιακό τομέα αλλά και για τις μικρές και μικρομεσαίες επιχειρήσεις μέσα από ένα σημείο πώλησης που είναι το κατάστημα», όπως είπε πρόσφατα κατά την παρουσίαση των οικονομικών αποτελεσμάτων εννεάμηνου, ο Πρόεδρος και Διευθύνων Σύμβουλος της ΔΕΗ, κ. Γιώργος Στάσιος.

Οι δύο κατηγορίες λιανοπωλητών -ηλεκτρονικά καταστήματα και φυσικά καταστήματα- αλληλοσυμπληρώνουν τις δραστηριότητές τους, ενισχύοντας τον πελατοκεντρικό χαρακτήρα τους. Ο καταναλωτής, μπαίνοντας σε ένα κατάστημα, θα βρίσκει όχι μόνο προϊόντα προμήθειας ενέργειας αλλά και φωτοβολταϊκά, μπαταρίες αποθήκευσης ενέργειας, σημεία φόρτισης ηλεκτρικών οχημάτων, προϊόντα για smart homes, ενεργειακούς συμβούλους και πολλά άλλα.

Η αλληλεπίδραση με την ενέργεια γίνεται πλέον μια ολοκληρωμένη εμπειρία, συνδυάζοντας την ανανεώσιμη ενέργεια, την τεχνολογία, και την προσωπική εξυπηρέτηση. Ο καταναλωτής, με αυτήν τη νέα προοπτική, αναμένεται να είναι ο μεγάλος νικητής σε αυτήν την ενεργειακή εξέλιξη.

Η ΔΕΗ με την εξαγορά της εν Ελλάδι θυγατρικής της Currys διευρύνει το αποτύπωμά της σε αυτόν τον νέο ενεργειακό κόσμο, με μια αλυσίδα λιανικής με 95 καταστήματα σε Ελλάδα και Κύπρο και ένα πιστό πελατολόγιο, στο οποίο η ΔΕΗ μπορεί να παρέχει πρόσθετες υπηρεσίες και προϊόντα (φωτοβολταϊκά στέγης, αντλίες θερμότητας, φορτιστές ηλεκτρικών οχημάτων, κ.ά.).

Παράλληλα, όμως, ανοίγει τον δρόμο και για τις άλλες εταιρείες που δραστηριοποιούνται στο ενεργειακό retail και εκ των πραγμάτων θα κληθούν να μετεξελιχθούν από απλοί πάροχοι ενέργειας σε ολιστικούς παρόχους ενεργειακών λύσεων, προσφέροντας μια ευρεία γκάμα υπηρεσιών που σχετίζονται με τις ενεργειακές υπηρεσίες.

Ο ανταγωνισμός των μεγάλων ενεργειακών ομίλων ξεφεύγει από τα στενά όρια της ενέργειας και επικεντρώνεται σε νέα προϊόντα και υπηρεσίες που σχετίζονται με την πράσινη μετάβαση.

Σε αυτό το περιβάλλον η λιανική αγορά ηλεκτρικής ενέργειας μετεξελισσεται. Και αυτό παρά το γεγονός ότι έχει παγιωμένα χαρακτηριστικά που αλλάζουν με αργούς ρυθμούς ως προς τα μερίδια αγοράς.

Στην ελληνική λιανική αγορά ηλεκτρικής ενέργειας, παρά τον σημαντικό αριθμό προμηθευτών που δραστηριοποιούνται, η αγορά εξακολουθεί να εμφανίζει χαρακτηριστικά υψηλής συγκέντρωσης με τη ΔΕΗ να κρατά τον σφυγμό της λιανικής.

Με βάση τα τελευταία στοιχεία της Ρυθμιστικής Αρχής Αποβλήτων Ενέργειας και Υδάτων, που αφορούν στον Σεπτέμβριο 2023, η ΔΕΗ εκπροσωπεί 5.596.512 μετρητές (XT & MT) που αντιστοιχούν στο 72,60 % του συνόλου των μετρητών της αγοράς.

Πάντως η εικόνα είναι διαφορετική μεταξύ Χαμηλής και Μέσης Τάσης. Δηλαδή η ΔΕΗ διατηρεί το ισχυρότερο μερίδιο στη Χαμηλή Τάση, που τροφοδοτεί κυρίως οικιακούς και μικρούς επιχειρηματικούς καταναλωτές, αλλά στη Μέση

Τάση το μερίδιο εκπροσώπησης του δεσπόζοντα Προμηθευτή ανέρχεται σε 56,54 %, που μεταφράζεται σε 9.631 μετρητές.

Πάντως σύμφωνα με την έκθεση της ΡΑΑΕΥ, όπως προαναφέρθηκε, η ΔΕΗ εκπροσωπεί 5.596.512 μετρητές Χαμηλής και Μέσης Τάσης που αντιστοιχούν στο 72,60% του συνόλου της αγοράς. Ακολουθούν η ELPEDISON, που εκπροσωπεί 312.945 μετρητές με ποσοστό 4,01%, η ZENITH με 300.843 μετρητές και μερίδιο αγοράς 3,88%, η Protergia της Μυτιληναίος με 300.776 και ποσοστό 3,85% στην αγορά, όπως και ο Ήρων, η NRG με 212.614 μετρητές και ποσοστό 2,76%, η WATT & VOLT επίσης της Μυτιληναίος με 174.357 μετρητές και ποσοστό 2,7%, η Φυσικό Αέριο, θυγατρική της ΔΕΠΑ με 163.526 μετρητές και ποσοστό 2,1%.

Οι υπόλοιπες εταιρίες που δραστηριοποιούνται στον κλάδο έχουν ποσοστά μικρότερα του 1%.

Σε ό,τι αφορά ειδικότερα τη Χαμηλή Τάση, η ΔΕΗ εκπροσωπεί 5.586.881 μετρητές με το αντίστοιχο μερίδιο αγοράς της να ανέρχεται σε 72,64 %. Σημειώνεται ότι η Χαμηλή Τάση αποτελεί το μεγαλύτερο κομμάτι της λιανικής αγοράς και μέσω αυτής τροφοδοτούνται οικιακοί καταναλωτές, οικιακοί δικαιούχοι Κοινωνικού Οικιακού Τιμολογίου, εμπορικοί και βιομηχανικοί και λοιποί. Και στις τέσσερις κατηγορίες η ΔΕΗ διατηρεί τον μεγαλύτερο αριθμό μετρητών και συγκεκριμένα: Στους οικιακούς καταναλωτές εκπροσωπεί 3.808.294 μετρητές (71,92%), στους δικαιούχους ΚΟΤ εκπροσωπεί 510.287 μετρητές (72,57%), στους εμπορικούς και βιομηχανικούς καταναλωτές εκπροσωπεί 930.298 μετρητές (69,34%) και τέλος στους λοιπούς καταναλωτές εκπροσωπεί 338.002 μετρητές (96,31 %).

Η εικόνα πάντως στην Υψηλή Τάση είναι διαφορετική, με τη ΔΕΗ να διευρύνει τις απώλειες του μεριδίου και στο τρίτο τρίμηνο του έτους.

Οι ιδιωτικές εταιρίες παροχής ηλεκτρικής ενέργειας επεκτείνουν σταθερά τη δραστηριότητά τους. Σύμφωνα με τα πλέον πρόσφατα στοιχεία του ΑΔΜΗΕ που αφορούν το τρίμηνο Ιουλίου-Σεπτεμβρίου 2023, στην Υψηλή Τάση καταγράφεται μείωση της κατανάλωσης ηλεκτρικής ενέργειας κατά 2,43% σε σύγκριση με την αντίστοιχη περίοδο του προηγούμενου έτους και ανήλθε σε 1.720 GWh. Και το προηγούμενο τρίμηνο Απριλίου – Ιουνίου 2023 η κατανάλωση είχε μειωθεί κατά 3,6% σε σχέση με την αντίστοιχη περίοδο του 2022 και είχε διαμορφωθεί σε 1.820 GWh.

Πλέον στην Υψηλή Τάση δραστηριοποιούνται δέκα εταιρίες προμήθειας και συγκεκριμένα η ELPEDISON, η EUNICE TRADE, η NRG, η VOLTERRA, η WATT AND VOLT, η ΔΕΗ, ο ΗΡΩΝ, ο ΗΡΩΝ ΙΙ ΒΟΙΩΤΙΑΣ, η ΚΟΡΙΝΘΟΣ POWER και η ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ, ενώ η ΔΕΗ έχει χάσει σχεδόν το μισό της

συγκεκριμένης αγοράς όπου μέχρι πρόσφατα είχε σχεδόν τον πλήρη έλεγχο.

Έτσι με βάση τον αριθμό των πελατών, η ΔΕΗ κατέχει το 57,88% με 213 πελάτες στο τέλος Σεπτεμβρίου 2023 και ακολουθούν η ΗΡΩΝ με 17,21% και 63 πελάτες, η Μυτιληναίος με 8,83% και 33 πελάτες, η ELPEDISON με 6,28% και 23 πελάτες, η VOLTERRA με 5,74% και 21 πελάτες και η NRG με 12 πελάτες. Από έναν πελάτη έχουν η EUNICE TRADE, η WATT & VOLT, η ΗΡΩΝ, η ΗΡΩΝ ΙΙ ΒΟΙΩΤΙΑΣ, και η ΚΟΡΙΝΘΟΣ POWER.

Σε κάθε περίπτωση, η αγορά ενέργειας μετασχηματίζεται με τη λιανική, σε πρώτη φάση, να μπαίνει σε μια νέα εποχή.

Σε εφαρμογή τίθενται από την 1η Ιανουαρίου 2024 τα χρωματιστά τιμολόγια ρεύματος

Το ενδιαφέρον εστιάζεται στο πολύκροτο «πράσινο» τιμολόγιο, το ειδικό τιμολόγιο ρεύματος που υποχρέωσε η πολιτική ηγεσία του υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας να έχουν όλοι ανεξαιρέτως οι προμηθευτές ηλεκτρικής ενέργειας.

Η Ρυθμιστική Αρχή Αποβλήτων Ενέργειας και Υδάτων (ΡΑΑΕΥ) προχώρησε σε ανακοίνωση, μετά και από τους πρώτους ελέγχους που διενήργησε πάνω στα στοιχεία που ανάρτησαν οι πάροχοι την 1η Δεκεμβρίου και αφορούν στις τιμές, τον μαθηματικό τύπο και άλλες παραμέτρους του «πράσινου» τιμολογίου. Ειδικότερα, η ΡΑΑΕΥ γνωστοποίησε επτά συστάσεις και οδηγίες προς τους παρόχους για την εφαρμογή του ειδικού τιμολογίου (πράσινο), για το οποίο την 1η Ιανουαρίου του 2024 θα πρέπει να έχουν ανακοινωθεί οι τελικές τιμές ρεύματος:

1. Πλήρης και διαφανής ενημέρωση των καταναλωτών

Η πρώτη σύσταση που απευθύνει στους παρόχους η ΡΑΑΕΥ αναφέρει πως υποχρεούνται να πληροφορήσουν τους πελάτες τους για τους όρους της σύμβασης και των τιμολογίων των προγραμμάτων ρεύματος που θα ισχύσουν από την 1η Ιανουαρίου.

Σε ό,τι αφορά το ειδικό ή «πράσινο» τιμολόγιο, οι καταναλωτές θα πρέπει να γνωρίζουν το ύψος της βασικής τιμής προμήθειας (αρχική τιμή ρεύματος όπως διαμορφώνεται με βάση τα κόστη του παρόχου και τα περιθώρια κέρδους), την πάγια χρέωση (το γνωστό πάγιο που δε θα πρέπει να υπερβαίνει τα 5 ευρώ ανά Μεγαβατώρα), τις τιμές των συντελεστών του μηχανισμού διακύμανσης (μαθηματικός τύπος που ενεργοποιείται όταν ο πάροχος δεν έχει προβλέψει με ακρίβεια την τιμή ρεύματος) και το ύψος των παρεχόμενων εκπτώσεων που θα εφαρμοστούν από την 1η Ιανουαρίου 2024.

2. Αποφυγή παραπλανητικών συγκρίσεων

Η δεύτερη σύσταση που απευθύνει η ΡΑΑΕΥ στους παρόχους, και άρα θα πρέπει να έχουν υπόψη τους οι καταναλωτές, αναφέρει πως αν γίνεται σύγκριση ανάμεσα στο «πράσινο» τιμολόγιο και τα άλλα χρωματιστά τιμολόγια θα πρέπει να παρουσιάζουν αναλυτικά τις παραδοχές για κάθε τύπο τιμολογίου.

3. Απαγόρευση εισαγωγής πρόσθετων παραμέτρων

Η ΡΑΑΕΥ ξεκαθαρίζει πως, πέραν των προαναφερόμενων παραμέτρων που υποχρεούνται να ανακοινώνουν και να εφαρμόζουν στο ειδικό ή «πράσινο» τιμολόγιο, δεν επιτρέπεται να προσθέτουν καμία άλλη. Είτε είναι στοιχείο του μηχανισμού αναπροσαρμογής είτε είναι άλλης μορφής έκπτωση.

4. Σχετικά με το δικαίωμα εναντίωσης επί της μετάπτωσης στο Ειδικό Τιμολόγιο

Από την 1η Ιανουαρίου όσοι δεν έχουν επιλέξει κάποιο από τα χρωματιστά τιμολόγια υποχρεωτικά μεταπίπτουν στο «πράσινο» ή ειδικό τιμολόγιο. Σύμφωνα με τη ΡΑΑΕΥ, δικαίωμα εναντίωσης έχουν μέχρι τις 31 Ιανουαρίου του 2024. Το δικαίωμα εναντίωσης δεν έχει αναδρομική ισχύ ξεκαθαρίζει η Ρυθμιστική Αρχή.

5. Σχετικά με τη δυνατότητα τροποποίησης των τιμολογιακών όρων

Η ΡΑΑΕΥ διευκρινίζει, επίσης, κάθε πότε θα πρέπει να αλλάζουν οι τιμές και οι άλλες παράμετροι του «πράσινου» ή ειδικού τιμολογίου ρεύματος.

Το πάγιο μπορεί να αλλάξει κάθε μήνα και να ισχύει στον πρώτο λογαριασμό κατανάλωσης. Μετά την τροποποίηση θα πρέπει να ανακοινώνεται, δε, την 1η του μήνα.

Η βασική τιμή προμήθειας ρεύματος μπορεί να αλλάξει κάθε εξάμηνο, αλλά να ανακοινώνεται δύο μήνες πριν την τροποποίηση.

Η έκπτωση στη βασική τιμή προμήθειας μπορεί να αλλάξει κάθε μήνα και να ανακοινώνεται την 1η κάθε μήνα.

Οι συντελεστές του μηχανισμού αναπροσαρμογής θα μπορούν να αλλάζουν κάθε τρίμηνο και να ανακοινώνονται ένα μήνα πριν την τροποποίηση.

Σχετικά με τα λοιπά τιμολόγια, με σήμανση μπλε (σταθερά) και

κίτρινη (κυμαινόμενα), σημειώνεται ότι οι τιμολογιακοί όροι ισχύουν καθ' όλη τη διάρκεια της σύμβασης και δύνανται να τροποποιούνται μόνο για σπουδαίο λόγο και υπό τον όρο της τήρησης της διαδικασίας προγνωστοποίησης του καταναλωτή, ήτοι μέσω ατομικής ενημέρωσης 2 μήνες πριν τη σκοπούμενη μεταβολή.

6. Σχετικά με τις σημάνσεις των προϊόντων προμήθειας ηλεκτρικής ενέργειας

Με την έκτη σύσταση γίνεται γνωστή η χρωματική σήμανση των τιμολογίων ρεύματος:

Τα Προϊόντα Σταθερής Τιμής Ορισμένου Χρόνου επισημαίνονται με χρώμα μπλε, το Ειδικό Τιμολόγιο με χρώμα πράσινο, τα λοιπά προϊόντα προμήθειας κυμαινόμενης τιμής με χρώμα κίτρινο και τα προϊόντα δυναμικής τιμολόγησης με χρώμα πορ-

τοκαλί. Οι Σημάνσεις Διαφάνειας αποτυπώνονται διακριτά στην πρώτη σελίδα του λογαριασμού κατανάλωσης, καθώς και σε όλα τα τυποποιημένα έντυπα του Προμηθευτή, στην ιστοσελίδα του και τις προωθητικές ενέργειες.

7. Ενημέρωση των καταναλωτών σε μηνιαία βάση για την Τελική Τιμή Προμήθειας του Ειδικού Τιμολογίου από τη ΠΑΑΕΥ

Η τελική τιμή του ειδικού τιμολογίου ή «πράσινου» τιμολογίου ρεύματος θα πρέπει να ανακοινώνεται από τους παρόχους κάθε 1η του μήνα. Οι πάροχοι, δε, οφείλουν να την αποστείλουν στη ΠΑΑΕΥ το αργότερο έως και την 1η μέρα εκάστου μήνα τιμολόγησης και μέχρι τις 23:59. Η Ρυθμιστική Αρχή μέχρι και την πέμπτη ημέρα κάθε μήνα θα αναρτά συγκριτικό πίνακα μεταξύ των παρόχων.

Υπεράκτια αιολικά πάρκα: ευκαιρία για την ελληνική βιομηχανία

Φιλόδοξο σχέδιο για την ανάπτυξη μεγάλης κλίμακας υπερράκτιων αιολικών πάρκων με οικονομικά, περιβαλλοντικά αλλά και γεωπολιτικά οφέλη θέτει σε εφαρμογή η κυβέρνηση. Η διαφορά σε σχέση με τα «συμβατικά» αιολικά πάρκα που αναπτύσσονται ανά την Ελλάδα είναι πως σύμφωνα με τις εκτιμήσεις ένα μεγάλο τμήμα του εξοπλισμού των υπερράκτιων πάρκων (βάσεις στήριξης, καλώδια κ.α.) μπορεί να κατασκευαστεί από τις εγχώριες βιομηχανίες και τα ναυπηγεία αυξάνοντας έτσι την εγχώρια προστιθέμενη αξία και δημιουργώντας ευκαιρίες ανάπτυξης για την ελληνική βιομηχανία. Παράλληλα, ένα σημαντικό στοιχείο είναι το υψηλό (από τα υψηλότερα στη Μεσόγειο) αιολικό δυναμικό στις ελληνικές θάλασσες που δημιουργεί σημαντικό ανταγωνιστικό πλεονέκτημα. Πλεονέκτημα που μπορεί να μετατρέψει την Ελλάδα σε εξαγωγέα πράσινης ενέργειας προς την Ευρώπη.

Όπως επισημάνθηκε σε σχετική ημερίδα που διοργάνωσε η Ελληνική Επιστημονική Εταιρεία Αιολικής Ενέργειας, οι δυνατότητες ανάπτυξης εγχώριας εφοδιαστικής αλυσίδας στα Υπεράκτια Αιολικά Πάρκα είναι υπαρκτές και σημαντικές. Ήδη η Ελλάδα διαθέτει αναπτυγμένους, σε ικανό ή σημαντικό βαθμό, κρίσιμους κρίκους της αλυσίδας αυτής όπως είναι η βιομηχανία καλωδίων, τσιμέντου και η μεταλλοβιομηχανία. Διαθέτει, επίσης, παράδοση σε άλλους σημαντικούς τομείς όπως τα ναυπηγεία, τα λιμάνια και η ναυτιλία και σημαντική ερευνητική εμπειρία μέσω της ακαδημαϊκής κοινότητας και των Πανεπιστημίων.

«Η Ελλάδα σύμφωνα με την ΕΛΕΤΑΕΝ μπορεί να φθάσει να κατασκευάζει το μέγιστο μέρος των υποδομών και εξοπλισμών για τα Υπεράκτια Αιολικά Πάρκα. Για αυτό απαιτούνται σημαντικές επενδύσεις σε όλο το εύρος της εφοδιαστικής αλυσίδας. Οι αποφάσεις για αυτές τις επενδύσεις επηρεάζονται από πολλούς παράγοντες. Για παράδειγμα, πρόκληση αποτελεί το γεγονός ότι σε παγκόσμιο επίπεδο η έρευνα και η καινοτομία στα πλωτά αιολικά πάρκα συνεχίζεται και δεν είναι βέβαιο ακόμα ποιες τεχνολογίες θα κυριαρχήσουν ώστε να προωθηθεί η τυποποίηση και η βιομηχανοποίηση σε με-

γάλη κλίμακα. Κάτι τέτοιο όμως θα συμβεί στο άμεσο μέλλον και η Ελλάδα πρέπει να είναι έτοιμη να αντλήσει τα μέγιστα οφέλη».

Σύμφωνα με τον σχεδιασμό της κυβέρνησης και της Ελληνικής Διαχειριστικής Εταιρείας Υδρογονανθράκων και Ενεργειακών Πόρων, ως το 2030 θα τεθούν σε λειτουργία υπερράκτια πάρκα ισχύος 2 γιγαβάτ και ως το 2040 12 γιγαβάτ. Προϋπόθεση για την ανάπτυξη είναι να έχουν κατασκευαστεί διεθνείς διασυνδέσεις ικανές να μεταφέρουν την ενέργεια σε τρίτες χώρες, καθώς η ελληνική αγορά ενέργειας δεν «χωρά» αυτά τα μεγέθη.

Το σχέδιο του Εθνικού Προγράμματος Ανάπτυξης Υπεράκτιων Αιολικών Πάρκων, που εκπόνησε η ΕΔΕΥΕΠ, προσδιορίζει τις επιλέξιμες Περιοχές Οργανωμένης Ανάπτυξης ΥΑΠ (ΠΟΑΥ-ΑΠ) και εκτιμά την ισχύ των έργων που μπορούν να αναπτυχθούν σε αυτές, σε μεσοπρόθεσμο (έως το 2030-2032) και μακροπρόθεσμο (μετά το 2030-2032) χρονικό ορίζοντα. Το σχέδιο περιλαμβάνει 25 περιοχές, συνολικής έκτασης 2,712 km² και εκτιμώμενης ελάχιστης ισχύος 12,4 GW.

Πιο συγκεκριμένα, οι επιλέξιμες ΠΟΑΥΑΠ για τη μεσοπρόθεσμη φάση ανάπτυξης εντοπίζονται στις εξής περιοχές:

- Στην ανατολική Κρήτη, όπου εκτιμάται ότι θα αναπτυχθούν έργα συνολικής ισχύος 800 MW.
- Στη νότια Ρόδο, με τη μέγιστη εγκατεστημένη ισχύ να κυμαίνεται μεταξύ 300 MW και 550 MW.
- Στο κεντρικό Αιγαίο, με τη μέγιστη εγκατεστημένη ισχύ να κυμαίνεται μεταξύ 200 MW και 450 MW.
- Στον άξονα Εύβοιας-Χίου, με μέγιστη εγκατεστημένη ισχύ στα 300 MW.
- Στο Ιόνιο Πέλαγος, με μέγιστη εγκατεστημένη ισχύ στα 450 MW.

Σύμφωνα με τον Υπουργό Περιβάλλοντος και Ενέργειας, κ. Θόδωρο Σκυλακάκη, τα ελληνικά υπεράκτια αιολικά, όταν θα κατασκευαστούν, θα έχουν έναν χρόνο λειτουργίας που θα ξεπερνά το 45%-50% και θα αποτελούν καθοριστικά στοιχεία στη λειτουργία, όχι μόνο του δικού μας ηλεκτρικού συστήματος αλλά και του ηλεκτρικού συστήματος όλης της Νοτιοανατολικής Ευρώπης.

Επί του προκειμένου, ο Πρόεδρος και Διευθύνων Σύμβουλος του ΑΔΜΗΕ, κ. Μ. Μανουσάκης, ανέφερε ότι ο Διαχειριστής «έχει διασφαλίσει τον αναγκαίο ηλεκτρικό χώρο της τάξης των 2 GW για να ξεκινήσει η εθνικής σημασίας νέα αγορά των

Υπεράκτιων Αιολικών Πάρκων στην Ελλάδα» με έργα όπως η δεύτερη διασύνδεση Ελλάδας-Βουλγαρίας που ολοκληρώθηκε πρόσφατα, η δεύτερη διασύνδεση Ελλάδας-Ιταλίας, η διασύνδεση Ελλάδας (Κρήτης)-Κύπρου-Ισραήλ αλλά και ο μεγάλος ηλεκτρικός «διάδρομος» Ελλάδας-Νότιας Γερμανίας Green Aegean Interconnector.

Με στόχο την επιτάχυνση των διαδικασιών προκειμένου να επιτευχθούν τα χρονοδιαγράμματα, το υπουργείο σχεδιάζει να προκηρύξει τους διαγωνισμούς παραχώρησης των θαλάσσιων περιοχών του Αιγαίου και του Ιονίου που έχουν επιλεγεί ως οι πλέον κατάλληλες, αφού πρώτα προχωρήσει (και ει δυνατόν ολοκληρώσει) την αδειοδότηση ώστε οι επενδυτές να πάρουν τις περιοχές «με το κλειδί στο χέρι». Έτσι το 2024 προβλέπεται να εκδοθούν τα Προεδρικά Διατάγματα με τα οποία θα οριοθετηθούν οι προς παραχώρηση περιοχές ανάπτυξης και την ίδια χρονιά θα προκηρυχθούν οι διαγωνισμοί για τις εταιρίες που θα κάνουν τις ανεμολογικές μελέτες και τις μελέτες βυθού. Οι μελέτες προβλέπεται να ολοκληρωθούν το 2025, οπότε θα προκηρυχθούν και οι διαγωνισμοί για την ανάπτυξη των πάρκων που θα λειτουργήσουν το 2030.

Της Αλεξάνδρας Γκίτση

Τουρισμός: 7 στους 10 Ευρωπαίους σχεδιάζουν το χειμερινό τους ταξίδι - Ποια η θέση της Ελλάδας

Η εποχή όπου οι διακοπές ή οι μικρές αποδράσεις περιορίζονταν μόνο στους θερινούς μήνες έχει περάσει ανεπιστρεπτή. Ακόμη και για την Ελλάδα, που τα τελευταία χρόνια έχει καταφέρει, αργά αλλά σταθερά, να απεγκλωβιστεί από το μότο «ήλιος και θάλασσα» και διεκδικεί πλέον με αξιώσεις κομμάτι της πίτας του χειμερινού τουρισμού.

Σε αυτό έχουν βοηθήσει αρκετά οι επενδύσεις στις υποδομές που έχουν γίνει, η αύξηση των αεροπορικών συνδέσεων, τα luxury ξενοδοχεία που κτίζονται αλλά και το γεγονός ότι η χώρα βρίσκεται πολύ ψηλά στον δείκτη ικανοποίησης των τουριστών που την επισκέπτονται, όπως προκύπτει από διεθνείς έρευνες αλλά και εγχώριες, όπως αυτή του ΙΝΣΕΤΕ. Είναι χαρακτηριστικό ότι η Ελλάδα τον Αύγουστο κατείχε την πρώτη θέση στον γενικό δείκτη ικανοποίησης (GRI) των ξενοδοχείων με 86%, όταν στη δεύτερη θέση βρέθηκε η Ιταλία με 84% και στην τρίτη η Ισπανία, την τρίτη θέση στην κατηγορία σχέση ποιότητας-τιμής, την πρώτη στο κριτήριο της εξυπηρέτησης, όπως και στην κατηγορία φαγητού-ποτού.

Με όλα αυτά παρακαταθήκη, η χώρα διεκδικεί να γίνει top τουριστικός προορισμός και για τον χειμώνα. Λογικό αν αναλογιστεί κανείς ότι όσο βαρύτερα έχουν στα παγκόσμια

τουριστικά έσοδα οι θερινοί μήνες άλλο τόσο, ίσως και μεγαλύτερο, έχουν τα έσοδα από τις χειμερινές αποδράσεις. Άλλωστε τα ταξίδια εκτός εποχής είναι μια ανοδική τάση μεταξύ των Ευρωπαίων.

Η Ελλάδα Νο 4 επιλογή για την επόμενη απόδραση των Ευρωπαίων

Και όπως δείχνουν τα στοιχεία μπορεί να το επιτύχει. Σύμφωνα με πρόσφατη έκθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής Ταξιδιών (European Travel Commission - ETC), "Monitoring Sentiment for Domestic and Intra-European Travel", η Ελλάδα βρίσκεται στις πέντε πιο δημοφιλείς χώρες της Γηραιάς Ηπείρου στις οποίες σχεδιάζουν να ταξιδέψουν στην επόμενη απόδρασή τους οι Ευρωπαίοι.

Σύμφωνα με την έρευνα, 7 στους 10 Ευρωπαίους (ποσοστό 68%) σχεδιάζει να ταξιδέψει μέχρι τον Μάρτιο του 2024. Η επιθυμία για ταξίδια είναι πιο έντονη μεταξύ των Ευρωπαίων ηλικίας άνω των 35 ετών (71%) και συγκριτικά χαμηλότερη (61%) μεταξύ των ατόμων ηλικίας 18-34 ετών. Με το 32% των Ευρωπαίων να σχεδιάζει να ταξιδέψει κατά την περίοδο των Χριστουγέννων (Δεκέμβριος-Ιανουάριος). Με βάση τα

ευρήματα της έρευνας, η επίσκεψη σε μια γειτονική χώρα είναι η κορυφαία επιλογή για το 32% των ταξιδιωτών, ενώ ακολουθεί η επίσκεψη σε μια μη γειτονική ευρωπαϊκή χώρα (28%).

Οι προθέσεις για ταξίδια αναψυχής (69%) μειώνονται ελαφρώς σε σύγκριση με έναν χρόνο πριν (72%), ενώ το ποσοστό των ταξιδιωτών που σχεδιάζουν επαγγελματικό ταξίδι αυξάνεται στο 8% (+3% σε σύγκριση με την ίδια περίοδο το 2022). Ενώ με το καλοκαίρι πίσω, τα ταξίδια Sun & Beach δίνουν τη θέση τους σε City Breaks (19%), Πολιτισμού & Κληρονομιάς (17%) και Nature & Outdoor (14%) ως κορυφαία επιλογή για τους πιο κρύους μήνες.

Πόσα σκοπεύουν να ξοδέψουν και πού έχουν επιλέξει να πάνε

Το 44% των Ευρωπαίων που σχεδιάζουν να ταξιδέψουν γύρω στα Χριστούγεννα και την Πρωτοχρονιά (Δεκέμβριος 2023-Ιανουάριος 2024) έχουν επιλέξει τον προορισμό τους αλλά δεν έχουν κάνει ακόμη κράτηση. Αυτοί οι ταξιδιώτες ανησυχούν περισσότερο για τον πληθωρισμό των τιμών των ταξιδιών (49% έναντι 34% των Ευρωπαίων που έχουν κάνει μερική/πλήρη κράτηση για το επόμενο ταξίδι τους) και για την οικονομική κατάσταση (35% έναντι 26%).

Το ποσοστό των ταξιδιωτών που σχεδιάζει να ξοδέψει έως και 1.000 ευρώ (44%) μειώνεται (-9%) σε σχέση με έναν χρόνο πριν. Ωστόσο, το ποσοστό των ταξιδιωτών με προϋπολογισμό άνω των 1.500 ευρώ αυξάνεται κατά 7% (34%). Είναι ενδιαφέρον ότι η προβλεπόμενη διάρκεια παραμονής παραμένει παρόμοια με την ίδια περίοδο πέρυσι – παρά τον πληθωρισμό των τιμών ταξιδιού.

Οι 4-6 διανυκτερεύσεις παραμένουν η πιο συνηθισμένη διάρκεια διαμονής για τους Ευρωπαίους (29%). Το ποσοστό των ταξιδιωτών που προγραμματίζουν ταξίδια για περισσότερες από 7 διανυκτερεύσεις αυξάνεται με την ηλικία - από 36% μεταξύ των Ευρωπαίων ηλικίας 18-24 ετών σε 42% στην ηλικιακή ομάδα +54 ετών.

Τα ξενοδοχεία παραμένουν η κορυφαία επιλογή διαμονής για το 53% των Ευρωπαίων και έχουν ενισχύσει τη θέση τους σε σύγκριση με το καλοκαίρι του 2023 (+3%), ενώ ακολουθούν οι βραχυχρόνιες ενοικιάσεις (15%). Ενώ ο καιρός (19%), οι ελκυστικές προσφορές (17%) και οι φιλικόι ντόπιοι (12%) παραμένουν τα κορυφαία κριτήρια των Ευρωπαίων για την επιλογή του επόμενου ταξιδιωτικού τους προορισμού.

Τι προβληματίζει τους τουρίστες

Ο πληθωρισμός των τιμών των ταξιδιών (22%) και τα προσωπικά οικονομικά (16%) είναι οι κορυφαίες ανησυχίες των Ευρωπαίων που σχετίζονται με τα ταξίδια, ακολουθούμενες από μια αύξηση 7% στις ανησυχίες σχετικά με ακραία καιρικά φαινόμενα (14%) σε σύγκριση με το καλοκαίρι.

Τα ακραία καιρικά φαινόμενα είναι πλέον η τρίτη μεγαλύτερη ανησυχία των Ευρωπαίων που σχετίζονται με τα ταξίδια. Ενώ ένα αυξανόμενο μερίδιο Ευρωπαίων σχεδιάζει να ταξιδέψει πέρα από τα τουριστικά σημεία ενδιαφέροντος της Ευρώπης, με αυξανόμενο ενδιαφέρον για πιο οικονομικούς προορισμούς (13%). Συνιστάται σε πιο οικονομικούς προορισμούς να τονίζουν την ελκυστικότητά τους ως προς τις τιμές και την προσφορά υψηλότερης αξίας για τον προϋπολογισμό των ταξιδιωτών.

ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

Της Νικολέτας Μακρή

Νέα τιμολογιακή πολιτική στα εισιτήρια μουσείων και αρχαιολογικών χώρων από το ΥΠΠΟ

Νέες τιμές στα εισιτήρια μουσείων και αρχαιολογικών χώρων καθόρισε το Κεντρικό Αρχαιολογικό Συμβούλιο με το εισιτήριο εισόδου στην Ακρόπολη να διαμορφώνεται στα 30 ευρώ.

Το Υπουργείο Πολιτισμού εξήγησε τους λόγους της αναθεώρησης της τιμολογιακής πολιτικής και καθόρισε την περίοδο που θα ισχύσουν οι αλλαγές, τονίζοντας με ανακοίνωσή του ότι η νέα τιμολογιακή πολιτική για τα εισιτήρια εισόδου στους Αρχαιολογικούς Χώρους, τα Μνημεία και τα Μουσεία του Υπουργείου Πολιτισμού (350 περίπου) είναι επιβεβλημένη με βάση τα δεδομένα της αυξανόμενης επισκεψιμότητας των τελευταίων 2 ετών, της χρήσης του ηλεκτρονικού εισιτηρίου σε 28 χώρους -έως σήμερα- με τη μεγαλύτερη επισκεψιμότητα και το γεγονός ότι οι ισχύουσες τιμές, αναθεωρημένες από 5ετίας, είναι πολύ χαμηλές σε σχέση με τον ευρωπαϊκό μέσο όρο.

Η πρόταση της νέας τιμολογιακής πολιτικής βασίζεται σε ειδική μελέτη, την οποία ανέθεσε ο αρμόδιος Οργανισμός Διαχείρισης και Ανάπτυξης Πολιτιστικών Πόρων.

Βασικά σημεία της νέας τιμολογιακής πολιτικής

Εφαρμογή της νέας τιμολογιακής πολιτικής σε δύο φάσεις:

- Α' Φάση, έναρξη ισχύος από 01.04.2024:

Κατάργηση των ενιαίων εισιτηρίων εισόδου με παραπάνω του ενός Αρχαιολογικών Χώρων ή Μουσείων, όπου εφαρμόζεται εξ ολοκλήρου ή εν μέρει ηλεκτρονικό εισιτήριο και συνδέονται με Μουσεία-ΝΠΔΔ.

Εφαρμογή νέας υπηρεσίας Εξατομικευμένης Επίσκεψης στον Αρχαιολογικό Χώρο της Ακρόπολης των Αθηνών,

εκτός ωραρίου λειτουργίας του χώρου με υψηλό αντίτιμο εισιτηρίου. Η επίσκεψη αφορά σε ομάδες των 5 ατόμων και έως 4 ομάδες στο δίωρο (07:00-09:00 και 20:00-22:00), με προσφορά ειδικής ξενάγησης και αναμνηστικών δώρων (θα επεκταθεί και σε άλλους χώρους κατά την Β' Φάση).

- Β' Φάση, έναρξη ισχύος από 01.04.2025:

Εξορθολογισμός του αντιτίμου εισιτηρίων εισόδου, σύμφωνα με κατάταξη των Αρχαιολογικών Χώρων, των Μνημείων και των Μουσείων σε 5 κατηγορίες με βάση την επισκεψιμότητα, ενίοτε τη σημασία τους στην εκάστοτε περιοχή και το ισχύον εισιτήριο εισόδου.

Οι 5 κατηγορίες αντιστοιχούν σε 5 βαθμίδες αντιτίμου εισιτηρίων εισόδου ως εξής:

- 1) Ακρόπολη Αθηνών, κατηγορία Α
30 ευρώ
- 2) Αρχαιολογικοί χώροι και μουσεία, κατηγορία Β (επισκ. πάνω από 200.000)
20 ευρώ
- 3) Αρχαιολογικοί χώροι και μουσεία, κατηγορία Γ (επισκ. 75.000 έως 200.000)
15 ευρώ
- 4) Αρχαιολογικοί χώροι και μουσεία, κατηγορία Δ (επισκ. 15.000 έως 75.000)
10 ευρώ
- 5) Αρχαιολογικοί χώροι και μουσεία, κατηγορία Ε (επισκ. κάτω από 15.000)
5 ευρώ

Επίσης μουσεία που είναι Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου διαμορφώνουν δική τους τιμολογιακή πολιτική

Με τον τρόπο αυτό καταργούνται οι υφιστάμενες 9 βαθμίδες στην κλίμακα των αντιτίμων εισιτηρίου εισόδου από 2 έως 20 ευρώ, οι οποίες σε συνδυασμό με τις 4 κατηγορίες δικαιούχων μειωμένου εισιτηρίου και τις 34 δικαιούχων ελεύθερας εισόδου συνεπάγονται ένα πολύπλοκο σύστημα με δυσανάλογα βαρύ διαχειριστικό κόστος.

Καταργείται η διαφορετική τιμολόγηση της θερινής και της χειμερινής περιόδου με μία ίδια τιμή εισόδου ανά κατηγορία σε όλη τη διάρκεια του έτους.

Προστίθεται μία επιπλέον Κυριακή ελεύθερας εισόδου κάθε μήνα κατά τη χειμερινή περίοδο (1η Νοεμβρίου-31η Μαρτίου), συγκεκριμένα η τρίτη Κυριακή του μήνα επιπλέον της πρώτης.

Κατάργηση των ενιαίων και των κοινών εισιτηρίων πλην Αρχαίας Ολυμπίας, Δελφών, Μυκηνών και Αιγών ή όπου για

λόγους χωροταξικούς επιβάλλεται το κοινό εισιτήριο Χώρου και Μουσείου.

Διατήρηση του μειωμένου εισιτηρίου εισόδου για τα άτομα ηλικίας 65+ από χώρες της ΕΕ για το διάστημα από 1η Οκτωβρίου έως 31η Μαΐου.

Διατήρηση του δικαιώματος ελεύθερας εισόδου στα άτομα έως 25 ετών για τους πολίτες ΕΕ και επέκταση του δικαιώματος ελεύθερας εισόδου για πολίτες εκτός ΕΕ έως την ηλικία των 18 ετών, αντί της ηλικίας έως 5 ετών που ισχύει τώρα.

Διατηρείται το δικαίωμα ελεύθερας εισόδου για τα ΑμεΑ και τις κατηγορίες ατόμων που έχουν θεσπιστεί έως σήμερα για λόγους κοινωνικούς ή ιδιότητας.

Έκδοση Κάρτας Πολιτισμού (Culture Card) για τις κατηγορίες που έχουν θεσμοθετηθεί και θα εκδίδεται μέσω της εφαρμογής του gov.gr ή των ΚΕΠ για ημεδαπούς φορολογούμενους.

Ειδικά θέματα αναπτυξιακής νομοθεσίας (Μέρος Β΄)

Ο νέος επενδυτικός Νόμος 4887/2022 (ΦΕΚ Α/16/4-2-2022) «Αναπτυξιακός Νόμος – Ελλάδα ισχυρή ανάπτυξης» ρυθμίζει, πέραν των όσων αναφέραμε, και αυξημένα ποσοστά ενισχύσεων, σύμφωνα με την παρ. 2, που χορηγούνται για τα επενδυτικά σχέδια, που υλοποιούνται στις ακόλουθες περιοχές: α. Ορεινές περιοχές, σύμφωνα με την κατηγοριοποίηση της ΕΛ.ΣΤΑΤ., εκτός των δημοτικών ενοτήτων που συνιστούν μέρος του πολεοδομικού συγκροτήματος της Αθήνας, β. περιοχές που βρίσκονται σε απόσταση έως τριάντα (30) χιλιομέτρων από τα σύνορα, γ. νησιά με πληθυσμό μικρότερο των τριών χιλιάδων εκατό (3.100) κατοίκων. Το ποσοστά ενισχύσεων για τις επιλέξιμες δαπάνες της παρ. 2 του άρθρου 33 παρέχονται στο ανώτατο προβλεπόμενο ποσοστό του Γ.Α.Κ.. όπως αναγράφεται στο Παράρτημα Β΄. Για τα επενδυτικά σχέδια της παρ. 3 του άρθρου 32 τα ποσοστά ενισχύσεων χορηγούνται στο εκατό τοις εκατό (100%) των ενισχύσεων που προβλέπονται στα αντίστοιχα τμήματα του Κεφαλαίου ΙΙΙ του Γ.Α.Κ.. Το ποσό των ενισχύσεων που δύναται να χορηγηθεί σε κάθε επενδυτικό σχέδιο του παρόντος καθεστώτος δεν μπορεί να υπερβαίνει το όριο των δέκα εκατομμυρίων (10.000.000) ευρώ. Για τα επενδυτικά σχέδια της παρ. 3 του άρθρου 32 οι χορηγούμενες ενισχύσεις δεν μπορούν να υπερβούν το ποσό του ενός εκατομμυρίου (1.000.000) ευρώ.

Το άρθρο 35 (Δικαιούχοι) προβλέπει τα εξής: Δικαιούχοι του καθεστώτος αυτού είναι όλες οι επιχειρήσεις, που προβλέπονται στην παρ. 1 του άρθρου 13. Το εν λόγω άρθρο 13 (Δικαιούχοι και εξαιρούμενοι ενισχύσεων) έχει ως εξής: 1. Δικαιούχοι των ενισχύσεων, που χορηγούνται με βάση τα καθεστώτα του Μέρους Β΄ είναι οι φορείς επενδύσεων που είναι εγκατεστημένοι ή έχουν υποκατάστημα στην Ελληνική Επικράτεια κατά τη χρονική στιγμή έναρξης εργασιών του επενδυτικού σχεδίου και έχουν μία από τις ακόλουθες μορφές: α. Εμπορική εταιρεία, β. συνεταιρισμός, γ. Κοινωνικές Συνεταιριστικές Επιχειρήσεις (Κοιν.Σ.Επ.), Αγροτικοί Συνεταιρισμοί (ΑΣ), Ομάδες Παραγωγών (Ομ. Π.) Οργανώσεις Παραγωγών (Ο.Π.), Αστικοί Συνεταιρισμοί, Αγροτικές Εταιρι-

κές Συμπράξεις (Α.Ε.Σ.), δ. υπό ίδρυση ή υπό συγχώνευση εταιρείες, με την υποχρέωση να έχουν ολοκληρώσει τις διαδικασίες δημοσιότητας πριν από την έναρξη εργασιών του επενδυτικού σχεδίου, ε. κοινοπραξίες που ασκούν εμπορική δραστηριότητα, στ. δημόσιες και δημοτικές επιχειρήσεις και θυγατρικές τους, εφόσον: στα. δεν τους έχει ανατεθεί η εξυπηρέτηση δημόσιου σκοπού, σβ. δεν έχει ανατεθεί από το κράτος αποκλειστικά σε αυτούς η προσφορά υπηρεσιών, σγ. δεν επιχορηγείται η λειτουργία τους με δημοσίους πόρους για το διάστημα τήρησης των μακροχρόνιων υποχρεώσεων του άρθρου 22, ζ. ατομικές επιχειρήσεις με ανώτατο επιλέξιμο κόστος επενδυτικού σχεδίου ποσού διακοσίων χιλιάδων (200.000) ευρώ μόνο για το καθεστώς «Αγροδιατροφή - πρωτογενής παραγωγή και μεταποίηση γεωργικών προϊόντων - αλιεία και υδατοκαλλιέργεια.». 2. Από τις ενισχύσεις και την υπαγωγή στα καθεστώτα του Μέρους Β΄ εξαιρούνται: α. επιχειρήσεις, σε βάρος των οποίων εκκρεμεί, κατά την υποβολή της αίτησης επενδυτικού σχεδίου, διαδικασία ανάκτησης ενισχύσεων (αρχή Deggendorf), β. οι προβληματικές επιχειρήσεις, γ. επιχειρήσεις οι οποίες, κατά τα δύο (2) έτη πριν από την υποβολή της αίτησης ενίσχυσης: γα. Έχουν μετεγκαταστήσει την επιχειρηματική εγκατάσταση, στην οποία πρόκειται να πραγματοποιηθεί η αρχική επένδυση για την οποία ζητείται η ενίσχυση ή γβ. αρνούνται να δεσμευθούν ότι δε θα μετεγκαταστήσουν την ως άνω επιχειρηματική εγκατάσταση, για περίοδο δύο (2) ετών, μετά από την ολοκλήρωση της αρχικής επένδυσης, δ. επιχειρήσεις, οι οποίες υλοποιούν επενδυτικά σχέδια που πραγματοποιούνται με πρωτοβουλία και για λογαριασμό του Δημοσίου, βάσει σχετικής σύμβασης εκτέλεσης έργου, παραχώρησης ή παροχής υπηρεσιών.

Στη συνέχεια, το άρθρο 36 (Διαδικασία αξιολόγησης) ρυθμίζει την ακόλουθη κατάσταση: Οι αιτήσεις υπαγωγής υποβάλλονται στη Γενική Διεύθυνση Ιδιωτικών Επενδύσεων της Γενικής Γραμματείας Ιδιωτικών Επενδύσεων και Συμπράξεων Δημοσίου και Ιδιωτικού Τομέα (Σ.Δ.Ι.Τ.) του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων. Η αξιολόγηση των αιτήσεων

γίνεται με τη μέθοδο της άμεσης αξιολόγησης, όπως αυτή περιγράφεται στο άρθρο 19.

Το άρθρο 37 (Εξουσιοδότηση προς καθορισμό ειδικού πλαισίου καθεστώτος) προβλέπει την έκδοση κοινής απόφασης των Υπουργών Ανάπτυξης και Επενδύσεων και Ψηφιακής Διακυβέρνησης με την οποία δύναται να καθορίζονται το ειδικό πλαίσιο, οι προϋποθέσεις, οι προδιαγραφές και περιορισμοί για την υπαγωγή επενδυτικών σχεδίων στο παρόν.

Και πηγαίνουμε τώρα στο υποκεφάλαιο Β' του κεφαλαίου αυτού, το οποίο τιτλοφορείται «πράσινη μετάβαση – περιβαλλοντική αναβάθμιση επιχειρήσεων».

Το άρθρο 38 (Σκοπός) αναφέρει τα ακόλουθα: Σκοπός του παρόντος καθεστώτος είναι η ενίσχυση επενδυτικών σχεδίων, που αφορούν σε δραστηριότητες στην κυκλική οικονομία και στη βιώσιμη ανάπτυξη και υιοθετούν τεχνολογίες που συμβάλλουν στην προστασία του περιβάλλοντος και στην ενεργειακή αναβάθμιση των επιχειρηματικών μονάδων.

Στο άρθρο 39 (Υπαγόμενα επενδυτικά σχέδια) περιγράφονται τα εξής: Στο καθεστώς του Υποκεφαλαίου Β' υπάγονται επενδυτικά σχέδια σύμφωνα με όσα ορίζονται στο άρθρο 5, που έχουν ως αντικείμενο την προστασία του περιβάλλοντος, καθώς και λοιπές υφιστάμενες επιχειρηματικές δραστηριότητες με την προϋπόθεση υλοποίησης δαπανών για μέτρα ενεργειακής απόδοσης και προστασίας του περιβάλλοντος. Τα επενδυτικά σχέδια πρέπει να έχουν ολοκληρωμένο χαρακτήρα αρχικής επένδυσης κατά την έννοια της παρ. 1 του άρθρου 16 και δύναται να περιλαμβάνουν επιπρόσθετες επιλέξιμες δαπάνες της παρ. 2 του άρθρου 40. Στο παρόν καθεστώς δύναται να υπάγονται και επενδυτικά σχέδια που δεν πληρούν την προϋπόθεση του ολοκληρωμένου χαρακτήρα αρχικής επένδυσης της παρ. 1 του άρθρου 16, εφόσον αυτά περιλαμβάνουν δαπάνες, οι οποίες εντάσσονται στις κατηγορίες δαπανών της παρ. 3 του άρθρου 40.

Το άρθρο 40 (Επιλέξιμες δαπάνες) αναφέρει ότι τα υπαγόμενα στο παρόν καθεστώς επενδυτικά σχέδια ενισχύονται για το σύνολο των επιλέξιμων δαπανών του άρθρου 6. Επιπλέον και συμπληρωματικά προς τις περιφερειακές ενισχύσεις της παρ. 1, τα υπαγόμενα στο παρόν καθεστώς επιχειρηματικά σχέδια μπορούν να ενισχυθούν, σύμφωνα με το άρθρο 7, και για τις ακόλουθες κατηγορίες επιλέξιμων δαπανών εκτός περιφερειακών ενισχύσεων του Παραρτήματος Β: α. τις δαπάνες για συμβουλευτικές υπηρεσίες προς ΜμΕ της παρ. 1, β. τις δαπάνες για μέτρα ενεργειακής απόδοσης της παρ. 7, γ. τις δαπάνες για τη συμπαραγωγή ενέργειας υψηλής απόδοσης από Α.Π.Ε. της παρ. 8 και την Παραγωγή Ενέργειας από Ανανεώσιμες Πηγές της παρ. 9, δ. τις δαπάνες για αποκατάσταση μολυσμένων χώρων της παρ. 11, ε. τις δαπάνες για ανακύκλωση και επαναχρησιμοποίηση αποβλήτων της παρ. 12, στ. τις δαπάνες για επαγγελματική κατάρτιση της παρ. 13, ζ. τις δαπάνες για την προστασία του περιβάλλοντος της παρ. 6. Για τα επενδυτικά σχέδια που δεν παρουσιάζουν ολοκληρωμένο χαρακτήρα αρχικής επένδυσης κατά την παρ. 3 του άρθρου 39, οι κατηγορίες επιλέξιμων δαπανών είναι οι ακόλουθες: α. δαπάνες για έρευνα, ανάπτυξη και καινοτομία, όπως αυτές περιγράφονται στα άρθρα 25, 26, 28 και 29 του Τμήματος 4 του Κεφαλαίου ΙΙΙ του Γ.Α.Κ., β. δαπάνες για την προστασία του περιβάλλοντος, όπως αυτές περιγράφονται στα άρθρα 36 έως 40, 43 και 45 έως 49 του Τμήματος 7 του Κεφαλαίου ΙΙΙ του Γ.Α.Κ., γ. δαπάνες για επαγγελματική κατάρτιση, όπως αυτές περιγράφονται στο άρθρο 31 του Τμήματος 5 του Κεφαλαίου ΙΙΙ του Γ.Α.Κ., δ. δαπάνες για εργαζομένους σε μειονεκτική θέση και εργαζομένους με αναπηρία της παρ. 15 του Παραρτήματος Β', ε. δαπάνες ενισχύσεων προς ΜμΕ, όπως αυτές περιγράφονται στα άρθρα 17 έως 20 του Τμήματος 2 του Κεφαλαίου ΙΙΙ του Γ.Α.Κ., στ. οποιαδήποτε από τις δαπάνες που αναφέρονται στην παρ. 2 του παρόντος. Το ποσοστό συμμετοχής εκάστης εκ των άνω κατηγοριών δαπανών επί του συνολικού ενισχυόμενου κόστους του επενδυτικού σχεδίου καθορίζεται με την οικεία προκήρυξη.

ΕΒΕΑ

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Σοφία Κουνενάκη Εφραίμογλου	210-3624280
Α' ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ: Δημήτριος Δημητρίου	210-3624280
Β' ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ: Σταύρος Καφούνης	210-3624280
Γ' ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ: Μιχάλης Σιαμίδης	210-3624280
ΓΕΝΙΚΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ: Μπάμπης Μωραΐτης	210-3624280
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΣ ΕΠΟΠΤΗΣ: Ευάγγελος Τσόγης	210-3624280
ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ Γ.Ε.ΜΗ. ΚΑΙ ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ: Σταύρος Γεωργιάκης	210-3624280
ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ: Μαρία Αρβανιτοπούλου	210-3624280
ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΔΙΕΘΝΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ: Νικόλαος Βασιλείου	210-3624280
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΤΡΙΑ: Σπυριδούλα Γεωργοπούλου	210-3642357

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΜΠΟΡΙΟΥ ΚΑΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ

Διευθύντρια: Φωτεινή Μυλωνά	210-3603228
Προϊστάμενοι Τμημάτων	
Εμπορίου: Λεμονιά Καναβέτα	210-3627911
Βιομηχανίας: Παναγιώτης Γεωργαντάκης	210-3607944
Εξυπηρέτησης Μελών & Παροχής Υπηρεσιών: Σμαράγδη Αρβανίτη	210-3382430
Δημοσίων Σχέσεων & Εκδόσεων: Μαρία Μικαλοπούλου-Χρυσομαλλίδη	210-3625342
Βιβλιοθήκη:	211-1036928

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΔΙΕΘΝΩΝ ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ

Διευθύντρια: Ελένη Φώτη	210-3631317
Προϊστάμενοι Τμημάτων	
Διεθνών Σχέσεων: Μαρία Ζωγράφου	210-3643304
Ευρωπαϊκών Υποθέσεων: Ιουστίνη Δεβετζή	210-3615059
Προγραμμάτων & Κατάρτισης: Γεώργιος Γισούδης	210-3626236
Διαπιστών: Χρήστος Παναγόπουλος	210-3624341

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ - ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ

Διευθύντρια: Σπυριδούλα Γεωργοπούλου	210-3622158
Προϊστάμενοι Τμημάτων	
Διοίκησης Προσωπικού: Σταυρούλα Μωρογιώργα	210-3625903
Οικονομικής Διοίκησης: Ελισάβετ Πολυδούλη	210-3623008
Προμηθειών: Ιωάννης Χαρίτος	210-3626242
Οργάνων Διοίκησης: Κωνσταντίνα Παπαδιαμαντοπούλου	210-3622158
Ταμείου: Ελένη Ευαγγελάκου	210-3618932

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΜΗΤΡΩΩΝ & ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ

Διευθυντής: Βασίλης Σαλαπάτας	210-3615735
Προϊστάμενοι Τμημάτων	
Μητρώου: Φραντζέσκα Καλαμπούρα	210-3382445
Ειδικών Μητρώων: Ηλιάνα Σταυράκογλου	210-3382147
Ανάπτυξης & Υπολογιστικών Πληροφορικών Συστημάτων: Χρήστος Γιαννιώτης	210-3382200

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ Α.Ε. & Ε.Π.Ε. & ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΜΙΑΣ ΣΤΑΣΗΣ (Υ.Μ.Σ.)

Διευθύντρια: Παναγιώτα Αθανασίου	210-3646133
Προϊστάμενοι Τμημάτων	
Τμήμα Α.Ε.Α.: Δέσποινα Γιακομίδου	210-3382138
Τμήμα Α.Ε.Β.: Ευθυμία Μπακολουκά	210-3382207
Τμήμα Ε.Π.Ε.: Εμμανουέλα Φώσκολου	210-3382321

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ Ι.Κ.Ε., Ο.Ε. Ε.Ε. ΛΟΙΠΩΝ ΥΠΟΧΡΕΩΝ & ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΜΙΑΣ ΣΤΑΣΗΣ (Υ.Μ.Σ.)

Διευθύντρια: Διονυσία Γαριού	210-3382414
Προϊστάμενοι Τμημάτων	
Τμήμα Ι.Κ.Ε.: Αθανάσιος Παναγόπουλος	210-3382104
Τμήμα Ο.Ε. & Ε.Ε.: Ελευθερία - Στυλιανή Παπαθανασίου	210-3382442
Τμήμα Ατομικών Υποκαταστημάτων Αλλοδαπών και Λοιπών Υπόχρεων: Μαρία-Ελεονώρα Τιμοθέου	210-3382132

ΑΥΤΟΤΕΛΗ ΓΡΑΦΕΙΑ (Υπαγόμενα στην Πρόεδρο του Δ.Σ.)

Προϊστάμενοι	
Γραφείο Τύπου: Ελένη Ευαγγελάκου	210-3646043
Νομικός Σύμβουλος: Σταύρος Βαρδαλάς	210-3644704

ΤΜΗΜΑ ΜΟΝΑΔΑΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ (Υπαγόμενο στην Πρόεδρο του Δ.Σ.)

Προϊσταμένη	
Αθηνά Κωνσταντινίδου	211-1036958

ΤΜΗΜΑΤΑ ΕΙΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΜΠΟΡΙΟΥ Ε.Β.Ε.Α. ΜΕΛΗ Δ.Σ. - ΥΠΕΥΘΥΝΟΙ ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΩΝ ΤΜΗΜΑΤΩΝ

1. ΑΖΕΡΜΠΑΪΖΑΝ

ΣΟΦΙΑΝΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ
Τηλ: 210 8134948

2. ΑΙΓΥΠΤΟΣ

ΚΙΟΛΕΙΔΗΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ
Τηλ: 210 8180000
ΜΑΤΣΟΠΟΥΛΟΣ ΘΕΟΦΑΝΗΣ-ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ
Τηλ: 2109849218

3. ΑΛΒΑΝΙΑ

ΠΑΒΡΟΓΛΟΥ ΜΑΡΙΝΑ
Τηλ: 210 6384400 • Φαξ: 210 6384500

4. ΑΛΓΕΡΙΑ

ΔΟΝΤΑΣ ΕΥΡΥΠΙΔΗΣ
Τηλ: 210 2404240 • Φαξ: 210 2467177

5. ΑΡΓΕΝΤΙΝΗ

ΚΟΥΡΤΑΛΗΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ
Τηλ: 210 3623727 • Φαξ: 210 3623727

6. ΑΡΜΕΝΙΑ

ΚΟΥΡΤΑΛΗΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ
Τηλ: 210 3623727 • Φαξ: 210 3623727

7. ΑΥΣΤΡΑΛΙΑ

ΕΦΡΑΙΜΟΓΛΟΥ ΚΟΥΝΕΝΑΚΗ ΣΟΦΙΑ
Τηλ: 212 2543189
ΔΟΝΤΑΣ ΕΥΡΥΠΙΔΗΣ
Τηλ: 210 2404240 • Φαξ: 210 2467177

8. ΑΥΣΤΡΙΑ

ΒΕΝΤΟΥΡΗ - ΓΟΒΔΕΛΑ ΑΛΚΗΣΙΤΣ
Τηλ: 211 8803000 • Φαξ: 211 8803040
STRUECKER MARCO
Τηλ: 210 6886424 • Φαξ: 210 6886408

9. ΑΦΡΙΚΗ (ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ)

ΤΖΟΥΡΟΣ ΔΗΜΗΤΡΗΣ
Τηλ: 210 9537370 • Φαξ: 210 9537369

10. ΑΦΡΙΚΗ (ΔΥΤΙΚΗ)

ΔΟΝΤΑΣ ΕΥΡΥΠΙΔΗΣ
Τηλ: 210 2404240 • Φαξ: 210 2467177

11. ΑΦΡΙΚΗ (ΝΟΤΙΟΣ)

ΤΖΟΥΡΟΣ ΔΗΜΗΤΡΗΣ
Τηλ: 210 9537370 • Φαξ: 210 9537369
ΜΑΤΣΟΠΟΥΛΟΣ ΘΕΟΦΑΝΗΣ-ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ
Τηλ: 210 9849218

12. ΑΦΡΙΚΗ (ΚΕΝΤΡΙΚΗ)

ΔΕΡΙΖΙΟΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ
Τηλ: 210 2117676 • Φαξ: 210 2117677
ΑΣΛΑΝΙΔΗΣ ΑΓΟΣΤΟΛΟΣ
Τηλ: 210 6107465

13. ΒΑΛΤΙΚΕΣ ΧΩΡΕΣ

(Εσθονία, Λετονία, Λιθουανία)
ΔΟΝΤΑΣ ΕΥΡΥΠΙΔΗΣ
Τηλ: 210 2404240 • Φαξ: 210 2467177

14. ΒΕΛΓΙΟ

ΠΑΝΕΤΤΑΣ ΜΑΡΚΟΣ
Τηλ: 210 8074390 • Φαξ: 210 8074229
ΔΟΝΤΑΣ ΕΥΡΥΠΙΔΗΣ
Τηλ: 210 2404240 • Φαξ: 210 2467177

15. ΒΕΝΕΖΟΥΕΛΑ

ΚΑΥΚΑΛΑΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ
Τηλ: 210 5144401 • Φαξ: 210 5142564

16. ΒΙΕΤΝΑΜ

ΠΑΠΑΕΥΑΓΓΕΛΟΥ ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ
Τηλ: 210 4805200 • Φαξ: 210 4805208

18. ΒΟΡΕΙΑ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ

ΚΑΥΚΑΛΑΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ
Τηλ: 210 5144401 • Φαξ: 210 5142564

19. ΒΟΣΝΙΑ ΚΑΙ ΕΡΖΕΓΟΒΙΝΗ

ΤΖΟΥΡΟΣ ΔΗΜΗΤΡΗΣ
Τηλ: 210 9537370 • Φαξ: 210 9537369

20. ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ

ΕΦΡΑΙΜΟΓΛΟΥ ΚΟΥΝΕΝΑΚΗ ΣΟΦΙΑ
Τηλ: 212 2543189
ΔΕΡΙΖΙΟΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ
Τηλ: 210 2117676 • Φαξ: 210 2117677

ΠΑΒΡΟΓΛΟΥ ΜΑΡΙΝΑ
Τηλ: 210 6384400 • Φαξ: 210 6384500

21. ΒΡΑΖΙΛΙΑ

ΒΕΝΤΟΥΡΗ - ΓΟΒΔΕΛΑ ΑΛΚΗΣΙΤΣ
Τηλ: 211 8803000 • Φαξ: 211 8803040

22. ΓΑΛΛΙΑ

ΙΩΣΗΦΙΔΗΣ ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ
Τηλ: 210 2886423 • Φαξ: 210 2886907
ΚΟΥΡΤΑΛΗΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ
Τηλ: 210 3623727 • Φαξ: 210 3623727

ΑΣΛΑΝΙΔΗΣ ΑΓΟΣΤΟΛΟΣ

Τηλ: 210 6107465

23. ΓΕΡΜΑΝΙΑ

STRUECKER MARCO
Τηλ: 210 6886424 • Φαξ: 210 6886408

ΑΛΕΞΙΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

Τηλ: 210 6140086

24. ΓΕΩΡΓΙΑ

ΜΙΧΑΛΟΣ ΧΡΗΣΤΟΣ
Τηλ: 210 8161333

25. ΠΚΑΝΑ

ΔΕΡΙΖΙΟΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ
Τηλ: 210 2117676 • Φαξ: 210 2117677

26. ΔΑΝΙΑ

ΑΛΕΞΙΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ
Τηλ: 210 6140086

ΔΟΝΤΑΣ ΕΥΡΥΠΙΔΗΣ

Τηλ: 210 2404240 • Φαξ: 210 2467177

27. ΕΛΒΕΤΙΑ

ΚΩΣΤΟΠΟΥΛΟΣ ΚΑΡΟΛΟΣ
Τηλ: 210 8841789 • Φαξ: 210 8812817
STRUECKER MARCO
Τηλ: 210 6886424 • Φαξ: 210 6886408

28. ΗΝΩΜΕΝΑ ΑΡΑΒΙΚΑ ΕΜΠΕΡΑΤΑ

ΜΙΧΑΛΟΣ ΧΡΗΣΤΟΣ
Τηλ: 210 8161333

ΚΑΝΔΑΡΑΚΗΣ ΜΙΧΑΛΗΣ

Τηλ: 210 3634108
ΔΕΡΙΖΙΟΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ
Τηλ: 210 2117676 • Φαξ: 210 2117677

29. Η.Π.Α.

ΕΦΡΑΙΜΟΓΛΟΥ ΚΟΥΝΕΝΑΚΗ ΣΟΦΙΑ
Τηλ: 212 2543189
ΙΩΣΗΦΙΔΗΣ ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ
Τηλ: 210 2886423 • Φαξ: 210 2886907

ΠΑΒΡΟΓΛΟΥ ΜΑΡΙΝΑ

Τηλ: 210 6384400 - 210 6384500

30. ΗΝΩΜΕΝΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ

ΣΟΦΙΑΝΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ
Τηλ: 210 8134948
ΙΩΣΗΦΙΔΗΣ ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ
Τηλ: 210 2886423 • Φαξ: 210 2886907

ΜΙΧΑΛΟΣ ΧΡΗΣΤΟΣ

Τηλ: 210 8161333

31. ΙΑΠΩΝΙΑ

ΛΕΟΥΣΗΣ ΑΝΔΡΕΑΣ
Τηλ: 210 6135631 • Φαξ: 210 8042995
ΧΑΖΑΠΗ - ΠΙΤΤΑ ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ
Τηλ: 210 5751896 • Φαξ: 210 5717113

ΑΛΕΞΙΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

Τηλ: 210 6140086

32. ΙΝΔΙΑ

ΚΑΝΔΑΡΑΚΗΣ ΜΙΧΑΛΗΣ
Τηλ: 210 3634108
ΜΑΤΣΟΠΟΥΛΟΣ ΘΕΟΦΑΝΗΣ-ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ
Τηλ: 2109849218

33. ΙΝΔΟΝΗΣΙΑ

ΚΟΥΡΤΑΛΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ
Τηλ: 210 3623727 • Φαξ: 210 3623727

ΚΟΥΡΤΑΛΗΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ
Τηλ: 210 3623727 • Φαξ: 210 3623727

34. ΙΟΡΔΑΝΙΑ

ΚΙΟΛΕΙΔΗΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ
Τηλ: 210 8180000

ΚΟΥΡΤΑΛΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ
Τηλ: 210 3623727 • Φαξ: 210 3623727

35. ΙΡΑΚ

ΛΑΜΠΡΟΠΟΥΛΟΣ ΧΑΡΙΑΛΟΣ
Τηλ: 6932190200 • Φαξ: 210 8135513

36. ΙΡΑΝ

ΛΕΟΥΣΗΣ ΑΝΔΡΕΑΣ
Τηλ: 210 6135631 • Φαξ: 210 8042995
ΜΑΤΣΟΠΟΥΛΟΣ ΘΕΟΦΑΝΗΣ-ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ
Τηλ: 2109849218

37. ΙΡΑΝΔΙΑ

ΛΑΜΠΡΟΠΟΥΛΟΣ ΧΑΡΙΑΛΟΣ
Τηλ: 6932190200 • Φαξ: 210 8135513

38. ΙΣΠΕΡΙΝΟΣ

ΒΕΝΤΟΥΡΗ - ΓΟΒΔΕΛΑ ΑΛΚΗΣΙΤΣ
Τηλ: 211 8803000 • Φαξ: 211 8803040

39. ΙΣΠΑΝΙΑ

ΠΑΠΑΕΥΑΓΓΕΛΟΥ ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ
Τηλ: 210 4805200

ΠΑΝΕΤΤΑΣ ΜΑΡΚΟΣ

Τηλ: 210 8074390 • Φαξ: 210 4805208

ΒΕΛΕΝΤΖΑΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ

Τηλ: 210 6269805 • Φαξ: 210 8144593

40. ΙΣΡΑΗΛ

ΤΖΟΥΡΟΣ ΔΗΜΗΤΡΗΣ
Τηλ: 210 9537370 • Φαξ: 210 9537369

ΜΙΧΑΛΟΣ ΧΡΗΣΤΟΣ

Τηλ: 210 8161333

ΣΟΦΙΑΝΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ

Τηλ: 210 8134948

41. ΠΑΛΙΑ

ΜΠΕΚΥΡΑΣ ΑΝΔΡΕΑΣ
Τηλ: 210 9484090 • Φαξ: 210 9484110

ΚΑΥΚΑΛΑΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ

Τηλ: 210 5144401 • Φαξ: 210 5142564

ΑΣΛΑΝΙΔΗΣ ΑΓΟΣΤΟΛΟΣ

Τηλ: 210 6107465

ΡΟΥΛΙΑΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ

Τηλ: 210 2112000

42. ΚΑΖΑΧΣΤΑΝ

ΔΟΝΤΑΣ ΕΥΡΥΠΙΔΗΣ
Τηλ: 210 2404240 • Φαξ: 210 2467177

43. ΚΑΝΑΔΑΣ

ΧΑΖΑΠΗ - ΠΙΤΤΑ ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ
Τηλ: 210 5751896 • Φαξ: 210 5717113

44. ΚΑΤΑΡ

ΚΟΥΡΤΑΛΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ
Τηλ: 210 3623727 • Φαξ: 210 3623727

45. ΚΙΝΑ

ΠΑΠΑΕΥΑΓΓΕΛΟΥ ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ
Τηλ: 210 4805200 • Φαξ: 210 4805208

ΚΑΝΔΑΡΑΚΗΣ ΜΙΧΑΛΗΣ

Τηλ: 210 3634108

ΙΩΣΗΦΙΔΗΣ ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ

Τηλ: 210 2886423 • Φαξ: 210 2886907

46. ΚΟΛΟΜΒΙΑ

ΚΑΥΚΑΛΑΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ
Τηλ: 210 5144401 • Φαξ: 210 5142564

47. ΚΟΡΕΑ (ΝΟΤΙΟΣ)

ΚΩΜΛΙΑΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ
Τηλ: 210 5728900 • Φαξ: 210 5782600

48. ΚΟΥΒΑ

ΜΙΧΑΛΟΣ ΧΡΗΣΤΟΣ
Τηλ: 210 8161333

49. ΚΟΥΒΕΤ

ΔΕΡΙΖΙΟΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ
Τηλ: 210 2117676 • Φαξ: 210 2117677

50. ΚΡΟΑΤΙΑ

ΠΑΝΑΓΟΠΟΥΛΟΣ ΑΝΤΩΝΙΟΣ
Τηλ: 210 9849577

51. ΚΥΠΡΟΣ

ΠΑΠΑΕΥΑΓΓΕΛΟΥ ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ
Τηλ: 210 4805200 • Φαξ: 210 4805208

ΜΑΤΣΟΠΟΥΛΟΣ ΑΝΤΩΝΙΟΣ
Τηλ: 210 9849577

52. ΛΕΥΚΟΡΩΣΙΑ

ΔΟΝΤΑΣ ΕΥΡΥΠΙΔΗΣ
Τηλ: 210 2404240 • Φαξ: 210 2467177

53. ΛΙΒΑΝΟΣ

ΧΑΖΑΠΗ - ΠΙΤΤΑ ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ
Τηλ: 210 5751896 • Φαξ: 210 5717113

ΠΑΒΡΟΓΛΟΥ ΜΑΡΙΝΑ

Τηλ: 210 6384400 • Φαξ: 210 6384500

54. ΛΙΒΥΗ

ΚΙΟΛΕΙΔΗΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ
Τηλ: 210 8180000
ΜΑΤΣΟΠΟΥΛΟΣ ΘΕΟΦΑΝΗΣ-ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ
Τηλ: 2109849218

55. ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟ

ΔΟΝΤΑΣ ΕΥΡΥΠΙΔΗΣ
Τηλ: 210 2404240 • Φαξ: 210 2467177

56. ΜΑΛΔΙΑ

ΜΙΧΑΛΟΣ ΧΡΗΣΤΟΣ
Τηλ: 210 8161333

57. ΜΑΛΤΑ

ΛΑΜΠΡΟΠΟΥΛΟΣ ΧΑΡΙΑΛΟΣ
Τηλ: 6932190200 • Φαξ: 210 8135513

58. ΜΑΡΟΚΟ

ΠΑΠΑΕΥΑΓΓΕΛΟΥ ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ
Τηλ: 210 4805200 • Φαξ: 210 4805208

59. ΜΕΞΙΚΟ

ΚΟΥΡΤΑΛΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ
Τηλ: 210 3623727 • Φαξ: 210 3623727

60. ΜΟΛΔΑΒΙΑ

ΜΙΧΑΛΟΣ ΧΡΗΣΤΟΣ
Τηλ: 210 8161333

61. ΜΠΑΓΚΑΛΑΝΤΕΣ

ΚΑΝΔΑΡΑΚΗΣ ΜΙΧΑΛΗΣ
Τηλ: 210 3634108

62. ΝΕΑ ΖΗΛΑΝΔΙΑ

ΕΦΡΑΙΜΟΓΛΟΥ ΚΟΥΝΕΝΑΚΗ ΣΟΦΙΑ
Τηλ: 212 2543189

63. ΝΙΓΗΡΙΑ

ΔΕΡΙΖΙΟΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ
Τηλ: 210 2117676 • Φαξ: 210 2117677

64. ΝΟΡΒΗΓΙΑ

ΔΟΝΤΑΣ ΕΥΡΥΠΙΔΗΣ
Τηλ: 210 2404240 • Φαξ: 210 2467177

65. ΟΛΛΑΝΔΙΑ

ΔΟΝΤΑΣ ΕΥΡΥΠΙΔΗΣ
Τηλ: 210 2404240 • Φαξ: 210 2467177

66. ΟΜΑΝ

ΛΑΜΠΡΟΠΟΥΛΟΣ ΧΑΡΙΑΛΟΣ
Τηλ: 6932190200 • Φαξ: 210 8135513

67. ΟΥΓΑΡΙΑ

ΔΕΡΙΖΙΟΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ
Τηλ: 210 2117676 • Φαξ: 210 2117677

68. ΟΥΓΚΑΝΤΑ

ΔΕΡΙΖΙΟΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ
Τηλ: 210 2117676 • Φαξ: 210 2117677

69. ΟΥΖΜΠΕΚΣΤΑΝ

ΚΩΜΛΙΑΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ
Τηλ: 210 5728900 • Φαξ: 210 5782600

70. ΟΥΚΡΑΝΙΑ

ΚΩΜΛΙΑΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ
Τηλ: 210 5728900 • Φαξ: 210 5782600

ΜΑΤΣΟΠΟΥΛΟΣ ΘΕΟΦΑΝΗΣ-ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ
Τηλ: 2109849218

71. ΟΥΡΟΥΓΟΥΑΗ

ΒΕΝΤΟΥΡΗ - ΓΟΒΔΕΛΑ ΑΛΚΗΣΙΤΣ
Τηλ: 211 8803000 • Φαξ: 211 8803040

72. ΠΑΚΙΣΤΑΝ

ΚΑΝΔΑΡΑΚΗΣ ΜΙΧΑΛΗΣ
Τηλ: 210 3634108

73. ΠΑΛΑΕΣΤΙΝΗ

ΚΙΟΛΕΙΔΗΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ
Τηλ: 210 8180000

74. ΠΑΡΑΓΟΥΑΗ

ΒΕΝΤΟΥΡΗ - ΓΟΒΔΕΛΑ ΑΛΚΗΣΙΤΣ
Τηλ: 211 8803000 • Φαξ: 211 8803040

75. ΠΕΡΟΥ

ΒΕΝΤΟΥΡΗ - ΓΟΒΔΕΛΑ ΑΛΚΗΣΙΤΣ
Τηλ: 211 8803000 • Φαξ: 211 8803040

Όλα ξεκινούν με μια υπόσχεση να κάνουμε τη ζωή των ανθρώπων καλύτερη

Προτεραιότητά μας είναι να παρέχουμε υψηλής ποιότητας φαρμακευτικά ιδιοσκευάσματα σε όσους τα έχουν ανάγκη, αλλάζοντας τη ζωή και τις προσδοκίες τους. Να δίνουμε ελπίδα στους συνανθρώπους μας που πάσχουν από σοβαρές και εξουθενωτικές ασθένειες εξασφαλίζοντας έγκαιρη πρόσβαση σε καινοτόμες θεραπευτικές επιλογές. Να προσφέρουμε υπεύθυνα επιστημονική ενημέρωση & να ανταποδίδουμε στην κοινωνία μέσα στην οποία δραστηριοποιούμαστε.

00-11-2023

15ο χμ. Εθνικής Οδού Αθηνών-Λαμίας,
Κηφισιά, 145 64, Ελλάδα
Τηλέφωνο: +30 210 6294 600

ΑΚΟΛΟΥΘΗΣΤΕ ΜΑΣ

Περισσότερες πληροφορίες στο www.lilly.gr